

ISSN: 2630-0761

วารสารครุศาสตร์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

EDUCATION JOURNAL
Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

วารสารราย 4 เดือน ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม 2564

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
398 หมู่ที่ 9 ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000
โทร. 0-5621-9100 ต่อ 2102
<http://edu.nsrj.ac.th/2018/>

วารสารครุศาสตร์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

วัตถุประสงค์

วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อตีพิมพ์และเผยแพร่ บทความวิชาการ ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัยฯ รวมถึงผลงานสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพ ทางด้านการศึกษา เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ สร้างเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ ความก้าวหน้าในงานวิจัย และเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการของคณาจารย์นักวิชาการ และนักศึกษา ต่อสาธารณชน

เจ้าของวารสาร

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ที่ปรึกษา

คณบดีคณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวเรศ ภักดีจิตร
Assoc.Prof.Dr.Yaowares Pakdeejit

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันวิสาข์ พูลทอง
Asst.Prof. Wanwisa Phulthong
อาจารย์ ดร.กุลรภัส เทียมทิพร
Dr.Kulrapas Tiamtiporn

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.อนรรักษ์ ปัญญาวัฒน์
Prof. Dr.Anurak Panyanuwat

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด
Assoc.Prof.Dr. Boonchom Srisa-Ard

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์
Assoc.Prof.Dr.Chaiwat Sutthirat

มหาวิทยาลัยนเรศวร

รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ แก้วอุไร
Assoc.Prof.Dr.Wareerat Kaewurai

มหาวิทยาลัยนเรศวร

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ
Prof. Dr. Teera Runcharoen

สมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่ง
ประเทศไทย

รองศาสตราจารย์ ดร.นันทิยา น้อยจันทร์
Assoc.Prof.Dr.Nuntiya Noichun

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกลสิกร
Assoc.Prof.Dr.Montree Yamkasikorn

มหาวิทยาลัยบูรพา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสรี ใหมจันทร์
Asst.Prof.Dr. Seri Maichan

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทีปพิพัฒน์ สันตะวัน
Asst.Prof.Dr.Teeppipat Suntawan
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธาทิพย์ งามนิล
Asst.Prof.Dr.Suthathip Ngamnin

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ประสานงาน

นางสาวนภัทร บุตรพริ้ง
Miss.Naphat Budprink
นางสาวจรินทร์ สุขขานน
Miss.Jarinton Sukkanon
ว่าที่ร้อยตรีนายวีรภัทร หมวกเอี่ยม
Acting Sub Lt. Wirapat Muak-iem
นายรามศ ชาญณรงค์
Mr.Rames Channarong
นายวุฒิพงศ์ ฝ้ายอุปละ
Mr.Wuttiiphong Fayoupala
นางสาวณัฐชา นิมทอง
Miss.Natthacha Nimthong

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน) คือ ฉบับแรกของปี มกราคม – เมษายน
ฉบับที่สองของปี พฤษภาคม – สิงหาคม
ฉบับที่สามของปี กันยายน – ธันวาคม

เจ้าของ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
398 หมู่ที่ 9 ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000
โทร. 0-5621-9100 ต่อ 2102
<http://edu.nsr.u.ac.th/2018/>

พิมพ์ที่

ห้างหุ้นส่วนจำกัดริมปิงการพิมพ์
11/13 – 15 หมู่ 11 ถนนนครสวรรค์ – พิษณุโลก ตำบลวัดไทรย์
อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ 60000

บทความที่นำมาตีพิมพ์ในแต่ละฉบับ กองบรรณาธิการจะตรวจสอบเป็นขั้นแรก แล้วจัดให้มีกรรมการภายนอกกร่วม
กลั่นกรอง (Peer Review) และประเมินบทความตามเกณฑ์และแบบฟอร์มที่กำหนดในลักษณะเป็น Double - Blind
Peer Review คือปกปิดรายชื่อผู้เขียนบทความและผู้เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

| | |
|--|--|
| ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทศิริลา | มหาวิทยาลัยนเรศวร |
| รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก อีระภูธร | มหาวิทยาลัยนเรศวร |
| รองศาสตราจารย์ ดร.ปกรณ์ ประจันบาน | มหาวิทยาลัยนเรศวร |
| รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม | มหาวิทยาลัยบูรพา |
| รองศาสตราจารย์ ดร.สรวงพร กุศลส่ง | มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ |
| รองศาสตราจารย์ ดร.อนุวัติ คุณแก้ว | มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ |
| รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามมกน | มหาวิทยาลัยบูรพา |
| รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ สังข์ทอง | มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี |
| รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาตี ปณะราช | มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร |
| ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงษ์เทพ จิระโร | มหาวิทยาลัยบูรพา |
| ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ยะบุญธง | มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ |
| ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ศรีเรืองฤทธิ์ | มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ |
| ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กอบกาญจน์ วิเศษรัมย์ | มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ |
| ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎดา ผ่องพิทยา | มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา |
| ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชภูมิ สีชมพู | มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ |
| ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาโรจน์ เผ่าวงศากุล | มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี |
| ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวรรณ ประสูติแสงจันทร์ | วิทยาลัยแสงธรรม |
| ว่าที่ร้อยตรีหญิง ดร.ขวัญใจ จริยาทัศน์กร | มหาวิทยาลัยสวนดุสิต |
| อาจารย์ ดร.สมศักดิ์ ลีลา | มหาวิทยาลัยบูรพา |
| อาจารย์ ดร.ชนม์ชกรณ วรอินทร์ | มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี |
| อาจารย์ ดร.ภูวดล จุลสุคนธ์ | มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี |
| อาจารย์ ดร.มีนมาส พรานป่า | มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร |
| อาจารย์ ดร.มาลัย วงศ์ถัยวัฒนา | มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น |

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

| | |
|---|----------------------------|
| รองศาสตราจารย์ ดร.วไลพร เมฆไตรรัตน์ | มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ |
| ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต ทรัพย์รวงทอง | มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ |
| ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเวศน์ คำรัตน์ | มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ |
| ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายทิพย์ ยะฟู | มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ |
| ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.น้ำค้าง สุขเกษ | มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ |
| ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปพนสรศักดิ์ โพธิพิทักษ์ | มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ |
| ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงใจ พุทธเกษม | มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ |
| ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาภากร โพธิ์ตั้ง | มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ |
| ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทินกร ชอัมพงษ์ | มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ |
| ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรพจน์ แนบเนียน | มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ |
| อาจารย์ ดร.ไกรวิชญ์ ดีเอม | มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ |

สารจากบรรณาธิการ

วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ฉบับปีที่ 4 ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน - ธันวาคม 2564 ยังคงมุ่งมั่นทำหน้าที่เป็นพื้นที่เปิดทางวิชาการสำหรับคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษา รวมถึงผู้ที่สนใจได้นำเสนอผลงานวิจัย ผลงานทางวิชาการ ซึ่งนำไปสู่การสร้างสรรค์สังคมและพัฒนาประเทศชาติด้วยการสร้างองค์ความรู้จากการศึกษาวิจัย การศึกษาค้นคว้าและการเรียบเรียงผลงานทางวิชาการ โดยในฉบับนี้ได้นำเสนอบทความที่น่าสนใจ รวมทั้งสิ้น 10 เรื่อง เป็นบทความวิจัย 10 เรื่อง บทความที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารฉบับนี้ ได้ผ่านการตรวจสอบการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เชี่ยวชาญเฉพาะศาสตร์สาขา ซึ่งถือเป็นมาตรฐานทางวิชาการที่ทางกองบรรณาธิการวารสาร ครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ให้ความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาและส่งเสริมการนำเสนอผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ โดยมีนักวิชาการส่งผลงานเพื่อขอรับการเผยแพร่จำนวนมากและต่อเนื่อง ทั้งนี้ กองบรรณาธิการมุ่งมั่นที่จะพัฒนาคุณภาพของวารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ให้มีระดับที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง อันจะนำมาซึ่งประโยชน์สำคัญคือการได้มีโอกาสเผยแพร่บทความต่าง ๆ ให้กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งหากนักวิชาการท่านใดที่มีความประสงค์ที่จะเผยแพร่ผลงาน ผลงานวิจัย ผลการศึกษา ค้นคว้า ผลงานวิชาการของตนเองสู่แวดวงทางการศึกษาและวิชาการ วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ มีความพร้อมและยินดีเป็นอย่างยิ่ง

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการวารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ต้องขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านร่วมพิจารณาผลงานทางวิชาการ ขอขอบคุณนักวิชาการที่ให้ความเชื่อมั่นในคุณภาพของวารสาร โดยส่งบทความลงตีพิมพ์อย่างต่อเนื่อง ซึ่งทางกองบรรณาธิการขอให้ความเชื่อมั่นว่าจะดำเนินการพัฒนามาตรฐานของวารสารให้มีคุณภาพ เพื่อพร้อมมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวเรศ ภักดีจิตร
บรรณาธิการวารสารครุศาสตร์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ทัศนะ แนวคิด และรูปแบบการนำเสนอบทความในวารสารนี้เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่ละคน การนำบทความหรือส่วนหนึ่งของบทความไปตีพิมพ์เผยแพร่ ให้อ้างอิงแสดงที่มาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียนบทความ และกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการคัดเลือกบทความลงตีพิมพ์ และจะแจ้งให้เจ้าของบทความทราบหลังจากผู้ประเมินอิสระตรวจอ่านบทความแล้ว

สารบัญ

| | หน้า |
|--|------|
| วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ | ก |
| คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ | ง |
| สารจากบรรณาธิการ | จ |
| สารบัญ | ฉ |
| | |
| การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 | |
| The Study of Academic Affairs Administration Problems in Small Schools under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 3 | 1 |
| <i>อัศววิรัช เชิญทอง, ทินกร ชอัมพงษ์, สาธิต ทรัพย์รวงทอง</i> | |
| การศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี | |
| A Study of Problems of Internal Quality Assurance Operations under the office of the Non- Formal and Informal Education Uthaitхани Province | 13 |
| <i>สมนึก พระนาค, สายทิพย์ ยะฟู, อีรพจน์ แนบเนียน</i> | |
| การศึกษาสภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 | |
| A Study of Personnel Management in Schools under Nakhonsawan Primary Education Service Area Office 3 | 23 |
| <i>เดชิตา หมี่ทอง, ทินกร ชอัมพงษ์, สายทิพย์ ยะฟู</i> | |
| การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของบุคลากรภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 | |
| The Participation in Educational Administration Performed by Personnel in Thatoom Partnership Network 3 under the Surin Primary Educational Service Area Office 2 | 31 |
| <i>คณาธิป อินทนิจ, จันทรัตน์ ภาคมาศ, สมหญิง จันทฤทธิ์</i> | |
| รายงานการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ | |
| The Evaluation of the project of (OBEC) Moral School for Anuban Nakhon Sawan School | 45 |
| <i>ปิยรัตน์ ป้องแสนสี</i> | |
| แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนสหวิทยาเขตปรังคก์ุ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 | |
| The Guidelines for Internal Supervision in Prangku Sahawitayakate under the Secondary Educational Service Area Office 28 | 57 |
| <i>สุนารี ศรีเพชร, สุขุม มูลเมือง, สมหญิง จันทฤทธิ์</i> | |

สารบัญ (ต่อ)

| | หน้า |
|--|------|
| ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 The Relationship between the use of Administrative Skill of School Administrators and Effectiveness of Work Performance of the Teachers in Thatoom School Network 4 under Surin Primary Educational Service Area Office 2 | 69 |
| <i>กนกวรรณ ใจกล้า, สมหญิง จันทฤทธิ์, สุขุม มูลเมือง</i> | |
| การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มอสีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 Parents' Participation in Learning Enhancement of Students in Banphueng (Matuleeprachasan) School The Sisaket Primary Educational Service Area Office 1 | 81 |
| <i>สุกัญญา ปัญญานนท์, สุขุม มูลเมือง, สมหญิง จันทฤทธิ์</i> | |
| คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีณรงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 Work Life Quality Of Teachers in Srinarong Schools Networks 2 under the Surin Primary Educational Service Area Office 3 | 94 |
| <i>ปณิธาน ศักดิ์สุภา, จันทรัตน์ ภาคมาศ, สมหญิง จันทฤทธิ์</i> | |
| การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 The Participation in Academic Administration of Teachers in Nonnarai School Network 2 under Surin Primary Educational Service Area Office 2 | 108 |
| <i>กาญจนา ทรงพระ, สุขุม มูลเมือง, สมหญิง จันทฤทธิ์</i> | |
| ภาคผนวก | 121 |
| รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความวารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ | 122 |

การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

The Study of Academic Affairs Administration Problems in Small Schools
under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 3

อัศววิช ชาญทอง¹, ทินกร ชอัมพงษ์², สาทร ทรัพย์รวงทอง³
Akarawich Chuentong¹, Thinnakorn Cha-umpong², Satorn Subruangthong³
Corresponding Author E-mail: akarawich.c@sru.ac.th

Received: 2021-07-19; Revised: 2021-09-05; Accepted: 2021-10-03

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 226 คน ประกอบด้วยผู้บริหารจำนวน 66 คน และครู จำนวน 160 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง .99 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบรายคู่ตามวิธีของเชฟเฟ ผลการศึกษาพบว่า

1) ปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) ด้านที่มีปัญหาสูงสุด คือด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.85$) รองลงมาคือด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.72$) และด้านที่มีปัญหาคือด้านการแนะแนว ($\bar{X} = 3.51$) 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ที่มีต่อระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก จำแนกตามตำแหน่งในสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีตำแหน่งในสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนขนาดเล็ก

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

¹ Student in Master of Education Degree, Educational Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University.

² อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The purposes of this study were to study and compare the level of academic administration problems in small schools. The sample was 226 administrators and teachers, which comprised 66 administrators and 160 teachers of small schools. The sample was selected by simple random sampling. The instrument was a questionnaire according to academic administration problems in small schools with a reliability coefficient .99. Data was analyzed by using percentage, mean, standard deviation and hypothesis testing by t-test, Analysis of Variance (one-way ANOVA) and Post-Hoc testing by the Scheffe's method. The research results were found as follows:

1) The problems with academic administration in small schools were all at a high level ($\bar{x} = 3.61$). The research for educational development ($\bar{x} = 3.85$). was the most problematic. The following level of difficulty was media and educational development ($\bar{x} = 3.72$), and the lowest level of difficulty was guidance ($\bar{x} = 3.51$). 2) The comparison of the opinions of administrators and teachers towards the academic administration problems level in small classified by position in school, education level, and work experience in position found that respondents with different positions in school, education level, and work experience in position had the opinions towards the academic administration problems level of all but no significant difference.

Keywords: Academic Affairs Administration, Small Schools

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญานั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้มนุษย์เกิดความรู้และพัฒนาตนได้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม โดยการจัดการศึกษานั้นต้องมีการส่งเสริมให้ทุกคนสามารถเรียนรู้ไปตลอดได้ และพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลาด้วยเช่นกัน ตามเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562, หน้า 1 - 2) การบริหารและการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการดำเนินการบริหารโดยการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษาที่เป็นหน่วยปฏิบัติ และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาอย่างแท้จริง โดยให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ บุคลากร และวิชาการ โดยให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน งานวิชาการเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการโดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว (กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556, หน้า 13)

การบริหารและการจัดการการศึกษาโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีภารกิจหลักคือการให้โอกาสกับผู้ที่อยู่ในวัยเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนได้เรียนรู้ตามวัยอย่างมีคุณภาพ ภายใต้การจัดการศึกษาด้วยรูปแบบที่หลากหลายอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ในปัจจุบันนี้โครงสร้างประชากรเปลี่ยนไปจากเดิมมาก มีจำนวนประชากรวัยเรียนลดลง ส่งผลให้ปัจจุบันมีโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีแนวโน้มทวีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในทุกปีอย่างต่อเนื่อง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดให้โรงเรียนที่มีนักเรียนน้อยกว่า 120 คน ถือว่ามีสถานะเป็น “โรงเรียนขนาดเล็ก” ซึ่งจากนิยามดังกล่าว พบว่ามีโรงเรียนขนาดเล็กในประเทศไทยมากถึง 15,224 แห่ง จากโรงเรียนทั้งหมด 30,977 แห่งทั่วประเทศ หรือคิดเป็นร้อยละ 50 ของโรงเรียนทั้งหมด (ข้อมูล ณ ปี พ.ศ. 2556) และมีแนวโน้มที่โรงเรียนขนาดเล็กจะมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นในอนาคต ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากอัตราการเกิดของประชากรไทยที่ลดต่ำลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กที่พบในปัจจุบัน คือ 1) ต้นทุนในการจัดการเรียนการสอนต่อหัวที่สูงกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ 2) ได้รับงบประมาณน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ เพราะรัฐบาลคิดงบประมาณเป็นรายหัวนักเรียน ส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กมีทรัพยากรไม่เพียงพอต่อความต้องการ 3) ขาดแคลนบุคลากรครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในรายวิชา และครูไม่ครบชั้นเรียน เนื่องจากในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดสัดส่วนครูไว้ที่ครู 1 คนต่อนักเรียน 20 คน (อักรนัย ขวัญอยู่, 2558, หน้า 4) ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องจากมีความพร้อมและบริบทแตกต่างกัน ดังนั้นควรมีแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กด้านการเรียน การสอน การวัดและประเมินผลและการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการและการประเมินเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญในการบริหารงานวิชาการ (วิทยา เกศอาภา, 2557, หน้า 6)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีสถานศึกษาอยู่ในสังกัด 189 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็กในปีการศึกษา 2563 จำนวน 108 โรงเรียนในสังกัดส่วนใหญ่กระจายอยู่ในพื้นที่ชนบท โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน ผลจากการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็กโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์เขต 3 ปรากฏว่ายังไม่เป็นที่น่าพอใจในการดำเนินงานของโรงเรียน โดยทั่วไปมักประสบสภาพปัญหาที่ใกล้เคียงกัน คือ มีครูสอนไม่ครบชั้น ไม่ครบวิชาครูไม่มีความชำนาญในการสอนบางวิชา ขาดแคลนบุคลากรในทุกด้าน ทำให้นักเรียนไม่ได้รับความรู้ได้อย่างเต็มที่ จากรายงานผลการทดสอบการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ผลการทดสอบทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2562 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยในภาพรวมทุกวิชาของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศในทุกรายวิชา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3, 2563, หน้า 10 - 12) นอกจากนี้ปัญหาสภาพความต้องการของโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่พบว่าขาดแคลนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ ขาดแคลนหนังสือเรียน หนังสืออ่านประกอบ ครูขาดประสบการณ์ในการสร้าง

ใช้สื่อการเรียนการสอน และขาดความรู้ความเข้าใจในการใช้สื่อเทคโนโลยี หรือนวัตกรรม ครูไม่ตรงกับสาขาวิชาเอกหรือวิชาที่ถนัด ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีปัญหาคิดวิเคราะห์และการคิดคำนวณ นักเรียนขาดความกระตือรือร้นในการเรียน (กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 5 - 10)

ด้วยเหตุและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 เพื่อต้องการทราบปัญหาในการบริหารงานวิชาการ และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการที่เกิดขึ้นในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางนำไปปฏิบัติในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นอันจะนำไปสู่การเพิ่มคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยจำแนกตาม ตำแหน่งในสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าหนังสือ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงเสนอเนื้อหาดังต่อไปนี้

บริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ข้อมูลทางการศึกษาในเขตพื้นที่บริการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2563 มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 189 โรงเรียน ซึ่งจำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน) จำนวน 108 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2563 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3, 2563, หน้า 5 - 9)

นโยบายและการดำเนินการของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งส่วนใหญ่มีคุณภาพและมาตรฐานต่ำกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ จึงมีความเสียเปรียบด้านปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อความไม่เสมอภาคในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้วางนโยบายในการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กไว้ แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดเพชรบูรณ์ ประจำปี พ.ศ. 2560 - 2564 ให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ คู่มือการดำเนินงานโรงเรียนดีใกล้บ้าน (แม่เหล็ก) แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัดเพชรบูรณ์ ประจำปี พ.ศ. 2559 - 2564 ที่สอดคล้องกับบริบทของจังหวัด เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของนักเรียน โดยกำหนดกรอบแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในจังหวัดเพชรบูรณ์ คือ 1) การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก 2) การบริหารจัดการบุคลากร 3) การบริหารจัดการงานวิชาการ 4) การบริหารการเงิน พัสดุ ที่ดิน อาคารสถานที่ และสินทรัพย์อื่น ๆ และ 5) การบริหารจัดการเดินทางไปเรียนรวม

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการขับเคลื่อนภารกิจของโรงเรียน จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษาเพื่อร่วมวางแผนการดำเนินการของสถานศึกษาตลอดปีการศึกษา ดำเนินการบริหารจัดการตามขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษา 4 งาน คือ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และงานบริหารทั่วไป

การบริหารงานวิชาการ เป็นกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องในทุกกิจกรรม ด้านการศึกษาของสถานศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายให้นักเรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดไว้ การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งศึกษา 9 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตร

สถานศึกษา 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การแนะแนว 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6) การนิเทศภายใน 7) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา 8) การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 9) การประสานความร่วมมือการส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนางานวิชาการ

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำแนกเป็น ผู้บริหาร 108 คน และครู 441 คน รวมเป็น 549 คน จากโรงเรียนขนาดเล็ก 108 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan) (พิมพ์พรรณ เพชรสมบัติ, 2561, หน้า 31) ได้กลุ่มตัวอย่าง 226 คน เทียบสัดส่วนจำแนกตามอำเภอในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ได้ผู้บริหารและครูอำเภอวิเชียรบุรี จำนวน 69 คน ผู้บริหารและครูอำเภอศรีเทพ จำนวน 47 คน ผู้บริหารและครูอำเภอหนองไผ่ จำนวน 67 คน ผู้บริหารและครูอำเภอบึงสามพัน จำนวน 43 คน จากโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำนวน 108 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ตำแหน่งในสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการบริหารงานวิชาการ 9 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การแนะแนว 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6) การนิเทศภายใน 7) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา 8) การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 9) การประสานความร่วมมือการส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนางานวิชาการ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ตำแหน่งในสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง ของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู โดยศึกษาใน 9 ด้าน ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 3) การแนะแนว 4) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 6) การนิเทศภายใน 7) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา 8) การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา และ 9) การประสานความร่วมมือการส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนางานวิชาการ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

ขั้นตอนการพัฒนาและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ค้นคว้าเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ เพื่อกำหนดขอบข่าย และเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและเทคนิคการตั้งข้อคำถามแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของ Likert (Likert's Summated Rating Scale) ร่างแบบสอบถามตามกรอบความคิดและให้ครอบคลุมเนื้อหา แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา และเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อคำถาม ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปมาใช้

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alfa - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความ

เที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อ
ขอรับความเห็นชอบและนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาต่อไป

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้ศึกษาทำการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 เก็บข้อมูลในพื้นที่

2. ผู้ศึกษาพบผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลผ่านแบบสอบถามจากผู้บริหารและครูใน
ระหว่างวันที่ 25 มีนาคม - 9 เมษายน 2564

3. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ จำนวน 226 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เพชรบูรณ์ เขต 3 นำมาวิเคราะห์โดยวิธีการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยจำแนกตามตำแหน่งในสถานศึกษา ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง
นำมาวิเคราะห์สถิติ โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) เพื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพแบ่งเป็น 2 กลุ่ม และ
การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) ด้วยสถิติเอฟ (F - test) สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพ
ตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไป ในกรณีนี้ พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะนำมาทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของ
เชฟเฟ

ผลการวิจัย

1. ปัญหาในขั้นตอนการปฏิบัติงานสูงสุด 2 อันดับแรก และอันดับสุดท้าย ของการบริหารงานวิชาการทั้ง 9 ด้าน คือ

1.1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) และเมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือการวิเคราะห์ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน รองลงมาคือการกำหนดแนวทางการใช้
การวิจัยในชั้นเรียนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือการวางแผนเพื่อดำเนินการแก้ปัญหาหรือ
พัฒนาการเรียนรู้

1.2 ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) และเมื่อพิจารณา
เป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือการพัฒนา ปรับปรุง แหล่งเรียนรู้ภายใน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ให้มีคุณภาพเอื้อต่อ
การเรียนรู้ของนักเรียน รองลงมาคือการจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียง และข้อที่มีปัญหา
ต่ำสุดคือการคัดเลือกหนังสือแบบเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ที่มีคุณภาพสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

1.3 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) และ
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
รองลงมาคือการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือการเผยแพร่ รายงานคุณภาพ
การศึกษาประจำปี (SAR) ต่อสาธารณชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) และเมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน รองลงมาคือ การนำผล
การวัดและประเมินผลไปใช้ปรับปรุงพัฒนานักเรียน และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือการรายงานผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครอง
ได้รับทราบ

1.5 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่าข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร รองลงมาคือ การจัดทำสาระ การเรียนรู้ท้องถิ่นของ
สถานศึกษา และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือ การกำหนดสาระการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด

1.6 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือ การนำสื่อ แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวกและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

1.7 ด้านการนิเทศภายใน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การนำผลการนิเทศภายในไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมาคือ การประเมินผลการนิเทศภายในและสรุปผล และข้อที่มีปัญหาต่ำสุด คือการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายใน

1.8 ด้านการประสานความร่วมมือการส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนางานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือการระดมทรัพยากร วิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของผู้เรียน รองลงมาคือ การให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและทักษะทางวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือ การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเพื่อให้สถานศึกษามีส่วนในการพัฒนาชุมชน

1.9 ด้านการแนะแนว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีปัญหาสูงสุดคือ การพัฒนาพหุปัญญาของนักเรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รองลงมาคือ การประสานความร่วมมือด้านการแนะแนวระหว่างสถานศึกษา และหน่วยงานอื่นในลักษณะเครือข่ายแนะแนว และข้อที่มีปัญหาต่ำสุดคือ การส่งเสริมความเข้าใจกันระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชน เชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งในสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการประสานความร่วมมือการส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนางานวิชาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการนิเทศภายใน ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา และด้านการประสานความร่วมมือการส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนางานวิชาการ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง น้อยกว่า 5 ปี กับ 5 - 10 ปี พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการนิเทศภายใน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาเรื่องปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลการศึกษาได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะมีผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปีเป็นส่วนใหญ่ หรือมีครูผู้สอนทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนที่ว่าง ทำให้ขาดประสบการณ์ในการทำงานเชิงบริหาร การบริหารงานบุคคล ภาวะผู้นำทางวิชาการด้านต่าง ๆ ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานสนับสนุนการเรียนการสอนของครู ขาดแคลนบุคลากร ครูรับผิดชอบประจำชั้นมากกว่า 1 ชั้น ทำให้การจัดการด้านการเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ นันทวัน ปานสวาท (2559) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่าปัญหาอันดับสูงสุดคือการวิเคราะห์ปัญหาในการทำวิจัยในชั้นเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูขาดความรู้ความเข้าใจ หรือขาดแรงจูงใจในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในรูปแบบการวิจัยในชั้นเรียน ส่งผลให้การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในชั้นเรียนไม่ใช่งานประจำที่ต้องกระทำ ส่งผลให้การสร้างเครือข่ายการวิจัยในชั้นเรียนในสถานศึกษาไม่เกิดขึ้นในโรงเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันทวัน ปานสวาท (2559) ได้วิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมปัญหาอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ปัญหาอันดับสูงสุดคือ การพัฒนา ปรับปรุง แหล่งเรียนรู้ภายใน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการให้มีคุณภาพเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็กขาดแคลนงบประมาณ ขาดทรัพยากรด้านเทคโนโลยีและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านสื่อและเทคโนโลยี ทำให้การพัฒนาด้านสื่อและเทคโนโลยีเป็นไปอย่างจำกัด ขาดการส่งเสริมให้ครูใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนรู้ซึ่งบุคลากรในโรงเรียนขนาดเล็กมีอยู่อย่างจำกัด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพยาภา คมขำ (2560) ได้วิจัยเรื่องปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 2 พบว่า ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยภาพรวมปัญหาอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ปัญหาอันดับสูงสุดคือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็กไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารและครูขาดความรู้ความเข้าใจระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนไม่เป็นไปตามบริบท สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพยาภา คมขำ (2560) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระยอง เขต 2 พบว่า ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา โดยภาพรวมปัญหาอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่าปัญหาอันดับสูงสุดคือการหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็กครูขาดความรู้ความเข้าใจด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยเฉพาะการหาคุณภาพของเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน ไม่ครอบคลุมตัวชี้วัดตามหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ตามสภาพจริง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบญจวรรณ เหลืองกุล (2561) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่าด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้โดยภาพรวมปัญหาอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ปัญหาอันดับสูงสุดคือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็ก ขาดแคลนครูที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ตรงตามสาขาวิชาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้เกิดปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและกรอบหลักสูตรท้องถิ่น ชุมชน ส่งผลให้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหลักสูตรน้อย การจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษาไม่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ครรชิต คำดี (2559) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่าด้านหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมปัญหาอยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ปัญหาอันดับสูงสุดคือการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็กขาดแคลนบุคลากรด้านการสอนขาดแคลนครูตรงสาขาวิชา ทำให้ครูไม่สามารถออกแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้จากการวิเคราะห์ตัวชี้วัดตามหลักสูตรสถานศึกษาสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ได้ในสาขาวิชาที่ตนเองไม่ถนัด

การสอดแทรกเทคนิค วิธีการ หรือรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาในการสอนเป็นการนำประสบการณ์จริงสู่ การเรียนรู้โดยการปฏิบัติเพื่อนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมาน กลมกุล (2559) พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมปัญหาอยู่ในระดับมาก

1.7 ด้านการนิเทศภายใน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่าปัญหาอันดับ สูงสุดคือการนำผลการนิเทศภายในไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็กขาดแคลน บุคลากรและขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการ โดยเฉพาะการนำผลการนิเทศภายในไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาของ สถานศึกษา ผู้บริหารและครูไม่ให้ความสำคัญการนิเทศเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลการนิเทศ ภายในและสรุปผลขาดหลักฐานร่องรอย การดำเนินการไม่ต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมาน กลมกุล (2559) ได้วิจัย เรื่อง ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บัรรัมย์ เขต 1 พบว่า ด้านการนิเทศภายใน โดยภาพรวมปัญหาอยู่ในระดับมาก

1.8 ด้านการประสานความร่วมมือ การส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนางานวิชาการ ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารและครูโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่าปัญหาอันดับสูงสุดคือการระดมทรัพยากร วิทยากรภายนอกและภูมิปัญญา ท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็กขาดแคลนบุคลากร และบุคลากรมี การโยกย้ายอยู่เสมอ ขาดผู้ประสานงานที่มีความสัมพันธ์เหนียวแน่นกับชุมชนและท้องถิ่น ขาดการศึกษาและสำรวจความ ต้องการของชุมชน เพื่อจัดบุคลากรในสถานศึกษาให้ความรู้และ ความช่วยเหลืองานด้านวิชาการ การระดมทรัพยากร วิทยากร ภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของผู้เรียนในบางชุมชนไม่เข้มแข็ง เศรษฐกิจของคนในชุมชนไม่เอื้อ ต่อการระดมทรัพยากร สอดคล้องกับ นันทวัน ป้านสวาท (2559) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการส่งเสริมชุมชนให้มีความ เข้มแข็งทางวิชาการ โดยภาพรวมปัญหาอยู่ในระดับมาก

1.9 ด้านการแนะแนว ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ปัญหาอันดับ สูงสุดคือ การพัฒนาพหุปัญญาของนักเรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็ก ขาดกำลังคนในการดูแลแนะนำนักเรียนในเชิงลึก และขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาพหุปัญญาของนักเรียน และ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนรายบุคคล ขาดการให้ความช่วยเหลือ ดูแลให้ความร่วมมือด้านการแนะแนวระหว่าง สถานศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนาวุธ วงศ์เป็นพันธุ์ (2558) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทาง ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า ด้านการแนะแนว โดยภาพรวมปัญหาอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งในสถานศึกษาต่างกันมี ความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบระหว่างผู้บริหารและครูมีเป้าหมายเดียวกันคือการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ให้นักเรียนดี เก่งและมีความสุข ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบญจวรรณ เหลากุล (2561) พบว่า ตำแหน่ง ในสถานศึกษาต่างกันมีความเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความเห็นต่อ ระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะองค์ความรู้ทาง ด้านการศึกษามีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งบทบาทของผู้บริหารและครูผู้สอน แนวคิดการทำงานและแนวปฏิบัติต่าง ๆ มี การวิเคราะห์สังเคราะห์การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ มีการอบรมส่งเสริมงานด้านการบริหารงานวิชาการให้กับผู้บริหารและ ครู ส่งผลให้มีมุมมองการทำงานด้านการบริหารงานวิชาการเป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลิตา เจริญชัย (2561) พบว่าระดับการศึกษาต่างกันมีความเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมไม่แตกต่าง กัน

4. การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานในตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมี

ความคิดเห็นต่อระดับปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะการทำหน้าที่ตามบทบาทที่รับผิดชอบทั้งผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดเล็กนั้นต้องทำภารกิจต่าง ๆ ที่ร่วมด้วยช่วยกันในทุกงานในของโรงเรียน ทำงานในหลักการมีส่วนร่วม และทำงานแทนกันได้ในทุกบทบาทหน้าที่เพราะมีบุคลากรที่จำกัด ผู้บริหารและครูได้รับการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทิพย์ภา คมขำ (2560) พบว่า ประสิทธิภาพการทำงานในตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทุกคนควรดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรอบสาระหลักสูตรท้องถิ่น ตรงความต้องการของท้องถิ่น ชุมชน โดยให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาอย่างแท้จริง รวมทั้งการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงและพัฒนาในทุกปีการศึกษา

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทุกคนควรร่วมกันสร้างแนวทางการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และควบคุมกับการพัฒนาทักษะ 3R8C และการนำแหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมด้วย โดยกำหนดเป็นนโยบายหรือจุดเน้นของโรงเรียนให้ครูผู้สอนนำไปปฏิบัติ จัดตั้งเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูผู้สอนในโรงเรียน และการให้ความรู้กับครูผู้สอนเกี่ยวกับแนวทางการสอนเชิงรุก และการบันทึกผลการจัดการเรียนรู้

1.3 ด้านการแนะแนว ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทุกคนควรดำเนินการจัดทำคู่มือการแนะแนวให้กับนักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อพัฒนานักเรียนเป็นรายบุคคล ในการพัฒนาปัญหาของนักเรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทุกคนควรมีจัดทำระเบียบ คู่มือการวัดประเมินผลการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติการวัดผลและประเมินการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีระบบการวัดและประเมินผลที่สะท้อนคุณภาพผู้เรียนและนำผลมาพัฒนาผู้เรียนต่อไป

1.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทุกคนควรมีแนวทางในการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนที่เป็นรูปธรรม โดยส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับครู ให้ครูตระหนักต่อการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหานักเรียน ซึ่งต้องมาจากการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างเรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้บริหารโรงเรียนต้องกำหนดเป็นนโยบาย มีการนิเทศ ติดตามและกำกับดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนของครู

1.6 ด้านการนิเทศภายใน ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทุกคนควรดำเนินการจัดทำคู่มือและเครื่องมือในการนิเทศภายในชี้แจงให้บุคลากรรับทราบและปฏิบัติให้เป็นงานประจำ มุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับครู โดยให้แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา และการนิเทศอย่างกัลยาณมิตร

1.7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนควรวางแผนดำเนินการพัฒนาให้บุคลากรในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจ ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยร่วมกันจัดทำมาตรฐานการศึกษา การกำหนดค่าเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษา สู่แผนปฏิบัติการของสถานศึกษา ดำเนินงานตามแผน และทำการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบมีเครื่องมือการประเมินคุณภาพด้านต่าง ๆ ที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

1.8 ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนควรวางแผนพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาในระบบออนไลน์ให้มากขึ้น เนื่องด้วยประหยัดงบประมาณและสะดวกส่งเสริมให้ครูใช้แอปพลิเคชันทางการศึกษา (Education Application) ในรูปแบบที่เหมาะสมกับเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ ดำเนินการปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้เพียงพอ

1.9 ด้านการประสานความร่วมมือ การส่งเสริม สนับสนุนในการพัฒนางานวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทุกคนควรดำเนินการพัฒนาระบบชุมชนสัมพันธ์ โดยใช้หลักการการบริหารแบบมีส่วนร่วมและ “บวร” เพื่อส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

2.2 ควรมีการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

2.3 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2557). การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ครุชิต คำดี. (2559). แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กำแพงเพชรเขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ชลิดา เจริญชัย. (2561). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนกลุ่มนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิพยาภา คมขำ. (2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธนาวุธ วงศ์เป็นพันธุ์. (2558). ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- นันทวัน ป่านสาวท. (2559). ปัญหาและแนวทางการพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เบญจวรรณ เหลวกุล. (2561). ปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2561). การวิจัยทางการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- วิทยา เกษาอาจ. (2557). การพัฒนารูปแบบการประเมินการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้ทฤษฎีพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต (การวิจัยและประเมินทางการศึกษา). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมพงศ์ เท็งดี. (2555). ปัญหาและแนวทางในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- สมาน กลมกุล. (2559). ปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 3. (2562). การสังเคราะห์รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2562. เพชรบูรณ์: ผู้แต่ง.
- _____. (2563). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2563. เพชรบูรณ์: ผู้แต่ง.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ: 21 เซ็นจูรี.
- อักรนัย ขวัญอยู่. (2558). แนวทางการแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก. รายงานที่ตีอาร์ไอ, 113, มีนาคม 2558.

การศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริม
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี

A Study of Problems of Internal Quality Assurance Operations under the
office of the Non-Formal and Informal Education Uthaitхани Province

สมนึก พระนาค¹, สายทิพย์ ยะฟู², ธีรพจน์ แนบเนียน³
Somnuek Pranak¹, Saythit Yafu², Teerapod Naebnean³
Corresponding Author E-mail: Aomnfe999@gmail.com

Received: 2021-07-19; Revised: 2021-09-04; Accepted: 2021-11-11

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ข้าราชการครู จำนวน 11 คน ครูอาสาสมัครฯ จำนวน 15 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 68 คน ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 3 คน บรรณารักษ์ จำนวน 16 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 117 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยง 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ในภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.35$) เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา (Act) ($\mu = 3.48$) รองลงมาคือ ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน (Do) ($\mu = 3.37$) และรายการที่มีปัญหาอันดับต่ำสุด คือ ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ($\mu = 3.23$)

คำสำคัญ: ปัญหาการดำเนินงาน, การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

¹ Student in Master of Education Degree, Educational Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University.

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The objectives of this study were to study the problems in the operation of internal education quality assurance of schools under the Office of Non-Formal and Informal Education in Uthai Thani province. The population consisted of 4 school directors, 11 teachers, 15 volunteers, 68 sub-district teachers, and 3 community learning center teachers and 16 librarians. for a total of 117. The study instrument was a 5 rating scale questionnaire with a reliability of 0.97. The statistics used for analysis of the data were percentage, mean, and standard deviation. The study's findings were as follows:

The problems with the operation of internal education quality assurance of schools in Uthai Thani province under the Office of Non-Formal and Informal Education in total were considered moderate ($\mu = 3.35$) The most problems aspects ranked from high to low were improvement and development (Act) ($\mu = 3.48$), Implementation of the educational development plan (Do) ($\mu = 3.37$) and the lowest problem was planning (Plan) ($\mu = 3.23$).

Keywords: Operation problem, Quality Assurance

บทนำ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวด 6 ว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา ระบุไว้ว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มี ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง” โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษามี การกำหนดกรอบการประกันคุณภาพการศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำระบบบริหารคุณภาพ ตลอดจนจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในและประเมินคุณภาพภายนอก โดยมีเป้าหมายเพื่อทำให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจ มีผลลัพธ์ใน เกณฑ์ดี ทั้งนี้การดำเนินงานใด ๆ ของสถานศึกษาที่มีคุณภาพ ย่อมส่งผลโดยตรงต่อผู้เรียน เพราะเป็นผู้รับบริการโดยตรงของ สถานศึกษา โดยมีแนวปฏิบัติที่ดี มีการนำความรู้ด้านประกันคุณภาพ กระบวนการพัฒนาคุณภาพ และระบบวงจรคุณภาพ (PDCA) มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา การกระจายอำนาจ การจัดการศึกษาที่นำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งกฎหมายได้กำกับ ควบคุม ในเรื่องคุณภาพของการจัดการศึกษา ซึ่งกำหนดไว้ใน มาตรา 9 (3) ให้มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภทการศึกษา ดังนั้น แม้สถานศึกษาทุกแห่ง จะมีอำนาจเต็มในการจัดการศึกษา แต่การบริหารจัดการนั้นจะต้องได้คุณภาพและต้องมี หลักประกันให้กับผู้รับบริการว่าการจัดการศึกษา จะต้องได้คุณภาพตามที่กำหนด โดยเฉพาะในมาตรา 47 กำหนดไว้ว่า ให้มี ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ที่ประกอบด้วยระบบการประกัน คุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก และในมาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้ มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อ หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ประกอบกับกฎกระทรวงศึกษาธิการ กำหนดระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประเมิน คุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบ พ.ศ. 2555 ที่อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 วรรคสาม และมาตรา 25 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้ กำหนดให้สถานศึกษาต้องดำเนินการ 1) จัดให้มีมาตรฐานการศึกษานอกระบบที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด 2) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี 3) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและ แผนปฏิบัติการประจำปี 4) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 5) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 6) จัดทำรายงานการประเมินตนเองประจำปี 7) เสนอรายงานการประเมินคุณภาพภายใน ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาหน่วยงานต้นสังกัดและภาคีเครือข่าย และเผยแพร่ต่อสาธารณชน 8) นำผลการประเมินคุณภาพ ภายในมาเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาและ ภาคีเครือข่าย 9) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ 10) ยึดหลักการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ภาคีเครือข่าย และผู้รับบริการ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2563ก, หน้า ก)

กระทรวงศึกษาธิการถือเป็นหน่วยงานหลักในด้านการจัดการศึกษาของประเทศ จึงมีการกำหนดกฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ขึ้น โดยมุ่งให้สถานศึกษาแต่ละแห่งต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับแต่ละประเภท และเมื่อวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2562 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัยที่พัฒนาขึ้นใหม่ เพื่อให้สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) ใช้เป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน อันเป็นหลักประกันคุณภาพให้กับผู้เรียน และผู้รับบริการมีความมั่นใจว่า การศึกษาที่ได้รับนั้น มีคุณภาพมาตรฐานตามที่สถานศึกษาได้ประกันคุณภาพไว้ พร้อมทั้ง จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และดำเนินการตามแผนที่ กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนา สถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด หรือ หน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี และเพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ จึงให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำ

สถานศึกษา เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเกิดการพัฒนาดังต่อไปนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2563, หน้า 2)

อย่างไรก็ตาม จากการติดตามผลการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการประเมินคุณภาพภายนอกของการศึกษาระดับต่าง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปัจจุบัน ทั้งของภาครัฐและเอกชน ตลอดจนสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มีการประเมินคุณภาพภายนอกผ่านมาแล้วนั้น พบว่า การประเมินคุณภาพบางส่วนยังไม่สามารถสะท้อนการมีคุณภาพของการจัดการศึกษาได้อย่างแท้จริง และบางส่วนยังไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาบางประเภท ซึ่งมีเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่มีความแตกต่างกัน จึงทำให้คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา มีการจัดทำแผนการปฏิรูปกฎหมายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อมุ่งหวังให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเกิดการพัฒนา และมีความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษามากที่สุด (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2563, หน้า 1)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี มีจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 8 แห่ง ซึ่งทุกแห่งต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อเตรียมความพร้อมรับการประเมินคุณภาพสถานศึกษา โดยต้นสังกัดและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งแต่ละสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ยังไม่มีความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เนื่องจากได้มีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐาน ตัวบ่งชี้บ่อย อีกทั้งสถานศึกษายังมีการดำเนินงานได้อย่างไม่เต็มที่ และมีปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เช่น บุคลากรไม่ให้ความสำคัญ ขาดความร่วมมือที่ดี ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รวมถึงบุคลากรยังขาดความรู้ ความเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินในแต่ละประเด็นพิจารณาว่าจะไปเป็นแนวทางใด และการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) สรุปผลที่ได้จากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาทั้ง 8 แห่ง ปรากฏว่าข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริงและไม่เป็นปัจจุบัน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี, 2563, หน้า 47 - 48)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ว่าองค์ประกอบที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา คือองค์ประกอบตามแนวทางการดำเนินงานวงจรคุณภาพ (PDCA) 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงพัฒนา (Act) ซึ่งเป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมเพื่อนำข้อมูลที่ได้ ไปพัฒนาปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

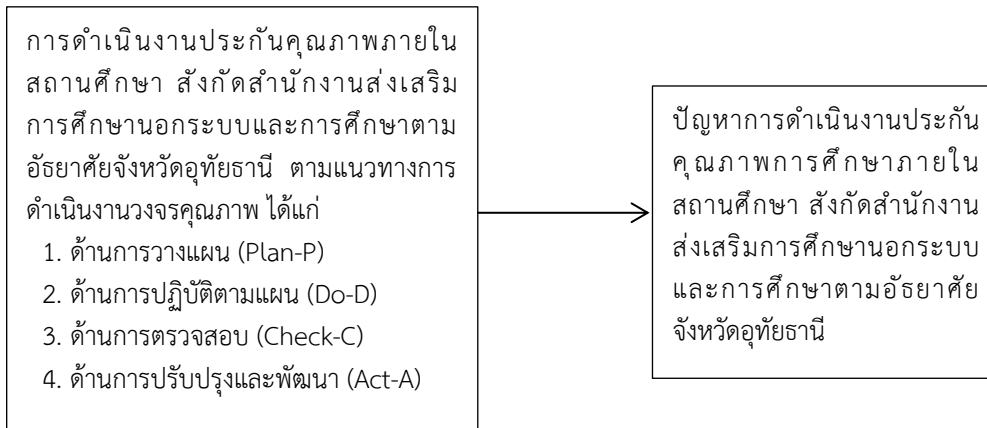
1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาเรื่องปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ตามแนวทางการดำเนินงานวงจรคุณภาพ (PDCA) 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงพัฒนา (Act)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ตามแนวทางการดำเนินงานวงจรคุณภาพ PDCA ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ การปรับปรุงและพัฒนาซึ่งสามารถนำเสนอเป็นกรอบความคิดได้ ดังนี้



ภาพที่ 1 แผนภาพกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากประชากรทั้งหมด จำนวน 117 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ข้าราชการครู จำนวน 11 คน ครูอาสาสมัครฯ จำนวน 15 คน ครู กศน.ตำบล จำนวน 68 คน ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน จำนวน 3 คน บรรณารักษ์ จำนวน 16 คน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี

ตัวแปรที่ศึกษา

ได้แก่ ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้การวิจัยมี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงและพัฒนา (Act) ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 25 ข้อ

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ขออนุญาตเก็บข้อมูลผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู ครูอาสาสมัครฯ ครู กศน.ตำบล ครูศูนย์การเรียนรู้ชุมชน บรรณารักษ์ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลตามจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษา

3. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์และวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

- 1.1 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม

- 1.2 ค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามโดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

(Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

- 2.1 ค่าร้อยละ (%)
- 2.2 ค่าเฉลี่ย (μ)
- 2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 117 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 67.50 ตำแหน่งครู กศน.ต่ำบลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.10 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 15 ปี ขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.90

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี พบว่า ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายการ พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา (Act) รองลงมาคือ ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน (Do) และรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขั้นตอนการวางแผน (Plan) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของแต่ละขั้นตอนปรากฏผลดังนี้

1. ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดค่าเป้าหมายแต่ละประเด็นพิจารณา เพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา รองลงมาคือ การวางแผนกำหนดแนวทางการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาร่วมกับผู้เกี่ยวข้องให้ชัดเจนสามารถปฏิบัติได้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประชุมชี้แจง ทบทวน เกณฑ์การพิจารณาและระดับคุณภาพของมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้คณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบทุกคน

2. ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน (Do) ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร รองลงมาคือ การดำเนินการจัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ เพื่อตรวจสอบและประเมินการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

3. ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง รองลงมาคือ การประสานงานกับหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้มีการประเมินคุณภาพโดยต้นสังกัด อย่างน้อย 1 ครั้ง ในสามปีงบประมาณ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดทำรายงานการประเมินตนเองตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

4. ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา (Act) ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การกำหนดรูปแบบ วิธีการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนากระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย รองลงมาคือ การนำผลการติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา มาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง พัฒนาสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงและพัฒนาผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หน่วยงานต้นสังกัดมีทิศทางการบริหารจัดการด้านการประกันคุณภาพการศึกษาไม่ชัดเจน การขยายผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้กับสถานศึกษาไม่ต่อเนื่อง มีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาบ่อย ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความไม่ชัดเจนในการปฏิบัติ อีกทั้งบุคลากรยังขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพ

ภายในสถานศึกษา ขาดการประสานงานที่ีระหว่างบุคลากรด้วยกัน นอกจากนี้สถานศึกษาไม่นำผลจากการรายงานการประเมินตนเองมาแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาในปีงบประมาณถัดไป จึงทำให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่บรรลุตามเป้าหมายเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรัญรักษ์ บุญนอก (2559) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โรงเรียนกลุ่มพนารักษ์ จังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากหน่วยงานต้นสังกัด มีทิศทางการจัดการศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาไม่ชัดเจน ขาดการขยายผลการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความไม่ชัดเจนในการปฏิบัติ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่บรรลุตามเป้าหมายเท่าที่ควร เมื่อพิจารณาเป็นรายการปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สามารถอภิปรายผลในแต่ละขั้นตอน ได้ดังนี้

1.1 ขั้นตอนการวางแผน (Plan) ข้อที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ การกำหนดค่าเป้าหมายแต่ละประเด็นพิจารณาเพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการกำหนดค่าเป้าหมายแต่ละประเด็นพิจารณาเป็นการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาผู้เรียนของสถานศึกษา ตามแนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งต้องกำหนดเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่จะเกิดกับผู้เรียน โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการเทียบเคียง ตรวจสอบ ประเมินผลและการประกันคุณภาพทางการศึกษา แต่ครูและบุคลากรทางการศึกษาส่วนใหญ่ขาดความรู้ ความเข้าใจในการกำหนดค่าเป้าหมายในแต่ละประเด็นพิจารณา ทั้งนี้เนื่องจาก สำนักงานกศน. มีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาลดลง และไม่ได้กำหนดแนวทางในการหาค่าเป้าหมายในแต่ละประเด็นพิจารณาว่ามีวิธีการคิดอย่างไร จึงทำให้แต่ละสถานศึกษามีการกำหนดค่าเป้าหมายแตกต่างกันและไม่รู้ว่าถูกต้องหรือไม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายใจ ใฝ่จิต (2558) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานประกันภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโกสัมพีนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดประชุมชี้แจงและสร้างความเข้าใจให้ครูและบุคลากรทราบและมีการประชาสัมพันธ์ค่าเป้าหมาย เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลายให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของการประกันคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษาได้รับทราบ

1.2 ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน (Do) ข้อที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ การดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาไม่ได้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีที่เป็นปัจจุบันและเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร หรือถ้ามีอาจไม่ได้นำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีสู่การปฏิบัติจริง ไม่ดำเนินกิจกรรม โครงการตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ทำให้การรายงานผลการปฏิบัติงานล่าช้า ประกอบกับครูและบุคลากรบางส่วนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีและการดำเนินงานตามแผนฯ รวมถึงการนิเทศ ติดตามจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องยังไม่มีอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ ปินดาวงศ์ (2556) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางปรับปรุงการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดลำปาง พบว่า ปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ ผู้บริหารมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย บุคลากรไม่เข้าใจการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในไปในทิศทางเดียวกัน บางคนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอย่างแท้จริง ไม่มีการนำคู่มือมาใช้อย่างเป็นทางการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มะลิวัลย์ จันทร์โสภา (2558) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขต ในกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของบุคลากรครู พบว่า (3) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษา ได้แก่ ควรพัฒนาบุคลากรครูให้มีความรู้ ความเข้าใจอย่างแท้จริงเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในและการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรจัดทำคู่มือระบบการทำงานประกันคุณภาพภายในที่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ควรนิเทศติดตามและตรวจสอบคุณภาพการสอนอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งนำผลไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนและพัฒนาแผนพัฒนาการศึกษาของศูนย์การศึกษา และควรประเมินคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาตามสภาพจริง

1.3 ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) ข้อที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ สถานศึกษาไม่ได้ดำเนินการจัดประชุมชี้แจงให้บุคลากรทุกคน

ทราบถึงแนวทางการจัดทำมาตรฐานการศึกษาตามคู่มือการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการกำหนดผู้รับผิดชอบการสร้างเครื่องมือ วิธีการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พร้อมทั้งการตรวจสอบความเหมาะสมของวิธีการและครอบคลุมมาตรฐาน ประเด็นพิจารณาของเครื่องมือและจัดทำคู่มือการใช้เครื่องมือในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา อีกทั้งยังขาดการเตรียมการอย่างเป็นระบบทั้งด้านข้อมูล เอกสาร หลักฐาน ร่องรอยการดำเนินงานต่าง ๆ ให้ครบถ้วน ชัดเจน สมบูรณ์เพื่อรอรับการตรวจสอบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรินทร์ ปินตาวาศ์ (2556) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางปรับปรุงการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดลำปาง พบว่า สภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ กศน.อำเภอ โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างควมเข้าใจกับผู้บริหาร ด้านการสร้างทีมประกันคุณภาพสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการสร้างระบบการประเมินภายในเป็นวัฒนธรรมองค์กรคุณภาพ ด้านการดำเนินงานตามคู่มือการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพสถานศึกษา ด้านการขอรับการประเมินภายนอกจากหน่วยงานกลาง และด้านการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานระบบการประกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลพรรณ เพชรน้ำ (2561) ได้วิจัยเรื่อง การจัดการความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพาน ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย พบว่า ปัญหาการจัดการความรู้ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยต้นสังกัดของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพาน มีปัญหาที่พบบ่อย คือ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ และความชัดเจนในการทำงาน บุคลากรภายในสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพภายในน้อย การจัดเก็บเอกสารยังไม่เป็นระบบ ระบบการทำงานขาดความต่อเนื่อง และบุคลากรขาดการวางแผนในการทำงาน

1.4 ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา (Act) ข้อที่มีปัญหาอันดับสูงสุด คือ การกำหนดรูปแบบ วิธีการแก้ไขปรับปรุง และพัฒนากระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแนวทางการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นระบบและเกิดจากความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา แต่ด้วยครูและบุคลากรส่วนใหญ่มีภาระงานที่มากเกินไป ทั้งด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดการศึกษาต่อเนื่อง การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย งานเร่งด่วนตามนโยบายของสำนักงาน กศน. และงานที่ต้องทำร่วมกับเครือข่าย เช่น ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตย (ศส.ปชต.) กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) เป็นต้น ทำให้การกำหนดรูปแบบ วิธีการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนากระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทำได้ยาก เนื่องจากเวลาว่างไม่ตรงกัน รวมถึงสถานศึกษาขาดการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน ไม่ได้นำผลการตรวจสอบการดำเนินงานไปปรับปรุงแก้ไข เนื่องจากขาดการวิเคราะห์หาจุดอ่อน จุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนาของผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบ็ญจวัลย์ ขวัญตะคุ (2559) ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอแม่वंงศ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ด้านการปรับปรุงและพัฒนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ การนำผลการตรวจสอบไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รองลงมา ได้แก่ การกำหนดรูปแบบ วิธีการ แก้ไขปัญหาและพัฒนากระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และอันดับที่สาม ได้แก่ การนำผลการตรวจสอบมาใช้ในการวางแผนสำหรับการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในระยะต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชลี อินทกาโมทย์ (2554) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนบนพื้นที่ดอยอ่างขาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การดำเนินการมีกระบวนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนแต่บางส่วนยังไม่ได้มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เช่น ขาดการนำผลการปฏิบัติไปปรับปรุงในแต่ละงาน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ขั้นตอนการวางแผน (Plan) สถานศึกษาคควรจัดประชุมชี้แจงสร้างความรู้ ความเข้าใจในการกำหนดค่าเป้าหมายในแต่ละประเด็นพิจารณา และจัดทำคู่มือการกำหนดเป้าหมายการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดค่าเป้าหมายให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา

1.2 ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน (Do) สถานศึกษาคควรจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีที่เป็นปัจจุบันและเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากร รวมถึงจัดอบรมให้ความรู้การทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี กับครูและบุคลากร กำหนดให้ครูและบุคลากรมีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีทุกคน พร้อมทั้งนิเทศ ติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างต่อเนื่อง

1.3 ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) สถานศึกษาคควรดำเนินการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้อง

1.4 ขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา (Act) สถานศึกษาคควรมีการกำหนดรูปแบบ วิธีการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนากระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น การนำผลที่ได้จากการรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ข้อที่เป็นจุดที่ควรพัฒนาหรือผลการดำเนินงานที่ไม่สำเร็จตามเป้าหมายมาวิเคราะห์หาสาเหตุเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุง พัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีงบประมาณหรือระยะเวลาถัดไป

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทําวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี เพื่อนำไปวางแผน ปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาต่อไป

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี

เอกสารอ้างอิง

- กมลพรรณ เพชรน้ำ. (2561). การจัดการความรู้ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอพาน ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- เบ็ญจวัลย์ ขวัญตะคุ. (2559). แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอแม่วงก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- พัชรินทร์ ปินดาวงค์. (2556). แนวทางปรับปรุงการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ในจังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- มะลิวัลย์ จันทร์โสภา. (2558). การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตในกรุงเทพมหานครตามความการรับรู้ของบุคลากรครู. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรรณรัช บุญนอก. (2559). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โรงเรียนกลุ่มพนาธิรักษ์ จังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สายใจ ใฝ่จิต. (2558). แนวทางการดำเนินงานประกันภายในสถานศึกษาของโรงเรียนโกสัมพินีวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2561). แนวทางการประกันคุณภาพภายในศูนย์
การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต. กรุงเทพฯ: กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกระบบและ
การศึกษตามอัธยาศัย สำนักงาน กศน.
- _____. (2563ก). แนวทางการจัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและ
การศึกษตามอัธยาศัย เอกสารทางวิชาการ ลำดับที่ 2/2563. กรุงเทพฯ: เอกพิมพ์ไท.
- _____. (2563ข). แนวทางการประเมินคุณภาพการศึกษตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษตามอัธยาศัย
พ.ศ. 2562 เอกสารทางวิชาการ ลำดับที่ 3/2563. กรุงเทพฯ: เอกพิมพ์ไท.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุทัยธานี. (2563). สรุปผลการรายงานการประเมิน
ตนเองสำนักงาน กศน.จังหวัด อุทัยธานี. อุทัยธานี: ผู้แต่ง.
- อัญชลี อินทกาโมทย์. (2554). การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนพื้นที่ดอยอ่างขางจังหวัด
เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

การศึกษาสภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

A Study of Personnel Management in Schools under Nakhonsawan Primary
Education Service Area Office 3

เดชิตา หมี้ทอง¹, ทินกร ช่อมพงษ์², สายทิพย์ ยะฟู³

Techita Meathong¹, Thinnakorn Cha-umpong², Saythit Yafu³

Corresponding Author E-mail: techita.m@sru.ac.th

Received: 2021-07-19; Revised: 2021-09-03; Accepted: 2021-11-11

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา กลุ่มประชากรที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 198 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามสภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา ที่มีค่าความเที่ยง 0.96 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

สภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.40$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีสภาพการปฏิบัติสูงที่สุดคือ ด้านการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง ($\mu = 4.57$) รองลงมาคือ ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ($\mu = 4.43$) ด้านการออกจากราชการ ($\mu = 4.38$) ด้านวินัยและการรักษาวินัย ($\mu = 4.36$) และ ด้านที่มีสภาพการปฏิบัติต่ำที่สุดคือ ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง ($\mu = 4.29$)

คำสำคัญ: การบริหารงานบุคคล

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

¹ Student in Master of Education Degree, Educational Administration, Nakhon Sawan Rajabhat University.

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The purpose of this study was to study personnel management. The population group used was 198 administrators of educational institutions. The instrument used in the study was a questionnaire on the condition of personnel administration in educational institutions. with a reliability of 0.96. The data was analyzed by percentage, mean, and standard deviation. The study's findings were as follows:

The overall condition of personnel management in educational institutions was at a high level ($\mu = 4.40$) and when considered on a particular side, it was found that the area with the highest practice conditions was manpower planning and position determination ($\mu = 4.57$), followed by enhancement of efficiency in civil service ($\mu = 4.43$), discharge from government service ($\mu = 4.38$), discipline and discipline ($\mu = 4.36$) and with the lowest operating conditions, recruitment and recruitment ($\mu = 4.29$).

Keywords: Personnel Management

บทนำ

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันทำให้โลกแห่งการเรียนรู้สามารถพัฒนาได้อย่างรวดเร็วทำให้การศึกษาที่ทันต่อโลกศตวรรษที่ 21 จึงมีความสำคัญในการพัฒนามนุษย์ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการพัฒนาแผนการศึกษาแห่งชาติให้มีความทันต่อโลกปัจจุบันซึ่งมีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 กล่าวว่าเป็นโลกศตวรรษที่ 21 เป็นโลกแห่งข้อมูลข่าวสารที่สามารถรับและส่งต่ออย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ ประชาชนมีความรู้ความสามารถมากขึ้น และพร้อมที่จะเข้ามาบทบาทและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น ในขณะที่โครงสร้างและระบบการศึกษายังบริหารและจัดการภายใต้ กฎ ระเบียบ กติกา และแบบแผนการปฏิบัติรูปแบบเดิม ส่งผลให้เกิดปัญหาและความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา อีกทั้งการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษายังเป็นปัญหา ดังนั้นการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถานศึกษาควบคู่กับการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาและการพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น จะส่งผลให้หน่วยงานและสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการศึกษาที่แสดงความรับผิดชอบต่อคุณภาพมาตรฐานให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมากขึ้น และความพร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายโดยมีกฎหมาย กฎ ระเบียบ กติกาที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, หน้า 159)

จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้การปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และสถานศึกษาควบคู่กับการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและการพัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง กระทรวงศึกษาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดกรอบการบริหารงานบุคคลไว้ดังนี้ การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ซึ่งจะส่งผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้บริหารต้องดำเนินการในภารกิจหลักคือ การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการวินัยและการรักษาวินัย และการออกจากราชการ แต่งานบริหารบุคคลเป็นงานที่ซับซ้อน เพราะต้องทำงานเกี่ยวข้องกับคนซึ่งมีความรู้ความสามารถตลอดจนมีความสำนึกแตกต่างกัน และสิ่งสำคัญคือผู้บริหารต้องประสบกับปัญหาต่าง ๆ ในการบริหารบุคคล ซึ่งปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ ปัญหาด้านการวางแผนการบริหาร ปัญหาการสรรหาและการแต่งตั้ง ปัญหาการพัฒนาบุคคล ปัญหาการประเมินผลการปฏิบัติงาน ปัญหาการให้บุคคลพ้นจากงาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562, หน้า 25)

การดำเนินงานการบริหารงานบุคคลมีความสำคัญในหน่วยงานหรือองค์กรเพื่อให้บุคคลมาปฏิบัติงานตามที่ต้องการเพื่อให้บุคคลได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นกรอบในการบริหารโดย นโยบายจะเริ่มตั้งแต่แผนพัฒนานโยบายรัฐบาล นโยบายในแผนพัฒนาระดับกระทรวง โดยเน้นที่นโยบายและระเบียบที่จำเป็นแก่การดำเนินงาน และการวางแผนกำลังคน ซึ่งมีกระบวนการสำคัญ ดังนี้ การกำหนดนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เป็นกระบวนการวางแผนว่าหน่วยงานมีกำลังคนซึ่งแต่ละคนปฏิบัติหน้าที่ ความรู้ความสามารถ เพื่อความเหมาะสมกับงาน เพราะงานทุกชนิดจะได้ผลดีหรือผลเสียอยู่ที่บุคคลที่รับงานไปทำ ถ้าบุคคลที่รับงานไปทำขาดขวัญกำลังใจมักจะทำบกพร่องหรือขาดประสิทธิภาพซึ่ง การบริหารงานบุคคลเป็นระบบการปฏิบัติการเกี่ยวกับบุคลากรในองค์กร นับตั้งแต่การสรรหาคนเข้ามาทำงาน การคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การโอน การย้ายการฝึกอบรมการพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง ตลอดจนการบังคับบัญชาเพื่อที่จะได้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และใช้บุคคลนั้นให้เกิดประโยชน์แก่องค์กรในด้านประสิทธิภาพของงานและผลงานมากที่สุด ในการบริหารงานถ้าหากผู้ปฏิบัติงานไม่ดี ไม่มีความรู้ความสามารถขาดความซื่อสัตย์สุจริต และไม่ประพฤติอยู่ในระเบียบวินัยอันดีแล้วนับเป็นการยากที่การบริหารงานจะบรรลุผลตามความมุ่งหมาย ย่อมเกิดจากตัวบุคคลเป็นส่วนสำคัญเพราะตามหลักการบริหารงานทั่วไปนั้น แม้ว่าจะมีงบประมาณอย่างเพียงพอ มีการจัดองค์กร และการบริหารงานอันดี มีอุปกรณ์ และวัสดุต่าง ๆ ที่ดี ส่วนสาเหตุที่ทำให้การบริหารงานบุคคลประสบปัญหานั้น อาจเนื่องมาจากผู้บริหาร หรือบุคลากรในหน่วยงานนั้น ๆ (วิเชียร วิทยาอุดม, 2553, หน้า 1)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีภารกิจในการบริหารเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 อำเภอได้แก่ อำเภอตากฟ้า อำเภอตาคลี อำเภอตาบะโก อำเภอไพศาลี และอำเภอหนองบัว มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 198 โรงเรียน ผู้บริหารในสังกัด จึงเป็นผู้แทนผู้บริหารที่จะทำหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องใช้ความสามารถ กลยุทธ์และศิลปะในด้านบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในเรื่องการบริหารงานบุคลากรตั้งแต่การวางแผนงานบุคลากร ซึ่งเป็นกระบวนการแรกที่จะใช้กำลังคนที่มีอยู่ในหน่วยงานให้ได้ประโยชน์สูงสุด โดยประเมินความรู้ความสามารถของคนที่อยู่เพื่อมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของแต่ละคน การพัฒนาฝึกอบรมกำลังคนที่มีอยู่ให้มีสมรรถภาพสูงขึ้น รวมถึงการวางแผนแก้ไขปัญหาการขาดบุคลากรจากการย้าย อาจด้วยการหมุนเวียนงานเพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้มีโอกาสเรียนรู้งานใหม่ ได้ประสบการณ์ทำงานเพิ่มขึ้น และรู้จักจักความถนัดของตนเอง เมื่อมีบุคลากรย้ายก็สามารถใช้บุคลากรที่มีอยู่ปฏิบัติงานแทนในตำแหน่งนั้นได้อย่างเหมาะสม การจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงานก็เป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาในการมอบหมายงานให้บุคลากรให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ อันจะทำให้บุคลากรนั้นได้มีโอกาสแสดงความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ ผลที่ตามมาคือ บุคคลจะมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานของตนและขณะเดียวกันงานของสถานศึกษาที่จะบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งหลักการวิธีการเหล่านี้เป็นตัวจักรสำคัญในการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3, 2563, หน้า 5)

จากสภาพปัจจุบัน ปัญหา และอุปสรรคที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะสอบถามสภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มาเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดีมีคุณธรรมมีความรู้ความสามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขมีศักยภาพและมีความเป็นผู้นำ เป็นอนาคตที่ดีของชาติ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

การทบทวนวรรณกรรม

ในศึกษาสภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าหนังสือ ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงเสนอเนื้อหาดังต่อไปนี้

บริบทของโรงเรียนในสังกัด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ข้อมูลทางการศึกษาในเขตพื้นที่บริการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ปีการศึกษา 2563 มีสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 198 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3, 2563, หน้า 5)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารควรมีหลักและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหาร การศึกษากระบวนการวางแผนและการจัดการศึกษาของกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล พัฒนากระบวนการทำงานเพื่อให้ประสบความสำเร็จด้วยการบริหารงาน 4 ด้าน คือ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณกลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารงานทั่วไป เพื่อเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพและมีคุณภาพ

การบริหารงานบุคคล เป็นศัพท์ทางภาษาอังกฤษซึ่งตรงกับคำว่า Personal Administration Personal Management, Labor Relation, Industrial เป็นกระบวนการเกี่ยวกับการวางแผนกำลังคน การสรรหาบุคลากรการคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมเข้าทำงาน จัดคนให้เหมาะสมกับงาน รวมทั้งการบำรุงรักษาบุคลากร การพัฒนาบุคลากร และการสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้บุคคลอยู่ในองค์กรตลอดจนการให้บุคลากรพ้นจากงานตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา 38 แห่งชาติพ.ศ. 2542 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 การบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่ 20 ด้าน การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษามุ่งศึกษา 5 ด้าน คือ 1) การวางแผน

อัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง 2) การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง 3) การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
4) วินัยและการรักษาวินัย 5) การออกจากราชการ

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมดจำนวน 198 โรงเรียน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 จำนวน 198 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

สภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา 5 ด้าน 1) ด้านการวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง 2) ด้าน การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง 3) ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ 4) ด้านวินัยและการรักษาวินัย 5) ด้านการออกจากราชการ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาได้สร้างขึ้นเองซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ และ ระดับการศึกษา ของผู้ตอบ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ตามขอบข่ายการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 5 ด้านดังนี้ 1) ด้านการวางแผนอัตรากำลังและ การกำหนดตำแหน่ง 2) ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง 3) ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ 4) ด้านวินัยและการรักษาวินัย 5) ด้านการออกจากราชการ

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 เก็บข้อมูลในพื้นที่
2. ผู้ศึกษาพบผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์เพื่อเก็บแบบสอบถามจากผู้บริหาร ในระหว่างวันที่ 26 มีนาคม - 16 เมษายน 2564 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ จำนวน 198 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

การศึกษาสภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 นำมาวิเคราะห์โดยวิธีการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

1. ด้านการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการบุคลากรเพื่อใช้เป็นแนวทางการวางแผน รองลงมาคือ การประเมินผลแผนงานบริหารบุคคลอย่างต่อเนื่อง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดทำคู่มือและแผนภูมิโครงสร้าง การบริหารงานบุคคลไว้อย่างชัดเจน

2. ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการ สรรหาข้าราชการครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา รองลงมาคือ ในการสรรหา และบรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาใช้วิธีในการแสวงหาบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีคุณสมบัติ

ครบถ้วนตามที่โรงเรียนต้องการซื้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การสรรหา คัดเลือก บรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสรรหา ในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปลูกฝังให้บุคลากรกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รองลงมาคือ การจัดคณะกรรมการกำหนดเกณฑ์ การประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การพิจารณาเสนอให้มีการเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นไปด้วยความยุติธรรม

4. ด้านวินัยและการรักษาวินัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย ในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบรองลงมาคือ ครูและบุคลากรในสถานศึกษาของท่านประพฤติตนตามจรรยาบรรณของครูอย่างเคร่งครัด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การให้กำลังใจเป็นตัวอย่างที่ดีพร้อมให้ความช่วยเหลือ แก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างยุติธรรม

5. ด้านการออกจากราชการ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพิจารณาอนุญาตการลาออกจากราชการตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ รองลงมาคือ การอนุมัติ การเกษียณอายุราชการตามกำหนดของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพิจารณาให้บุคลากรที่เจ็บป่วยไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามภาระงานของสถานศึกษาออกจากราชการตามความเหมาะสม

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องสภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 สามารถนำผลของการศึกษาจากการศึกษามาอภิปรายผล ดังนี้

สภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญกับการบริหารงานบุคคลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินการในการบริหารจัดการศึกษาภายในโรงเรียน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ของผู้บริหารในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับ สิวรรณ ไชยกุล (2562) ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3 ในภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

1. ด้านการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง พบว่า สภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดทำคู่มือและแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงานบุคคลไว้อย่างชัดเจน การจัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา การวางแผนและกำหนดตำแหน่งบุคลากรให้สอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เปี่ยมศิลป์ แสนวันแสง (2558) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งโดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง พบว่า สภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ในการสรรหา คัดเลือก บรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสรรหา ในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การสำรวจอัตราว่างข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อสรรหาครูในวิชาเอกที่ขาดแคลน ในการแต่งตั้ง โยกย้ายข้าราชการครู บุคลากรในสถานศึกษาได้มีการพิจารณาจากกรอบอัตรากำลังที่ขาดแคลน และวิชาเอกที่ต้องการตามสภาพจริง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณีระพี ใจะมิ่ง (2559) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ พบว่า สภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ การพิจารณาเสนอให้มีการเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นไปด้วยความยุติธรรม การสนับสนุนส่งเสริม ข้าราชการในการพัฒนาตนเอง ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาวิชาชีพการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาครอบคลุมสมรรถภาพทุกด้าน เช่น

ความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรมและทักษะเจตคติและในการปฏิบัติงาน ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริณภววรรณ ทุมคำ (2559) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

4. ด้านวินัยและการรักษาวินัย พบว่า สภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ การให้กำลังใจเป็นตัวอย่างที่ดีพร้อมให้ความช่วยเหลือ แก่บุคลากรในสถานศึกษาอย่างยุติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาวินัย การรายงานผลการดำเนินการทางวินัยหรือการออกจากราชการของบุคลากรทุกกรณีต่อคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รณกฤต รินทะชัย (2557) ผลการวิจัยพบว่า ด้านวินัยและการรักษาวินัย มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

5. ด้านการออกจากราชการ พบว่า สภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 โดยภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการพิจารณาให้บุคลากรที่เจ็บป่วยไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามภาระงานของสถานศึกษาออกจากราชการตามความเหมาะสม เมื่อมีครูออกจากราชการด้วยเหตุผลประการใดก็ตามมีการสรรหา/บรรจุ/แต่งตั้ง บุคลากรทางการศึกษาเพื่อมาทดแทน ให้เหมาะสมกับตำแหน่งอย่างรวดเร็ววิชาชีพของโรงเรียน การแจ้งสิทธิประโยชน์ที่บุคลากรจะพึงได้รับหลังออกจากราชการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐนิช ศรีลำคำ (2558) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการออกจากราชการ มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่องสภาพการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ได้ข้อเสนอแนะในการศึกษา ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง ควรมีการจัดทำคู่มือและแผนภูมิโครงสร้างการบริหารงาน บุคคลไว้อย่างชัดเจนและการจัดทำแผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของ สถานศึกษาในการวางแผนและกำหนดตำแหน่งบุคลากรให้สอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

1.2 ด้านการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง ควรมีการสรรหา คัดเลือก บรรจุแต่งตั้งข้าราชการครูบุคลากรทาง การศึกษาโรงเรียนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการสรรหา ในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการดำเนินการสำรวจอัตราว่างข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเสนอต่อเขตพื้นที่การศึกษาในการสรรหาครูในวิชาเอกที่ ขาดแคลนในการแต่งตั้ง โยกย้ายข้าราชการครู บุคลากรในสถานศึกษา โดยมีการพิจารณาจากกรอบอัตรากำลังที่ขาดแคลน และวิชาเอกที่ต้องการตามสภาพจริง

1.3 ด้านการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ควรดำเนินการพิจารณาเสนอให้มีการเลื่อนขั้น เงินเดือนเป็นไปด้วยความยุติธรรมการสนับสนุนส่งเสริม ข้าราชการในการพัฒนาตนเองด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนา วิชาชีพการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาครอบคลุมสมรรถภาพทุกด้าน เช่น ความรู้ความสามารถทาง วัฒนธรรมและทักษะเจตคติและในการปฏิบัติงาน

1.4 ด้านวินัยและการรักษาวินัย ควรมีการให้กำลังใจเป็นตัวอย่างที่ดีพร้อมให้ความช่วยเหลือ แก่บุคลากรใน สถานศึกษาอย่างยุติธรรมและผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาวินัย โดยการรายงานผล การดำเนินการทางวินัยหรือการออกจากราชการของบุคลากรทุกกรณีต่อคณะกรรมการสถานศึกษา

1.5 ด้านการออกจากราชการ ควรพิจารณาให้บุคลากรที่เจ็บป่วยไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามภาระงานของ สถานศึกษาออกจากราชการตามความเหมาะสมเมื่อมีครูออกจากราชการด้วยเหตุผลประการใดก็ตามมีการสรรหา/บรรจุ/ แต่งตั้ง บุคลากรทางการศึกษาเพื่อมาทดแทน ให้เหมาะสมกับตำแหน่งอย่างรวดเร็ววิชาชีพของโรงเรียนการแจ้งสิทธิประโยชน์ ที่บุคลากรจะพึงได้รับหลังออกจากราชการ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้ครอบคลุมสมรรถภาพทุกด้าน

- 2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสนอให้มีการเลื่อนขึ้นเงินเดือนให้เป็นไปด้วยความยุติธรรม
- 2.3 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). ข่าววงการศึกษ: ขับเคลื่อนแผนบูรณาการด้านการศึกษา 6 ภาค. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2562, จาก <https://www.moe.go.th/moe/th/news/>.
- ณัฐนิช ศรีลาคำ. (2558). การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 1. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- เปี่ยมศิลป์ แสนวันแสง. (2558). การพัฒนางานบริหารงานบุคคล โรงเรียนเมืองกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- มุนีเราะห์ เจ๊ะมิง. (2559). การบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- รณกฤต รินทชัย. (2557). การศึกษาปัญหาการบริหารงานบุคคลในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิเชียร วิทยอุดม. (2550). การบริหารเชิงกลยุทธ์. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ธนัชการพิมพ์.
- ศิรินภารวรรณ ทুমคำ. (2559). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สีวรรณ์ ไชยกุล. (2562). การบริหารงานบุคลากรของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 3. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. (2563). ข้อมูลสารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3. นครสวรรค์: ผู้แต่ง.

การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของบุคลากรภาคีเครือข่ายท่าตูม 3
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศูรินทร์ เขต 2

The Participation in Educational Administration Performed by Personnel in
Thatoom Partnership Network 3 under the Surin Primary
Educational Service Area Office 2

คณาธิป อินทนิจ¹, จันทรรัตน์ ภคมาศ², สมหญิง จันทฤทธิ์³
Kanathip Intanit¹, Jantharat Pakamas², Somying Chuntaruthai³
Corresponding Author E-mail: kanathipintanid@gmail.com

Received: 2021-08-31; Revised: 2021-12-29; Accepted: 2021-12-29

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของบุคลากรภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สพป. สุรินทร์ เขต 2 และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของบุคลากรภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สพป. สุรินทร์ เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในกลุ่มภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สพป. สุรินทร์ เขต 2 จำนวน 225 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่ และมอร์แกน จำนวน 142 คนและใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย วิธีดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3) เก็บรวบรวมข้อมูล และ 4) การวิเคราะห์ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

1) การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของบุคลากรภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สพป. สุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดองค์กร ด้านการควบคุม ด้านการประสานงาน ด้านการวางแผน และด้านการบังคับบัญชา และ 2) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของบุคลากรภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สพป. สุรินทร์ เขต 2 ประกอบด้วย ควรมีการสำรวจความต้องการของประชาชนเรื่องข้อมูลไม่รู้หนังสือ ควรมีส่วนร่วมในการเป็นสถานศึกษาภาคีเครือข่ายโดยใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีความรับผิดชอบต่องานที่ผิดพลาด และควรมีส่วนร่วมในการรับทราบ และพิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานการนิเทศ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การบริหารการศึกษา, ภาคีเครือข่ายท่าตูม 3

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

¹ Student in Master of Education Degree, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

² Advisor, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

³ Advisor, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

Abstract

The objectives of this research were: 1) To examine the participation in educational administration performed by the personnel in Thatoom Partnership Network 3 under the Surin Primary Educational Service Area Office 2; and 2) To examine guidelines for developing the participation in educational administration performed by the personnel in Thatoom Partnership Network 3 under the Surin Primary Educational Service Area Office 2, it was a survey research. The population were administrators and teachers in the Thatoom Partnership Network 3 under the Surin Primary Educational Service Area Office 2, totaling 225 persons, by using Krejcie and Morgan's sample size determination table and simple random sampling, the researcher selected the sample, totaling 142 persons. The research procedure consisted of 4 stages which were: 1) Examining documents, concepts, theories and studies related; 2) Constructing research instrument; 3) Collecting data; and 4) Analyzing collected data. The instrument used for collecting the data was a 5-level scale questionnaire and open-ended questions. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean and Standard Deviation. The major research findings revealed that:

1) The participation in educational administration performed by the personnel in the Thatoom Partnership Network 3 under the Surin Primary Educational Service Area Office 2 was at high level in whole and in part. The mean scores listed in order from the highest to the lowest were organizational management, controlling, coordinating, planning and directing; and 2) The guidelines for developing the participation in educational administration performed by the personnel in Thatoom Partnership Network 3 under the Surin Primary Educational Service Area Office 2 included that a survey of people's demand for illiteracy information should be conducted; the participation in Partnership Network 3 by implementing the Basic Education Core Curriculum should be made, the school personnel should be aware of their mistakes in work performance and they should be kept informed and given an opportunity to approve school reports of supervision.

Keywords: Participation, Educational Administration, Thatoom Partnership Network 3

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญปัญหา และ วิกฤตทางด้านเศรษฐกิจ และ สังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สืบเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่งผลให้การบริหารการศึกษา และการจัดการศึกษาของไทย ประสบปัญหา 4 ด้าน คือ ประการแรก คุณภาพของผลผลิตทางการศึกษาคือต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ ในประชาคมโลกทั้ง ๆ ที่ ประเทศไทยมีผลการลงทุนสูง แต่ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการต่ำ ประการที่สอง การจัดการศึกษาของไทยเป็นแบบศูนย์รวมอำนาจอยู่ที่ส่วนกลางแล้วแบ่งอำนาจลดหลั่นลงมาที่จังหวัด และอำเภอ ทำให้เกิดความล่าช้าในการอนุมัติ ขาดอิสระในการคิดและการตัดสินใจในระดับปฏิบัติ ประการที่สาม ขาดการพัฒนา นโยบายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ประการที่สี่ ขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนและประชาชนที่จะเข้ามา มีบทบาทอย่างจริงจังในการบริหารการศึกษา เพราะขาดกลไกที่เหมาะสมที่จะให้ชุมชนและประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมวางแผน ร่วมทำ และร่วมติดตามประเมินผลในการจัดการศึกษาในท้องถิ่นของตน

จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงก่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 และ (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 ซึ่งบัญญัติไว้ใน มาตรา 8 ว่ายึดหลักการศึกษาลดชีวิตเพื่อปวงชน หลักการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และหลักการพัฒนาระบบการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง และในหมวดที่ 5 มาตรา 31 - 46 ได้บัญญัติให้การบริหารและการจัดการศึกษาเป็นกลไกสำคัญของ การดำเนินงาน โดยกำหนดให้มีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาโดยตรง โดยมุ่งหวังว่าจะสามารถแก้ปัญหา การบริหาร และการจัดการศึกษา ซึ่งมีปัญหาเรื่องการรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลาง ปัญหาการขาดเอกภาพ ทั้งด้านนโยบาย และการบริหาร ปัญหาการขาดประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพการศึกษา ปัญหาการขาด การมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาการขาดการพัฒนา นโยบายอย่างต่อเนื่อง และปัญหาการขาด ความเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544) สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องทำหน้าที่บริหารจัดการศึกษารูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเอกชนเป็นการศึกษาลดชีวิต สำหรับประชาชน ให้ประชาชนมีส่วนร่วม และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ในสาระสำคัญ พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2553 และ (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2562 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษามาตรา 57 ยังได้กำหนดให้หน่วยงานทางการศึกษาระดับ ทรัพยากรบุคคลในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่วนมาตรา 58 กำหนดให้มีการระดม ทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงินและทรัพย์สินทั้งจากรัฐ สถาบันทางสังคม และชุมชนมาใช้จัดการศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2544) หลักการดังกล่าวตรงกับเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแนวคิดหลักในการจัดการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) กล่าวไว้ว่า “เป็นการศึกษาเพื่อคนไทยทุกคน (Education for All) และให้ทุกคน ทุกภาคส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการ การศึกษา (All for Education) อันเป็นหลักการพื้นฐานที่ได้รับการยอมรับทั่วโลก”

ส่วนในมาตรา 29 ได้ระบุไว้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการบริหารจัดการทางการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ และท้าทาย ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุปคือ การส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยพร้อมไปกับความรู้อันเป็นสากลส่งเสริม ให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเอง และจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งนี้สถานศึกษาจะต้องดำเนินการตามกรอบพระราชบัญญัติให้ เหมาะสมกับผู้เรียนสอดคล้องกับสภาพสังคมท้องถิ่น มีการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสู่แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น จาก รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและพระราชบัญญัติการศึกษาดังกล่าว ทำให้มองเห็นว่าการศึกษาไม่สามารถแยกตัว เป็นอิสระออกจากองค์กรส่วนท้องถิ่น เพราะการศึกษาต้องนำเอาประเด็นสำคัญ ๆ ของท้องถิ่นนั้น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการเรียนรู้ และคุณลักษณะอีกประการหนึ่งของสถานศึกษาที่จะสนองเจตนารมณ์ พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าต้องมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงาน องค์กรและบุคคลทั้ง ภาครัฐและเอกชน ถือเป็นแนวทางหลักในการเพิ่มประสิทธิภาพและเสริมพลังให้สถานศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545)

หลักการและแนวทางกว้าง ๆ ในการบริหารจัดการเครือข่ายการเรียนรู้ตามกรอบแนวทาง การจัดการศึกษาของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังกล่าวมาแล้ว คือ เปิดโอกาสให้สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารจัดการทาง

การศึกษา พัฒนาหลักสูตร วิธีการเรียนรู้โดยผสมผสานความรู้ระหว่างแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับวิทยาการสมัยใหม่โดยต้องพยายามบริหารจัดการให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้บังเกิดผลมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ การบริหารจัดการจัดการเครือข่ายการเรียนรู้ กับการทำงานเป็นทีม เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก แทบจะแยกกันไม่ออก เนื่องจากงานบางชนิดไม่สามารถทำได้สำเร็จได้เพียงคนเดียว หรือบุคคลกลุ่มเดียวได้ แต่ต้องอาศัยกำลังคน กำลังความรู้ความสามารถ มวลประสบการณ์จากหลายคน หลายฝ่าย บางครั้งต้องแก้ไขปัญหของหน่วยงานร่วมกัน เป็นการสร้างบรรยากาศการทำงานที่มีเอกภาพ อันส่งผลถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของผู้บริหารและหน่วยงาน (สันติภาพ ไกรกิจราษฎร์, 2550)

การจัดการศึกษานอกจากจะจัดให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แล้วยังต้องคำนึงถึงมาตรฐานการศึกษาของชาติด้วย ซึ่งในมาตรฐานการศึกษาของชาติได้กล่าวถึงรายละเอียดของการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ไว้ในมาตรฐานที่ 3 แนวการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้/สังคมแห่งความรู้ การสร้างวิถีแห่งการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ให้เข้มแข็งว่า “การเรียนรู้ ความรู้ นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญของการพัฒนาสู่สังคมแห่งความรู้ การส่งเสริมและสร้างกลไกเพื่อให้คนไทยทุกคนมีโอกาสและทางเลือกที่จะเข้าถึงปัจจัยและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตด้วยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย โดยการได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของสังคมจะนำมาสู่การพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพ และขีดความสามารถของคนไทยในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2548)

การกำหนดมาตรฐานการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดเรื่ององค์การแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) ซึ่งเป็นกระบวนการที่คนใหม่ของการออกแบบองค์การ และเป็นรูปแบบการบริหารที่นำไปสู่ความสำเร็จขององค์การได้ทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นองค์การภาครัฐ ภาคเอกชน ต่างสามารถนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกับระบบการบริหารรูปแบบอื่น ๆ (วีรจักษ์ ฆาชะศิริรานนท์, 2545) และเกิดขึ้นภายใต้แนวคิดที่เชื่อว่า การทำงานในโลกยุคใหม่เต็มไปด้วยการเรียนรู้มากขึ้น องค์การใดที่สามารถเรียนรู้ได้เร็ว ก็จะเป็นองค์การที่ได้เปรียบต่อการพัฒนาในสภาพที่มีการแข่งขัน และนำไปสู่ความยั่งยืนโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็นการเรียนรู้ทั้งระดับปัจเจกบุคคลกลุ่มบุคคล และระดับองค์การ ในการที่จะเรียนรู้ร่วมกันทั้งองค์การ (Senge, 1990) ซึ่งตรงกับเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นการพัฒนาสถานศึกษาไปเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้เพื่อสร้างคุณภาพและการแข่งขันได้ในสังคมเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงและแข่งขันสูง สำหรับสถานศึกษานั้น Hoy และ Miskel (2001; อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, และอัญชลี สารรัตน์, 2545) ได้กล่าวว่า สถานศึกษาเป็นองค์การให้บริการที่ผูกพันกับเรื่องการสอนและการเรียนรู้เป็นหลัก และเป้าหมายสุดท้าย (Ultimate Goal) ของสถานศึกษาก็คือ การเรียนรู้ของผู้เรียน (Student Learning)

แม้แนวคิดด้านการบริหารสถานศึกษาให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้จะได้รับความสนใจมาก แต่เมื่อนำแนวคิดดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติกลับพบว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีลักษณะเป็นการรับเอามา (Adopt) แล้วดัดแปลง (Adapt) เพื่อการใช้เป็นจุดสำคัญที่เรียกว่าเป็นการเรียนรู้เพื่อการดัดแปลง (Adaptive Learning) แล้วหยุดเพียงแค่นั้น ยังมีใช้ความพยายามที่จะฟันฝ่า ไปให้ถึงจุดที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ขึ้นมาได้ โรงเรียนจึงจำเป็นต้องหันมาสนใจที่จะเรียนรู้องค์การของตน (วิโรจน์ สารรัตน์, และอัญชลี สารรัตน์, 2545) ด้วยเหตุนี้ โรงเรียนจึงเป็นองค์การทางการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการเรียนรู้ให้เป็นรูปธรรม

“สถานศึกษากำหนดทิศทางในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยมีกรวางแผนพัฒนาจุดเด่นของผู้เรียนทางด้านการใช้ห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และจัดหาแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่ผู้เรียนสนใจจัดทำในรูปสื่อสิ่งพิมพ์ประเภท CAI จัดหาวิทยากรในท้องถิ่นที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นมาส่งเสริมการเรียนการสอนและส่งเสริมในด้านการมีคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามโครงการคนดีใสมันและการมีมารยาทในสังคม รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดมากขึ้น มีทักษะในการแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาระดมการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น ในการจัดหาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในด้านคอมพิวเตอร์ที่เอื้อประโยชน์ ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต่อไป ” (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผลคุณภาพการศึกษา, 2550)

ด้านผู้เรียนและครูผู้สอน คณะผู้ประเมินให้ข้อเสนอแนะไว้ สรุปได้ว่า ผู้เรียนระดับก่อนประถมศึกษาควรได้รับการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ และการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่หลากหลาย ผู้เรียนระดับประถมศึกษา ควรได้รับการส่งเสริมในด้านการฝึกทักษะกระบวนการคิด กระบวนการทำงานเป็นทีมเพิ่มมากขึ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้

เรียนรู้แบบโครงการเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้รู้จักวางแผนการทำงาน ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ และนำเสนอผลงานอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนครูผู้สอนควรนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลายมาบูรณาการให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนให้มากขึ้นทั้งในระดับก่อนประถมศึกษาและระดับประถมศึกษา

จากที่ได้กล่าวมาผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารการศึกษาของเครือข่ายท่าตูม 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 จังหวัดสุรินทร์ โดยมีความมุ่งหวังที่จะพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ได้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สอดคล้องกับความต้องการและความพึงพอใจของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ให้บริการทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research - PAR) ดังเช่น อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (2548) ให้คำจำกัดความไว้ว่า เป็นการวิจัยที่จัดอยู่ในลักษณะของสิ่งที่จะศึกษา วิธีการศึกษาหรืองานวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยนำจะมีที่มาจากกรวิจัย 2 ลักษณะ คือ การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับชุมชนในลักษณะให้ชุมชนมีส่วนร่วม (Participatory and Community-based Research) กับงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

อุทัย ดุลยเกษม (2545) ให้คำจำกัดความ PAR คือ กระบวนการแสวงหาคำตอบอย่างเป็นระบบต่อคำถามที่ตั้งขึ้น โดยวิธีการปฏิบัติตามที่นักวิจัยเลือกใช้แบบมีส่วนร่วม

การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (PAR) จึงหมายถึง กระบวนการแสวงหาคำตอบอย่างเป็นระบบต่อคำถามที่ตั้งขึ้น โดยวิธีการปฏิบัติที่ให้ชุมชนมีส่วนร่วม

เฉลียว บุรีภักดี, และคณะ (2545) หารายละเอียดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม สรุปได้ดังนี้

ลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะ 3 ประการ คือ

1. เป็นการค้นคว้าวิจัย เพื่อให้ได้คำตอบที่จำเป็น เช่น ข้อมูล ความจริง ปัญหาเชิงพัฒนาที่จะต้องแก้ไข สมมติฐานสำหรับการทดสอบต่อไป แผนงานดำเนินงานสำหรับการพัฒนาหรือแก้ปัญหาและการติดตามประเมินผลการพัฒนาแก้ไข ปัญหา

2. เป็นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนท้องถิ่น ผู้ซึ่งเป็นทั้งผู้ร่วมดำเนินการวิจัยและผู้ได้รับผลลัพธ์ของการวิจัย

3. เป็นการปฏิบัติการในการดำเนินชีวิตจริง มิใช่เป็นการจำลองจากชีวิตจริงมา เพื่อการวิจัย อย่างที่มักกระทำกันในห้องทดลองของการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ ผู้เข้ามีส่วนร่วมในการวิจัยจะต้องเอาการดำเนินชีวิตที่ตนกระทำอยู่เป็นปกติธรรมดาเป็น “เดิมพัน” และจะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกิจกรรมครั้งนี้

รูปแบบของการมีส่วนร่วม PAR อาจมีรูปแบบของการมีส่วนร่วม แบบหนึ่งแบบใด คือ

1. มีนักวิจัยจากภายนอกเป็นนักวิจัยหลัก ในระยะแรก ๆ หรือวงรอบแรก ๆ ของกระบวนการ PAR โดยมีประชาชนในท้องถิ่นเข้ามาเป็นนักวิจัยร่วม จนกระทั่งถึงระยะหนึ่งหรือวงรอบหลัง ๆ จึงค่อยถ่ายโอนความรับผิดชอบของบทบาทผู้นำของนักวิจัยหลักจากภายนอกไปยังสมาชิกในชุมชนเอง โดยอาจจะมึนักวิจัยหลักหรืออาจไม่มีก็ได้

2. ไม่มีนักวิจัยหลักจากภายนอก แต่อาจมีผู้ให้คำปรึกษาจากภายนอกคนเดียวหรือเป็นคณะผู้ให้คำปรึกษาก็ได้ และมีสมาชิกผู้ร่วมวิจัยจากในชุมชนท้องถิ่นนั้นเองจัดรูปองค์กรคณะผู้วิจัยขึ้นเองตามที่เหมาะสมกับลักษณะปัญหาเชิงพัฒนาที่ต้องการจะแก้ไขของชุมชนท้องถิ่น

3. รูปแบบอื่น ๆ ที่ดัดแปลงหรือประยุกต์ไปจากรูปแบบทั้งสองที่กล่าวแล้วข้างต้น เช่น ไม่เรียกว่านักวิจัยหลักจากภายนอกและไม่เรียกว่าผู้ให้คำปรึกษาแต่อาจเรียกว่า ผู้อำนวยกระบวนการ เป็นต้น

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2545) อธิบายว่า การบริหารการศึกษาเป็นกิจกรรมประเภทหนึ่ง หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลาย ๆ คน ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาให้เด็ก เยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน ให้มีความสามารถ ทักษะ ทักษะ ค่านิยมหรือคุณธรรม ให้เป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

การบริหาร (Administration) คือ การร่วมมือกันทำงานของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปโดยที่ต้องอาศัยความสามารถในการใช้ศาสตร์และศิลป์นำเอาทรัพยากรการบริหารมาประกอบตามกระบวนการบริหาร (Process of administrative) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทงศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ (2550) ได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาว่าเป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ และให้เป็นสมาชิกที่ดี มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อสังคม

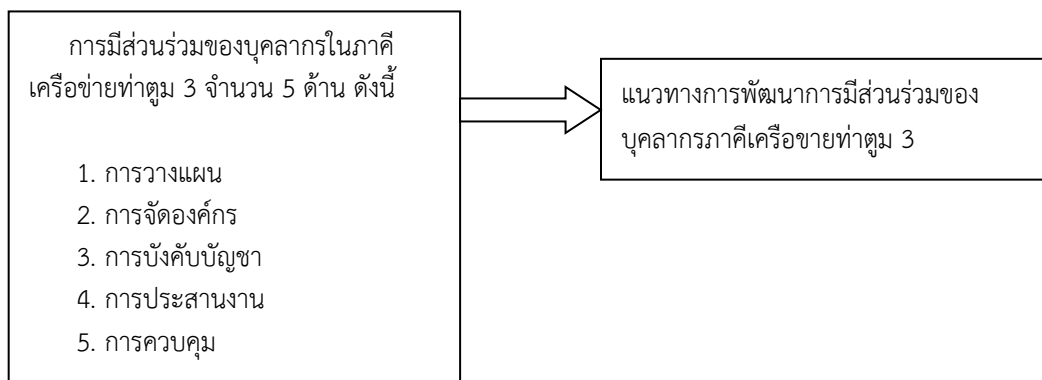
มุกดา อนุภานนท์ (2555) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการบริหารงานในสถานศึกษา ซึ่งดำเนินงานโดยกลุ่มบุคคลต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคม เพื่อพัฒนาให้สมาชิกมีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

สมยงค์ แก้วสุพรรณ (2552) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมเพื่อให้มีความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดด้วยสติปัญญา ทักษะ จิตใจ สังคม มีคุณธรรมจริยธรรมเป็นคนดีและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต รวมทั้งเป็นความพยายามที่จะดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาในด้านโรงเรียน หลักสูตร ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ส่วนคำว่า “การบริหารการศึกษา” หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่ (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2542)

การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ การบริหารเป็นสาขาวิชาที่มีการจัดการระเบียบอย่างเป็นระบบ คือมีหลักเกณฑ์และทฤษฎีที่พึ่งเชื่อถือได้ อันเกิดจากการค้นคว้าเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อประโยชน์ในการบริหาร โดยลักษณะนี้ การบริหารจึงเป็นศาสตร์ (Science) เป็นศาสตร์สังคม ซึ่งอยู่กลุ่มเดียวกับวิชาจิตวิทยา สังคมวิทยา และรัฐศาสตร์แต่ถ้าพิจารณาการบริหารในลักษณะของการปฏิบัติที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และทักษะของผู้บริหารแต่ละคน ที่จะ ทำงานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นการประยุกต์เอาความรู้ หลักการและทฤษฎีไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สิ่งแวดล้อม การบริหารก็จะมีลักษณะเป็นศิลป์ (Arts)

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูในกลุ่มภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 225 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในกลุ่มภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ของประชากร ซึ่งได้จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของ เครจซี, และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 142 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (check list) เกี่ยวกับสภาพผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 6 ข้อ
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 48 ข้อ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของโรงเรียนภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 ในการพัฒนาการบริหารศึกษาซึ่งมี 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผน จำนวน 10 ข้อ
2. ด้านจัดองค์กร จำนวน 8 ข้อ
3. ด้านการบังคับบัญชา จำนวน 12 ข้อ
4. ด้านการประสานงาน จำนวน 11 ข้อ
5. ด้านการควบคุม จำนวน 7 ข้อ

ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์วัดระดับการมีส่วนร่วมของโรงเรียนภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 ในการพัฒนาการบริหารศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง การมีส่วนร่วมมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง การมีส่วนร่วมมาก
- ระดับ 3 หมายถึง การมีส่วนร่วมปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยมีวิธีดำเนินการตามลำดับ ขั้นตอนดังต่อไปนี้
 - 2.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทาง ในการกำหนดรูปแบบการสร้างเครื่องมือ
 - 2.2 สร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยโดยยึดวัตถุประสงค์หลัก
 - 2.3 นำเครื่องมือไปหาค่า IOC จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย
 - 2.3.1 ดร.ชัยสิทธิ์ คุณสวัสดิ์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
 - 2.3.2 ดร.เพ็ชรพร ขวัญใจ นักวิชาการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33
 - 2.3.3 นายรุ่งราวี จำปาทอง ผู้อำนวยการ วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิเศษ โรงเรียนสุรินทร์พิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา
 - 2.4 นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไข ความเหมาะสมของภาษา และความชัดเจนของข้อความและนำไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) จำนวน 30 ชุด แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการใช้แบบสอบถามซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 เพื่อให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จาก ผู้อำนวยการโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 ถึงบุคลากรภาคีเครือข่ายเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูในกลุ่มภาคีเครือข่ายของโรงเรียน จำนวน 142 ชุด โดยกำหนดเวลาใน

การตอบแบบสอบถาม และกลับคืนให้ผู้วิจัย ภายใน 7 - 15 วัน โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาให้ และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองการวิเคราะห์ข้อมูล

3. ผู้วิจัยดำเนินการจัดประชุมสนทนากลุ่มและสรุปการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 และวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับตอบคืนจากบุคลากรของโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 มาตรวจสอบความถูกต้อง และมีความสมบูรณ์ในการตอบ

2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูลลงรหัส และทำการวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจง ความถี่ (frequency) และ หาค่าร้อยละ (percentage) โดยจำแนกตามเพศอายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ

4. วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 วิเคราะห์ข้อมูลระดับปฏิบัติ โดยนำมาหาค่าเฉลี่ย (mean หรือ \bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation หรือ S.D.) จำแนกเป็นรายชื่อ รายด้าน และรวมทุกด้าน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมของโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 ในการบริหารการศึกษา อยู่ใน ระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมของโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 ในการบริหารการศึกษา อยู่ใน ระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมของโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 ในการบริหารการศึกษาอยู่ใน ระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมของโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 ในการบริหารการศึกษา อยู่ใน ระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง การมีส่วนร่วมของโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 ในการบริหารการศึกษา อยู่ใน ระดับน้อยที่สุด

5. วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของโรงเรียนในภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 จากการสนทนากลุ่มโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 โดยภาพรวม

| การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารการศึกษา | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|--|-------------|-------------|------------|
| 1. ด้านการวางแผน | 4.29 | 0.29 | มาก |
| 2. ด้านการจัดองค์กร | 4.40 | 0.27 | มาก |
| 3. ด้านการบังคับบัญชา | 4.20 | 0.27 | มาก |
| 4. ด้านการประสานงาน | 4.32 | 0.26 | มาก |
| 5. ด้านการควบคุม | 4.43 | 0.29 | มาก |
| รวม | 4.33 | 0.28 | มาก |

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการควบคุม ($\bar{X} = 4.43$) รองลงมา คือ ด้านการจัดองค์กร ($\bar{X} = 4.40$) ด้านการประสานงาน ($\bar{X} = 4.32$) ด้านการวางแผน ($\bar{X} = 4.29$) และด้านการบังคับบัญชา ($\bar{X} = 4.20$)

2. ผลการวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารการศึกษาของเครือข่ายท่าตูม 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 จังหวัดสุรินทร์ โดยการวิเคราะห์จำนวน ร้อยละและ การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ดังตารางที่ 2 - 6

ตารางที่ 2 แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ด้านการวางแผน

| การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายด้านการวางแผน | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|--|---------------|------------|
| 1. มีการสำรวจความต้องการของประชาชนในเรื่องข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือ | 57 | 40.14 |
| 2. มีการวิเคราะห์ปัญหาทางการศึกษาของประชาชน | 35 | 24.65 |
| 3. มีการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา | 22 | 15.49 |
| 4. มีการจัดการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของประชาชนในชุมชน | 28 | 19.72 |
| รวม | 142 | 100 |

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ด้านการวางแผน เรียงตามลำดับร้อยละ 3 ลำดับ คือ เรื่องมีการสำรวจความต้องการของประชาชนในเรื่องข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือ คิดเป็นร้อยละ 40.14 รองลงมาคือ เรื่องมีการวิเคราะห์ปัญหาทางการศึกษาของประชาชน คิดเป็นร้อยละ 24.65 และเรื่องมีการจัดการศึกษาให้ตรงตามความต้องการของประชาชนในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 19.72 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีร้อยลำน้อยที่สุด คือ เรื่องการจัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 15.49

ตารางที่ 3 แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ด้านการจัดองค์กร

| การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายด้านจัดองค์กร | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|---|---------------|------------|
| 1. มีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่ายให้ประชาชนทราบ | 33 | 23.24 |
| 2. มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชนจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร เป็นต้น | 29 | 20.42 |
| 3. มีการการบริหารบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ | 23 | 16.20 |
| 4. มีส่วนร่วมในการเป็นสถานศึกษาภาคีเครือข่ายโดยใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน | 39 | 27.46 |
| 5. จัดกิจกรรมการเรียนรู้เช่น ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับบุคคล | 18 | 12.68 |
| รวม | 142 | 100 |

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ด้านการจัดองค์กร เรียงตามลำดับร้อยละ 3 ลำดับ คือ เรื่องมี

ส่วนร่วมในการเป็นสถานศึกษาภาคีเครือข่ายโดยใช้ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน คิดเป็นร้อยละ 27.46 รองลงมาคือ เรื่องมีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของเครือข่ายให้ประชาชนทราบ คิดเป็นร้อยละ 23.24 และเรื่อง การจัดการกรรมการเรียนรู้ในชุมชนจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 20.42 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีร้อยละน้อยที่สุด คือ เรื่องการจัดการจัดการกรรมการเรียนรู้ชุมชน ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับบุคคล คิดเป็นร้อยละ 12.68

ตารางที่ 4 แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ด้านการบังคับบัญชา

| การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายด้านการบังคับบัญชา | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|---|---------------|------------|
| 1. มีการบริหารงานโดยวางแผนงานเครือข่ายท่าตูม 3 ล่วงหน้า | 33 | 23.24 |
| 2. มีความกล้าแสดงออก มีการตัดสินใจที่เด็ดขาด | 29 | 20.42 |
| 3. มีความรับผิดชอบต่องานที่ผิดพลาด | 38 | 26.76 |
| 4. มีการกระตุ้นให้ผู้ปฏิบัติงานมีความกระตือรือร้นในการทำงาน | 27 | 19.02 |
| 5. มีความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน | 15 | 10.56 |
| รวม | 142 | 100 |

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษสุรินทร์เขต 2 ด้านการบังคับบัญชา เรียงตามลำดับร้อยละ 3 ลำดับ คือ เรื่องมีความรับผิดชอบต่องานที่ผิดพลาด คิดเป็นร้อยละ 26.76 รองลงมาคือ เรื่องมีการบริหารงานโดยวางแผนงานเครือข่ายท่าตูม 3 ล่วงหน้า คิดเป็นร้อยละ 23.24 และเรื่องมีความกล้าแสดงออก มีการตัดสินใจที่เด็ดขาด คิดเป็นร้อยละ 20.42 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีร้อยละน้อยที่สุด คือ เรื่องมีความเสมอภาคในการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 12.68

ตารางที่ 5 แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ด้านการประสานงาน

| การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายด้านการประสานงาน | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|--|---------------|------------|
| 1. ช่วยเหลือประสานงานระหว่างหน่วยงานกับชุมชน | 35 | 24.65 |
| 2. ติดต่อขอความช่วยเหลือด้านงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ๆ | 22 | 15.49 |
| 3. ประสานการทำงานกับผู้นำชุมชน | 42 | 29.58 |
| 4. สนับสนุนกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างครูเครือข่ายท่าตูม 3 กับชุมชนพื้นที่ | 43 | 30.28 |
| รวม | 142 | 100 |

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษสุรินทร์เขต 2 ด้านการประสานงาน เรียงตามลำดับร้อยละ 3 ลำดับ คือ เรื่องมีสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือ ระหว่างครูเครือข่ายท่าตูม 3 กับชุมชนพื้นที่ คิดเป็นร้อยละ 30.28 รองลงมาคือ เรื่องมีประสานการทำงานกับผู้นำชุมชน คิดเป็นร้อยละ 29.58 และเรื่องช่วยเหลือประสานงานระหว่างหน่วยงานกับ ชุมชน คิดเป็นร้อยละ 24.65 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีร้อยละน้อยที่สุด คือ เรื่องการติดต่อขอความช่วยเหลือด้านงบประมาณจากหน่วยงานอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 15.49

ตารางที่ 6 แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ด้านการควบคุม

| การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายด้านการควบคุม | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|--|---------------|------------|
| 1. มีการวางแผนการนิเทศติดตามและประเมินผล | 31 | 21.83 |
| 2. มีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานการนิเทศติดตามและประเมินผล | 40 | 28.17 |
| 3. มีส่วนร่วมในการรับทราบและพิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานการนิเทศติดตาม | 43 | 30.28 |
| 4. มีส่วนร่วมในการนำผลการนิเทศติดตามและประเมินไปใช้เป็นแนวทางในการบริหาร การดำเนินงานด้านต่าง ๆ | 28 | 19.72 |
| รวม | 142 | 100 |

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 ด้านการควบคุม เรียงตามลำดับร้อยละ 3 ลำดับ คือ เรื่องมีส่วนร่วมในการรับทราบและพิจารณาให้ความเห็นชอบ รายงานการนิเทศติดตาม คิดเป็นร้อยละ 30.28 รองลงมาคือ เรื่องมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานการนิเทศติดตามและประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 28.17 และเรื่องมีการวางแผนการนิเทศติดตาม และประเมินผล คิดเป็นร้อยละ 21.83 ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีร้อยละน้อยที่สุดคือ เรื่องการมีส่วนร่วมในการนำผลการนิเทศติดตามและประเมินไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารการดำเนินงานด้านต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 19.72

3. การสรุปการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2

ผลการสนทนากลุ่มการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารการศึกษาของเครือข่ายท่าตูม 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 จังหวัดสุรินทร์ ดังนี้

3.1 ด้านการวางแผน

3.1.1 ควรมีการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการด้านการศึกษาของประชาชนและ กำหนดประเด็นสำคัญของการบริหารการศึกษา

3.1.2 ควรมีการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานจัดการศึกษา

3.1.3 ควรมีการทำแผนบริหารการศึกษาของเครือข่ายท่าตูม 3

3.1.4 ควรมีการทำแผนปฏิบัติการประจำปีของเครือข่ายท่าตูม 3 ร่วมกับชุมชน

3.2 ด้านการจัดองค์กร

3.2.1 ควรมีการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ข้อมูลข่าวสาร เช่น ประชาสัมพันธ์การรับสมัครนักเรียน

3.2.2 ครูควรมีการประสานงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น ประสานความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษากับบุคคลหน่วยงานในชุมชนในการจัดหาสถานที่เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน ชุมชนจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร

3.2.3 ควรมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น ร่วมเป็น พิธีกร วิทยากร กรรมการตัดสิน กรรมการดำเนินงานต่าง ๆ เป็นต้น

3.2.4 ควรมีส่วนร่วมในการเป็นสถานศึกษาภาคีเครือข่ายโดยใช้หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานกำหนด เช่น โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตร

3.2.5 ควรมีการบริหารบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้และการบริหารหลักสูตร

3.3 การบังคับบัญชา

3.3.1 ควรมีวิสัยทัศน์ที่ดีและกว้างไกลเกี่ยวกับงานเครือข่ายท่าตูม 3 และงานอื่น ๆ

- 3.3.2 ควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานล่วงหน้า โดยมีการวางแผน
- 3.3.3 ผู้มีอำนาจควรมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานที่ผิดพลาดของผู้ใต้บังคับบัญชา
- 3.3.4 ควรมีการพูดที่กระตุ้นให้สมาชิกเกิดความกระตือรือร้นในการทำงาน
- 3.3.5 ควรมีการใช้มติเสียงส่วนมากในการบริหารงานของเครือข่ายท่าตูม 3
- 3.3.6 ควรมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้านคุณธรรมและจริยธรรม
- 3.4 การประสานงาน
 - 3.4.1 ควรมีประสานงานภายในเครือข่ายท่าตูม 3 กับการจัดการเรียนในชุมชน
 - 3.4.2 ควรมีประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับงานของเครือข่ายท่าตูม 3
 - 3.4.3 ควรมีประสานงานการประชุมกับผู้นำชุมชน
 - 3.4.4 ควรมีให้คำปรึกษาเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน
 - 3.4.5 ควรมีการสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างครูเครือข่ายท่าตูม 3 กับชุมชนพื้นที่
 - 3.4.6 ควรมีให้คำปรึกษาเพื่อลดความขัดแย้งระหว่างหน่วยงาน
- 3.5 การควบคุม
 - 3.5.1 ควรมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศติดตามและประเมินผลตามแผนงาน โครงการกิจกรรมและกำหนดแนวทางจัดทำเครื่องมือนิเทศของเครือข่ายท่าตูม 3
 - 3.5.2 ควรมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการนิเทศติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ตามแผนงานโครงการกิจกรรมของเครือข่ายท่าตูม 3 เช่น การนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมของกลุ่มอาชีพ
 - 3.5.3 ควรมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานการนิเทศติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการกิจกรรมของเครือข่ายท่าตูม 3
 - 3.5.4 ควรมีในการเผยแพร่ผลการนิเทศติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการกิจกรรมของเครือข่ายท่าตูม 3

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วสันต์ ขอดศิริ (2547) ศึกษาเรื่องความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กลุ่มโรงเรียนดอยเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เจ้าหน้าที่และสมาชิกที่เป็นตัวแทนประชาชนในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการ กำหนดนโยบายการจัดการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกันเมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมของ ภาคีเครือข่าย 5 ด้าน อันได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการจัดองค์กร 3) ด้านการบังคับบัญชา 4) ด้านการประสานงาน และ 5) ด้านการควบคุม

2. แนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของภาคีเครือข่ายท่าตูม 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ด้านการวางแผน มีการสำรวจความต้องการของประชาชนในเรื่องข้อมูลผู้ไม่รู้หนังสือ และควรมีการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการด้านการศึกษาของประชาชนและกำหนดประเด็นสำคัญ ของการบริหารการศึกษา ทั้งนี้ เพราะมีการกำหนดแนวทางในการทำงาน การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ด้านการศึกษาในชุมชนหาวิธีการดำเนินงานทางการศึกษา กำหนดปัญหาด้านการศึกษาชุมชน วิเคราะห์ปัญหาของชุมชนในการพัฒนาวิเคราะห์ ความต้องการด้านการเรียนการสอนของเครือข่ายท่าตูม 3 การเรียนชุมชน สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการวางแผนหาข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการวางแผนจัดทำหลักสูตรระหว่างท้องถิ่นกับสถานศึกษาและการให้ข้อเสนอแนะในการทำงานครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Koontz, & Donnell (2001, p.51) ที่กล่าวว่า การวางแผนเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การและการปฏิบัติเพื่อบรรลุผล

2.2 ด้านการจัดองค์กร การจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานต่าง ๆ และบุคลากรใน องค์กรโดยกำหนดภารกิจ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ชัดเจนเพื่อให้การดำเนินงานตาม ภารกิจขององค์การบรรลุวัตถุประสงค์และ เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพราะการจัดองค์กรก็เพื่อให้โครงสร้างของกลุ่มคน และกลุ่มตำแหน่งงานต่าง ๆ ที่จะไปรองรับกับแผนงานที่กำหนดไว้ และเป็นโครงสร้างที่จัดขึ้น เพื่อประสานให้ทุกฝ่ายเข้าใจได้ช่วยลดความซ้ำซ้อน ผู้บริหารจึง จำเป็นต้องจัดองค์กรให้มีลักษณะที่สมดุล เพื่อประโยชน์ขององค์การ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Fayol, Henri (1946) ให้ ความเห็นว่า การจัดองค์กรเป็นภาระหน้าที่ที่ผู้บริหารต้องจัดให้มีโครงสร้างของงานต่าง ๆ และอำนาจหน้าที่ทั้งนี้เพื่อให้ เครื่องจักรสิ่งของและตัวคนอยู่ในส่วนประกอบที่เหมาะสมในอันที่จะช่วยให้งานขององค์การบรรลุผลสำเร็จได้

2.3 ด้านการบังคับบัญชา มีการบริหารงานโดยวางแผนงานเครือข่ายทำตุ้ม 3 ล่วงหน้า และควรมีวิสัยทัศน์ที่ดี และกว้างไกลเกี่ยวกับงานเครือข่ายทำตุ้ม 3 และงานอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะการบังคับบัญชา เป็นอำนาจและหน้าที่ที่ผู้ที่จะเป็น ผู้บังคับบัญชามีอำนาจอยู่ตามที่กฎหมายได้มอบมาให้มีทั้งคุณและโทษต่อผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชามีกฎหมายรองรับอย่างชัดเจน ผู้บังคับบัญชามีหลักการในการบังคับ บัญชาหรือหลักในการปกครอง ส่วนใครจะยึดอะไรเป็นหลักนั้น ย่อมเป็นหลักที่ดีที่เป็นไป ในเชิงบวก ไม่เช่นนั้นบรรดาผู้ปกครองหรือผู้บังคับบัญชาจะไม่เจริญเป็นใหญ่เป็นโตมีความก้าวหน้าเว้นเสียแต่ส่วนน้อยที่หลง ผิดหลงอำนาจ หรือใช้อำนาจไปในทางที่ผิดเป็นเหตุให้ความเจริญก้าวหน้าของตนเอง ต้องดับวูบลงในเวลาอันไม่สมควร ซึ่ง สอดคล้องกับทฤษฎีของ Gulick, & Urwick (1937) ให้ความเห็นว่าการบังคับบัญชาต้องมีการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ บุคลากรนับตั้งแต่การจัดหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและทักษะที่เหมาะสมกับงานเข้ามาทำงานการพัฒนา บุคลากรใน ระบบเพื่อเพิ่มสมรรถภาพการทำงานให้สูงขึ้นการดูแลควบคุมนิเทศงานการจ่าย ค่าตอบแทนรวมไปถึงการพิจารณาให้บุคลากร ออกจากระบบงานด้วย

2.4 ด้านการประสานงาน ช่วยเหลือประสานงานระหว่างหน่วยงานกับชุมชน และควรมี ประสานงาน การประชุมกับผู้นำชุมชน ทั้งนี้เพราะจัดให้ผู้ประสานงานทำ หน้าที่แทนผู้บริหาร ประสานงานภายในเครือข่ายทำตุ้ม 3 กับ การเรียนชุมชนประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับงานของเครือข่ายทำตุ้ม 3 ติดต่อขอความช่วยเหลือหน่วยงานอื่น ด้าน งบประมาณ ประสานงานการประชุมกับผู้นำชุมชน สอดส่องการปฏิบัติงานด้านการศึกษาให้คำปรึกษาเพื่อลดความขัดแย้ง ระหว่างหน่วยงานและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานซึ่ง สอดคล้องกับทฤษฎีของ จูดีมาการ์ณ พงศ์จันทร์ (2552) ให้ความเห็นว่าการประสานงานส่วนใหญ่ ได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือประสานงานระหว่างหน่วยงานกับชุมชน สนับสนุนกิจกรรม เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานกับชุมชนสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างครูเครือข่ายทำตุ้ม 3 การเรียนชุมชนกับชุมชนในพื้นที่แต่เกินครึ่งที่ไม่ได้จัดให้ มีผู้ประสานงานทำหน้าที่แทนผู้บริหาร และ ณัฐวุฒิ หลวงธิดา (2549) ให้ความเห็นว่าการเรียนชุมชนส่วนใหญ่ ไม่มีส่วนร่วมในการประสานกับ องค์กรอื่นนอกจากท้องถิ่น เพื่อให้การสนับสนุนการเรียน การสอนจัดหาวัสดุ อุปกรณ์การเรียนรู้อาตการ ประสานงานระหว่างชุมชนกับครูและหน่วยงานอื่น

2.5 ด้านการควบคุมมีการวางแผนการนิเทศติดตามและประเมินผล และควรมีส่วนร่วมในการวางแผน การนิเทศติดตามและประเมินผลตามแผนงานโครงการกิจกรรม และกำหนดแนวทางจัดทำเครื่องมือนิเทศของเครือข่าย ทำตุ้ม 3 ทั้งนี้เพราะกระบวนการวัดและแก้ไขการปฏิบัติงานของผู้บังคับบัญชาและเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดแผน และการประเมินแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของ Koontz, & Donnell (2001, p.51) ให้ ความเห็นว่าการควบคุมเป็นการติดตาม และประเมินผล เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผนที่ได้กำหนดไว้ว่ามีความ เบี่ยงเบนไป จากความคาดหวังมากน้อยเพียงใด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 เครือข่ายทำตุ้ม 3 ควรมีการจัดการศึกษาให้ตรง ตามความต้องการของประชาชนในชุมชน
 - 1.2 เครือข่ายทำตุ้ม 3 ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้เช่น ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับบุคคล
 - 1.3 เครือข่ายทำตุ้ม 3 ควรสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสร้าง ความร่วมมือระหว่างครูศูนย์การเรียนชุมชนกับชุมชน
- พื้นที่
- 1.4 เครือข่ายทำตุ้ม 3 ควรมีส่วนร่วมในการนำผลการ นิเทศติดตามและประเมินไปใช้เป็นแนวทางในการบริหาร การดำเนินงานด้านต่าง ๆ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาเรื่องความร่วมมือของภาคีเครือข่าย ในการจัดการศึกษาด้านวิชาการของ เครือข่ายท่าตุม 3
- 2.2 ควรศึกษาเรื่องความร่วมมือการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของเครือข่ายท่าตุม 3
- 2.3 ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ของเครือข่ายท่าตุม 3

เอกสารอ้างอิง

- เฉลียว บุรีภักดิ์, และคณะ. (2545). **ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง**. กรุงเทพฯ: ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ณัฐวุฒิ หลวงธิดา. (2549). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านโป่งแดง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ฐิติมาภรณ์ พงศ์จันทร์. (2552). **การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการพัฒนาการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทองศักดิ์ คุ่มไข่น้ำ. (2550). **เทคนิคการบริหารการศึกษา**. ชัยภูมิ: สถาบันบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2542). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มุกดา อนุภานนท์. (2555). **การศึกษาพฤติกรรมตามหลักพรหมวิหารธรรม 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตาม การรับรู้ของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)**. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วสันต์ ขอดศิริ. (2547). **ความต้องการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กลุ่มโรงเรียนดอยเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิโรจน์ สารรัตน์, และอัญชลี สารรัตน์. (2545). **ปัจจัยทางการบริหารกับการเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดทิพย์วิสุทธิ์.
- วีรุธ มาฆะศิริภานนท์. (2545). **การพัฒนาวิสัยทัศน์ผู้นำ**. กรุงเทพฯ: ธีระป้อมวรรณกรรม.
- สมยงค์ แก้วสุพรรณ. (2552). **รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ยุทธศาสตร์การพัฒนากุมิภาค). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. (2545). **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สันติภาพ ไกรกิจราษฎร์. (2550). **แนวทางการบริหารจัดการเครือข่ายการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมือง เชียงราย**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). **รายงานปฏิรูปการศึกษาต่อประชาชน**. กรุงเทพฯ: พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- _____. (2545). **แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผลคุณภาพการศึกษา. (2550). **รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษารอบสองของโรงเรียนวัดท่าทอง**. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผลคุณภาพการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). **มาตรฐานการศึกษาของชาติ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์. (2548). **แนวคิดการประเมินโครงการ**. เอกสารประกอบการสอน. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อุทัย ดุลยเกษม. (2545). **วิธีวิทยาการวิจัย: เครื่องมือหรือวิธีคิด**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Fayol, Henri. (1949). **General and Industrial Management**. London: Sir Isaac Pitman & Sons.
- Gulick Luther, & Lindon Urwick. (1937). **Paper on the Science of Administration**. Clifton: Augustus M. Kelley.
- Koontz, H., & O'Donnell. (2001). **Essentials of management**. (3rd ed.). New Delhi: TATA.
- Senge, P. M. (1990). **The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization**. New York: Doubleday.

รายงานการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์
The Evaluation of the project of (OBEC) Moral School for
Anuban Nakhon Sawan School

ปิยรัตน์ ป้องแสนสี¹

Piyarat Pongsansee¹

Corresponding Author E-mail: Piyarat8814@hotmail.com

Received: 2021-07-16; Revised: 2021-12-13; Accepted: 2021-12-30

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อประเมินบริบทของโครงการคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ 2) เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินงานโครงการคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ 3) เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินโครงการคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ และ 4) เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูจำนวน 98 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน นักเรียน จำนวน 2,487 คน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง จำนวน 128 คน โดยการสุ่มแบบเจาะจง และการสุ่มแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินครั้งนี้ เป็นแบบประเมินโครงการมีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการประเมินพบว่า 1) ผลการประเมินด้านบริบท มีความเหมาะสมในระดับมาก 2) ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 3) ผลการประเมินด้านกระบวนการมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 4) ผลการประเมินด้านผลผลิต ได้แก่ 4.1) ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ พบว่าผลการดำเนินงานมาตรฐาน 4 ด้าน โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ได้แก่ ด้านโรงเรียน ด้านผู้บริหาร ด้านครู และด้านนักเรียน ทุกด้านมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด 4.2) ผลการประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด และ 4.3) ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อโครงการคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ พบว่า มีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การประเมินโครงการ, โครงการโรงเรียนคุณธรรม, สพฐ.

¹ รองผู้อำนวยการ, โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต1

¹ Vice director, Anuban Nakhon Sawan School, Nakhon Sawan Primary Educational Service Area Office 1

Abstract

The purposes of this research was to evaluate of The project of (OBEC) Moral School for Anuban Nakhon Sawan School with the following objectives: 1) to evaluate the context of the project of (OBEC) Moral School for Anuban Nakhon Sawan School, 2) to evaluate the input of the project of (OBEC) Moral School for Anuban Nakhon Sawan School, 3) to evaluate the process of The project of (OBEC) Moral School for Anuban Nakhon Sawan School, and 4) to evaluate the produce of The project of (OBEC) Moral School for Anuban Nakhon Sawan School. The samples used in the study were 94 teachers, 13 basic education committee members, 2,487 students, and 128 parents from parents network, totaling 3,182 people in specific sampling and stratified random sampling. The tools used to collect data in this evaluation was a project evaluation questionnaire with the characteristics of a rating scale of 5 levels, analyzed by means of mean, and standard deviation. The results of this research were as follows:

1) evaluation of the context was as a high level. 2) The evaluation of the input was as a highest level. 3) The evaluation of the process was as a highest level. 4) The evaluation of the produce were 4.1) The achievement of the project found that the 4 standard such as school, administrators, teachers and students were at a highest level. 4.2) the evaluation of the Behavior identified according to moral identity was at a highest level And 4.3) the evaluation of the satisfaction assessment with the operation of the project of (OBEC) Moral School for Anuban Nakhon Sawan School found that they were satisfied were at the highest level.

Keywords: Project Evaluation, Moral School Project, OBEC

บทนำ

โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธาน เดินตามรอยเบื้องพระยุคลบาท ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 10 ซึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดำเนินงานตามนโยบาย ภายใต้อบรมยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรม โดยร่วมหารือกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะ ผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาสำหรับเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศ ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อีกทั้งรับผิดชอบในการจัด การศึกษาเพื่อให้เยาวชนทุกคนมีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ และได้จัดทำ “โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.” เพื่อพัฒนาโรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ นักเรียน ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาตระหนักรู้ เข้าใจ และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล ชี้นำคุณค่า แห่งคุณธรรมความดีอย่างเป็นธรรมชาติ และสร้างความรู้สึกรักผิดชอบชั่วดี รวมทั้งสร้างเครือข่ายชุมชนองค์กรแห่งคุณธรรม โดยประสานความร่วมมือจากหน่วยงาน และองค์กรที่ทำงานด้านคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน รูปแบบของโรงเรียน คุณธรรมนั้นเป็นเรื่องที่ไม่ซับซ้อนและทำได้ง่าย เป็นการลงทุนต่ำ แต่ได้กำไรมาก และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ นักเรียนได้จริง ช่วยให้พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในโรงเรียน “ลดลง” และส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ “เพิ่มขึ้น” ซึ่งเป็นการพัฒนาเยาวชน ผู้ปกครอง และชุมชน ได้อย่างยั่งยืน (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2560, หน้า 1)

โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 เข้าร่วมโครงการ โรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มีแนวคิดในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยการจัดการเรียนรู้คุณธรรมสู่ห้องเรียน ตั้งแต่ระดับ อนุบาลจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อสนองพระราชกระแสรับสั่งของพระบาท สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ที่ว่า “ช่วยกันสร้างคนดีให้บ้านเมือง” โดยให้นักเรียนจัดทำโครงการคุณธรรมให้สอดคล้องกับสภาพจริงของ โรงเรียน นอกจากนี้ในการจัดการเรียนการสอนส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นนามธรรมยากต่อการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้นักเรียนเข้าใจ และเกิดคุณธรรมจึงได้มีวิธีการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ด้วย กระบวนการ 8 ขั้นตอน สร้างคนดีสู่สังคม ซึ่งเป็นกิจกรรมขั้นตอนที่นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยใช้แนวคิดทฤษฎี การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning Theory) มาใช้ในกระบวนการพัฒนาโครงการคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ คุณธรรมด้านวินัย คุณธรรมด้านจิตอาสา และคุณธรรมด้านพอเพียง (โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์, 2562, หน้า 2)

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าว ผู้รายงานในฐานะรองผู้อำนวยการโรงเรียนที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบ ดำเนินการโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ มาอย่างต่อเนื่อง ผู้รายงานมีความสนใจที่จะ ประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2562 ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ มากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไร และมีข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานโครงการ ใดๆ เพื่อนำข้อมูลจากการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจดำเนินการต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้ผลการประเมิน ครอบคลุมมี ความเที่ยงตรงเป็นระบบ ผู้รายงานจึงประยุกต์ใช้รูปแบบชิป (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เป็น กรอบแนวคิดในการประเมิน ซึ่งผู้รายงานคาดว่าจะได้ข้อค้นพบอันเป็นข้อมูลสำคัญในการตัดสินใจดำเนินการและเป็น แนวทางในการพัฒนาโครงการโรงเรียนคุณธรรมโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินบริบทของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์
2. เพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์
3. เพื่อประเมินกระบวนการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์
4. เพื่อประเมินผลผลิตของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์

การทบทวนวรรณกรรม

1. หลักการ และแนวคิดในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม

1.1 ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม

คุณธรรม หมายถึง สภาพคุณงามความดี ความถูกต้อง ที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นความประพฤติที่ดีงามอันเป็นประโยชน์ ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม (ชัชวาลย์ พรหมเทศน์, 2551, หน้า 21 - 22)

จริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นเกณฑ์มาตรฐานของความประพฤติในสังคม ซึ่งบุคคลจะพัฒนาขึ้นจนกระทั่งมีพฤติกรรมเป็นของตนเอง ผลของการกระทำพฤติกรรมนั้นจะเป็นเครื่องตัดสินว่า การกระทำนั้นผิดหรือถูก โดยแต่ละระดับของการพัฒนาการทางจริยธรรมจะมีเกณฑ์การตัดสินใจของสังคมนั้น ๆ (Good, 1973, p.641)

1.2 ความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม

ความสำคัญของคุณธรรมทำให้เกิดจริยธรรมส่งผลให้เกิดการปฏิบัติที่ถูกต้อง ทำให้เกิดความสุข ความพึงพอใจกับตนเองและสังคม สภาพคุณงามความดีที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติของบุคคล เป็นสิ่งที่มีคุณค่าส่งเสริมให้บุคคลที่ปฏิบัติอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.3 หลักการทฤษฎีเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม

1.3.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของลอร์เรนซ์ โคลเบอร์ก (Kohlberg)

ขั้นในการใช้เหตุผลตามทฤษฎีพัฒนาทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นหลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ ขั้นที่ 2 ขั้นหลักการแสวงหารางวัล ขั้นที่ 3 ขั้นใช้หลักการทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม ขั้นที่ 5 ขั้นทำตามคำมั่นสัญญาหรือมีเหตุผลเคารพตนเอง และขั้นที่ 6 ขั้นทำตามหลักอุดมคติสากล ซึ่งทั้ง 6 ขั้นตอน มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน (Kohlberg L., 2000, p.159)

1.3.2 ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของฌองฌัก ปิแยจ็ท

การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของมนุษย์เกิดจากแรงจูงใจในการปฏิบัติตนสัมพันธ์กับสังคม การพัฒนาจริยธรรมจึงจำเป็นต้องมีการพิจารณาเหตุผลเชิงจริยธรรมตามระดับสติปัญญาของแต่ละบุคคลที่มีวุฒิภาวะสูงขึ้นไป การรับรู้จริยธรรมพัฒนา ขึ้นตามลำดับพัฒนาการคุณธรรมและจริยธรรมของมนุษย์สามารถแบ่งเป็น 3 ขั้น ได้แก่ ขั้นก่อนจริยธรรมเป็นขั้นตอนที่ต้องการทางกายไม่สามารถรับรู้ระบบกฎเกณฑ์ได้ ขั้นเชื่อฟังคำสั่ง เป็นขั้นรับฟังคำสั่งจากผู้อื่น รู้จักเกรงกลัวผู้ใหญ่ ขั้นยึดหลักแห่งตน สามารถตั้งกฎเกณฑ์ตนเองได้ ไม่เกรงกลัวอำนาจจากภายนอก (Jean Piaget, 1997, p.133)

1.3.3 ทฤษฎีความต้องการของ อับราฮัม มาสโลว์

มาสโลว์มองว่า ความต้องการของมนุษย์มีลักษณะเป็นลำดับขั้นจากระดับต่ำสุดไปยังระดับสูงสุดเมื่อความต้องการในระดับหนึ่งได้รับการตอบสนองแล้วมนุษย์ก็จะมีความต้องการอื่น ๆ ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป มนุษย์มีความดีและมีคุณค่าต่อการยอมรับมนุษย์ย่อมพัฒนาตนเองเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ (Abraham Maslow, 1987, p.15)

1.3.4 ทฤษฎีเซลล์กระจกเงา (Mirror Neuron Theory)

เซลล์กระจกเงาเป็นเซลล์ชนิดหนึ่งของมนุษย์ ที่คอยทำหน้าที่ในการเลียนแบบพฤติกรรมด้านต่าง ๆ ของผู้อื่น ๆ มาเป็นพฤติกรรมของตนเอง ทฤษฎีเซลล์กระจกเงา มีแนวคิดว่าการสอนที่ดีที่สุด คือ การปฏิบัติตนที่เป็นแบบอย่างที่ดีของเด็ก เพื่อเด็กจะได้นำไปเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตในอนาคตต่อไป (สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว, 2552 หน้า 35)

1.3.5 ทฤษฎีต้นไม้ของดวงเดือน พันธุมนาวิน

ทฤษฎีต้นไม้ ได้อธิบายว่า ลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจ ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา เพื่อส่งเสริมให้บุคคลเป็นทั้งคนดีและคนเก่ง ได้ทำการศึกษาถึงสาเหตุของพฤติกรรมของคนดีและคนเก่งรวมถึงสาเหตุของพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนไทยทั้งเด็กและผู้ใหญ่ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2544, หน้า 187)

1.4 แนวทางการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในโรงเรียน

การจัดกิจกรรมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ในโรงเรียนเริ่มตั้งแต่ผู้บริหารโรงเรียน ครู อาจารย์และเจ้าหน้าที่อื่น ๆ โดยเน้นปฏิบัติมากกว่าการจำเนื้อหาที่สำคัญ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจะต้องเป็นแม่แบบที่ดีที่นักเรียนจะยึดถือและปฏิบัติตามได้ถูกต้องดังนั้นการได้พบเห็นสิ่งแวดล้อมใกล้ตัวที่ตนเป็นส่วนสำคัญยิ่งสำหรับการปลูกฝังคุณธรรมให้เกิดขึ้นแก่นักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (จิตถนอม กงสะเด็น, 2552, หน้า 21)

2. หลักการ และแนวคิดของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.

โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เป็นการดำเนินงานเพื่อสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ตามพระราชประสงค์ของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 เพื่อมุ่งปลูกฝังให้ผู้บริหาร ครู นักเรียนและ

บุคลากรทางการศึกษาได้รับการปลูกฝังคุณธรรม 5 ประการ ได้แก่ 1) พอเพียง 2) กตัญญู 3) ซื่อสัตย์สุจริต 4) ความรับผิดชอบ และ 5) อุทิศคุณธรรม ซึ่งมีแนวทางการดำเนินกิจกรรมของโครงการ (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2560, หน้า 1 - 2)

3. แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีแนวคิดให้ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้จากกลุ่มให้มากที่สุด มีความร่วมมือทั้งด้านความคิด การทำงาน และความ รับผิดชอบร่วมกันจนสามารถบรรลุเป้าหมายได้ การที่จะช่วยให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายนั้น กลุ่มจะต้องมีหัวหน้าที่ดี สมาชิกดี และกระบวนการทำงานดี นั่นคือ มีการเข้าใจในเป้าหมายการทำงานร่วมกัน ผู้เรียนมีการพึ่งพาอาศัยกันในการเรียนรู้ มีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด มีการสัมพันธ์กัน มีการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีการวิเคราะห์กระบวนการของกลุ่มและมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบงานร่วมกัน (สยมพร ศรีมุงคุณ, 2561, ออนไลน์)

4. หลักการและแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการมีหลายประเภท ขึ้นอยู่กับหลักการ และแนวคิดและเหตุผลของการประเมินผลโครงการที่แตกต่างกัน ประเภทของการประเมินใน 3 ลักษณะ คือ แบ่งโดยยึดจุดมุ่งหมายของการประเมิน แบ่งโดยยึดหลักในการประเมิน และแบ่งตามลำดับเวลาในการประเมิน

รูปแบบการประเมินโครงการ มีหลายรูปแบบ ได้แก่

4.1 รูปแบบการประเมินของครอนบาค ได้เสนอแนวคิดว่าการประเมินผล เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการทางการศึกษา (Cronbach L., 1970)

4.2 รูปแบบการประเมินของสเติก ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการประเมินไว้ว่า ผู้รายงานจะต้องทำการบรรยายให้เห็นภาพรวมทั้งหมดโครงการ ทั้งที่เป็นภาพที่คาดหวังของโครงการและภาพที่เป็นจริงของโครงการ (Stake, R. E., 1967)

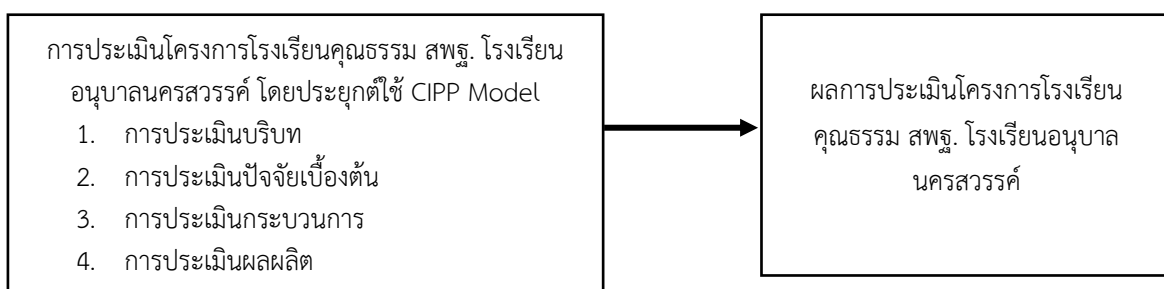
4.3 รูปแบบการประเมินของโพรวัส ได้เสนอแนวความคิดของการประเมิน เป็นการเปรียบเทียบผลการปฏิบัติกับมาตรฐาน เพื่อเป็นการค้นหาความไม่สอดคล้องระหว่างความคาดหวังกับผลปฏิบัติงานของแผนงาน (Provus, 1969)

4.4 รูปแบบการประเมินโครงการโดยรูปจำลองแบบชิปปี้ ได้เสนอแนวคิด เป็นการประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยมีจุดเน้นที่สำคัญคือใช้ควบคู่กับการบริหารโครงการเพื่อหาข้อมูลประกอบ การตัดสินใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา (สมคิด พรหมจ้อย, 2552, หน้า 63 - 66)

การประเมินโครงการแบบ CIPP Model มีเหมาะสมในการประเมินด้านประเมินสภาพแวดล้อม การประเมินปัจจัยเบื้องต้น การประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต ทำให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ เป็นการประเมินที่ต่อเนื่องมีลักษณะเป็นวงจร ซึ่งจะต้องดำเนินการตามโครงการอย่างเป็นระบบ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดของการประเมินโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ครั้งนี้ ผู้รายงานมุ่งประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้โมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม ซึ่งมีรูปแบบการประเมินทั้ง 4 ด้าน คือ การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation: C) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation: I) การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation: P) และการประเมินผลผลิต (Product Evaluation: P) ดังแผนภาพต่อไปนี้



ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ครั้งนี้ ได้ประยุกต์ใช้เป็นรูปแบบซิปปโมเดล (CIPP Model) ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1983) ในการประเมินโครงการ ซึ่งแบ่งการประเมินออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ การประเมินบริบทของโครงการ (Context Evaluation) การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการประเมินการดำเนินโครงการ (Input Evaluation) การประเมินด้านกระบวนการดำเนินโครงการ (Process Evaluation) และการประเมินด้านผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

1. ผู้บริหารและครูโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ที่ปฏิบัติงานระหว่างปีการศึกษา 2561 - 2562 จำนวน 98 คน
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2562 ที่ไม่ใช่บุคลากรในโรงเรียน (ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้แทนครู) จำนวน 13 คน
3. ผู้ปกครองของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2,487 คน
4. นักเรียน ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 - ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 2,487 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้บริหารและครูโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ จำนวน 98 คน โดยเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 13 คน โดยเก็บจากประชากรทั้งหมด
3. ผู้ปกครองของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 128 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ประกอบด้วย ผู้ปกครองที่เป็นคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ได้มาจากแต่ละห้องเรียน ห้องเรียนละ 2 คน จำนวน 64 ห้องเรียน
4. นักเรียน โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1,057 คน ประกอบด้วย โดยการการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิ (Stratified Sampling) ประกอบด้วยนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมโครงการโรงเรียนคุณธรรมเกี่ยวข้องในผลผลิตที่เกิดขึ้นจากโครงการและมีภาวะเพียงพอที่จะตอบแบบสอบถามได้

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามเพื่อประเมินบริบทของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์
 2. แบบสอบถามเพื่อประเมินปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์
 3. แบบสอบถามเพื่อประเมินกระบวนการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์
- แบบสอบถามเพื่อประเมินผลผลิตของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ได้แก่
- 3.1 แบบสอบถามเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์
 - 3.2 แบบสอบถามเพื่อประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ตามคุณธรรมตามอัตลักษณ์ของนักเรียน
 - 3.3 แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจต่อโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

วิธีรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนดำเนินโครงการ ผู้ประเมินได้ประชุมครูทั้งโรงเรียนในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 เพื่อชี้แจงการดำเนินโครงการ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากครู เพื่อประเมินความเหมาะสมของบริบทและปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการดำเนินโครงการ

ช่วงที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างดำเนินโครงการ ผู้ประเมินได้ประชุมครูทั้งโรงเรียนในช่วงก่อนปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากครู เพื่อประเมินความเหมาะสมของกระบวนการดำเนินโครงการ

ช่วงที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลหลังเสร็จสิ้นโครงการ

1. เก็บรวบรวมข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง

2. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินพฤติกรรมบ่งชี้ตามคุณธรรมตามอัตลักษณ์ของนักเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูประจำชั้น

3. เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจมีต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ของนักเรียน ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินด้านบริบทของการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกเรื่อง เมื่อพิจารณาผลการประเมินในแต่ละเรื่อง พบว่า เรื่องที่มีความเหมาะสมสูงสุด ได้แก่ เรื่อง ชุมชนให้ความร่วมมือในการดำเนินการโครงการ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนเรื่องที่มีความเหมาะสมต่ำสุดได้แก่ เรื่อง โครงการมีความสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมาก

2. ผลการประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น ของการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ มีความเหมาะสมในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกเรื่อง เมื่อพิจารณาผลการประเมินในแต่ละเรื่อง พบว่า เรื่องที่มีความเหมาะสมสูงสุด ได้แก่ เรื่องการให้ความร่วมมือและสนับสนุนจากครู ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานอื่น ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนเรื่องที่มีความเหมาะสมต่ำสุด ได้แก่ เรื่องความเหมาะสมของอาคารสถานที่ ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการประเมินด้านกระบวนการ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกเรื่อง เมื่อพิจารณาผลการประเมินในแต่ละเรื่อง พบว่า เรื่องที่มีความเหมาะสมสูงสุดได้แก่ เรื่องโรงเรียนมีการวางแผนและเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนเรื่องที่มีความเหมาะสมต่ำสุดได้แก่ เรื่องโรงเรียนมีการกำกับติดตามผลการ จัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งอยู่ในระดับมาก

4. ผลการประเมินผลผลิต

4.1 ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินกิจกรรมของโครงการ พบว่า ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกเรื่อง เมื่อพิจารณาผลการประเมินในแต่ละเรื่อง พบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมสูงสุดได้แก่ ด้านโรงเรียน รองลงมาคือ ด้านนักเรียน และด้านผู้บริหาร ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ส่วนเรื่องที่มีความเหมาะสมต่ำสุดได้แก่ เรื่อง ด้านครู ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 ผลประเมินพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับมาก และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกเรื่อง เมื่อพิจารณาผลการประเมินในแต่ละเรื่อง พบว่า ด้านที่มีคุณธรรมที่มีพฤติกรรมบ่งชี้ ได้แก่ด้านกรมีวินัย รองลงมาคือด้านพอเพียง ด้านรับผิดชอบ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนเรื่องที่มีความเหมาะสมต่ำสุด ได้แก่ ด้านจิตอาสา ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจากร้อยละของนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ พบว่า ผลการประเมินผ่าน ร้อยละ 98.96 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 85

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์การประเมินทุกเรื่อง เมื่อพิจารณาผลการประเมินในแต่ละเรื่องพบว่า เรื่องที่มีความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ สภาพแวดล้อมของโรงเรียนสะอาดร่มรื่น น่าเรียน และเอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนเรื่องที่มีความพึงพอใจต่ำสุด ได้แก่ เรื่องโรงเรียนมีโครงการงานคุณธรรม/กิจกรรมคุณธรรมที่ทุกคน มีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติ ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 1 แสดงผลการประเมินในภาพรวมของการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์

| รายการประเมิน | ผลการประเมิน | | การแปลผล | |
|--|--------------|-------------|------------------|----------------------|
| | \bar{X} | S.D. | ระดับคุณภาพ | การตัดสินใจผ่านเกณฑ์ |
| 1. ด้านบริบท | 4.62 | 0.16 | มากที่สุด | ผ่าน |
| 2. ด้านปัจจัยเบื้องต้น | 4.73 | 0.15 | มากที่สุด | ผ่าน |
| 3. ด้านกระบวนการ | 4.65 | 0.16 | มากที่สุด | ผ่าน |
| 4. ด้านผลผลิต | | | | |
| 4.1 ผลสัมฤทธิ์ | 4.63 | 0.16 | มากที่สุด | ผ่าน |
| 4.2 ผลการประเมินพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ | 4.56 | 0.47 | มากที่สุด | ผ่าน |
| 4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจ | 4.53 | 0.26 | มากที่สุด | ผ่าน |
| รวม | 4.62 | 0.47 | มากที่สุด | ผ่าน |

จากตารางที่ 1 พบว่า การประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผลการประเมินสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านปัจจัยเบื้องต้น รองลงมาคือ ด้านกระบวนการ ด้านบริบท ด้านผลผลิต (ผลสัมฤทธิ์) ด้านผลผลิต (ผลประเมินพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์) และผลการประเมินต่ำสุด ได้แก่ ด้านผลผลิต (ความพึงพอใจ)

อภิปรายผล

1. การประเมินด้านบริบท ของการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ เกิดมาจากหลักการ และเหตุผลความจำเป็นที่ต้องดำเนินการโครงการ ตลอดจนมีเป้าหมายของโครงการมุ่งความสำคัญไปที่นักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติของกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับเรื่องคุณธรรมเพื่อให้เยาวชนทุกคน มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา, 2560) สอดคล้องกับ ศักดิ์อนันต์ อนันตสุข (2561) ได้ประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนตาเบาวิทยา พบว่า ผลการประเมินด้านบริบทของโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ ประยุทธ์ มะลิงาม (2560) ได้ประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์ พบว่า ผลการประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อม ของโครงการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนนั้น คณะกรรมการดำเนินโครงการมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการดำเนินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยภาพรวม พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

จากผลการประเมินด้านบริบท ของการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ สรุปได้ว่าด้านบริบทมีความเหมาะสมในการดำเนินการโครงการ

2. การประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้น ของการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ การให้ความร่วมมือและสนับสนุนจากครู ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ดำเนินงานโครงการดังกล่าวมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 มีการสร้างกลไกการมีส่วนร่วม ซึ่งลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน นั้น ได้มีการประชุมร่วมกัน เพื่อจัดทำโครงการต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมขยะสร้างค่า ลดปัญหาสิ่งแวดล้อม วันพระ ที่มีการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ซึ่งได้มีการร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนมีการวางแผน การเตรียมการ กิจสถานศึกษา และงบประมาณอย่างเพียงพอ ส่งผลต่อการดำเนินกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560) กล่าวถึงปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประการหนึ่ง ได้แก่ การได้รับความร่วมมือจากบุคลากรภายใน ได้แก่ ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และบุคลากรของโรงเรียน ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจในการทำงาน มีความทุ่มเท รับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับ ฉันทนา โรจนบุรณวงศ์ (2552) ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านมะกอก โดยบูรณาการกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม

รูปแบบเดิมกับแนวทางปลูกฝังจิตสำนึกคุณธรรมของ มูลนิธิพุทธนิจได้หัวหน้า พบว่าปัจจัยนำเข้าของโครงการ มีความเหมาะสม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ อนุญญา ทาระธรรม (2560) ได้ประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนวัดเนินหินแร่ (เหมยการนุสรณ์) โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน พบว่าผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนโรงเรียนวัดเนินหินแร่ (เหมยการนุสรณ์) ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการดำเนินโครงการ พบว่า ในภาพรวมมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

3. การประเมินด้านกระบวนการของการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ พบว่า เรื่องที่มีความเหมาะสมสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ เรื่อง โรงเรียนมีการวางแผนและเตรียมความพร้อมก่อนดำเนินโครงการอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ดำเนินการโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. มาอย่างต่อเนื่อง เกิดจากการยอมรับของบุคลากรในการต้องการที่จะพัฒนาคุณธรรมของนักเรียน จึงทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกัน อย่างเต็มที่จากทุกฝ่าย ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมการวางแผนการดำเนินงานที่ ชัดเจน เตรียมความพร้อมในทุกด้าน เตรียมการในการนิเทศติดตามการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยใช้การดำเนินงานการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมด้วยกระบวนการ 8 ขั้นตอนสร้างคนดีสู่สังคมประกอบด้วยขั้นตอนที่ 1 ระบุปัญหาในห้องเรียนโดยนักเรียนเอง ขั้นตอนที่ 2 กำหนดวิธีการหรือกิจกรรมที่จะแก้ปัญหา ขั้นตอนที่ 3 ลงมือทำกิจกรรมหรือแก้ปัญหา ขั้นตอนที่ 4 ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน ขั้นตอนที่ 5 ประเมินพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ขั้นตอนที่ 6 ถอดบทเรียน ขั้นตอนที่ 7 รายงานผล ขั้นตอนที่ 8 เผยแพร่สู่สังคม ส่งผลให้กระบวนการของโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560) กล่าวถึงปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผลต่อการดำเนินงานพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ประการหนึ่ง ได้แก่ โรงเรียนมีการกำหนดยุทธศาสตร์หรือแผนการพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม ทำให้การดำเนินงานมีทิศทางการทำงานและเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับ ศักดิ์อนันต์ อนันตสุข (2560) ได้วิจัยเรื่อง รายงานการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนตาเบาวิทยา ด้วยรูปแบบการประเมินโครงการแบบซีพี (CIPP MODEL) พบว่า ผลการประเมินด้านกระบวนการในการดำเนินงานตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนตาเบาวิทยา ในภาพรวม 12 ข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับ อำนาจ ชันทกาญจน์ (2561) ได้วิจัยเรื่อง รายงานประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองปะเหลียน ปีการศึกษา 2561 พบว่า ผลการประเมินด้านกระบวนการเกี่ยวกับการวางแผน (P) การดำเนินงาน (D) การติดตามประเมินผล (C) และการนำผลการประเมินไปพัฒนาปรับปรุง (A) ตามความคิดเห็นของครู นักเรียน และผู้ปกครอง โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. การประเมินด้านผลผลิต ของการดำเนินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ.โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนได้แก่

4.1 ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินกิจกรรมของโครงการ พบว่า มีผลการประเมิน โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีผลกรอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า เรื่องที่มีความเหมาะสมสูงสุด ด้านโรงเรียน รองลงมาคือ ด้านนักเรียน และด้านผู้บริหาร และด้านครู ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินตามมาตรฐานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ที่ประเมินโดยคณะกรรมการระดับเขตพื้นที่ ซึ่งทุกด้านอยู่ในระดับดีเยี่ยม ส่งผลให้โรงเรียนผ่านโรงเรียนคุณธรรม ระดับ 2 ดาว และเตรียมการต่อยอดการประเมิน และรายงานผลการดำเนินการโรงเรียนคุณธรรม เพื่อประเมินระดับ 3 ดาวนั้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ดำเนินการโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม มีกระบวนการบริหารงานที่เป็นระบบ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในการวางแผนพัฒนาคุณธรรมของโรงเรียน ดำเนินการสร้างคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการปลูกฝังคุณธรรมของโรงเรียน สร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การประเมินคุณธรรม และความโปร่งใสของโรงเรียนอยู่ในระดับสูง มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง จนได้รับการยอมรับ และยกย่องเชิดชูจากหน่วยงานต่าง ๆ สอดคล้องกับ มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2560) กล่าวว่า ทุกคนในโรงเรียนร่วมกันลงมือพัฒนา “โครงการคุณธรรม” ซึ่งจะเป็นแผนปฏิบัติงาน เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติการเรียนรู้ การสร้างสรรคความดี เป็นการระดม สมองในการวางแผน แบ่งงานกันทำ ลงมือปฏิบัติ ปรีक्षाหาหรือกัน และประเมินผลสำเร็จร่วมกัน ประการสำคัญคือต้องเป็นโครงการคุณธรรมที่เด็กคิด เด็กเลือก เด็กทำ และให้ทุกคน มีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติจริงอย่างเต็มที่ การที่ดำเนินการกิจกรรมตามโครงการให้สอดคล้องกับมาตรฐานของโรงเรียนคุณธรรม จึงส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินกิจกรรมของโครงการ สอดคล้องกับ อีระ ชันบุตร (2562) ได้วิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารจัดการ

โรงเรียนคุณธรรมที่มีสัมฤทธิ์ผล โรงเรียนบ้านปากน้ำ (เผด็จจินนาทาสงเคราะห์) อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร พบว่า ผลการประเมินผลการใช้กลยุทธ์ พบว่า มาตรฐานที่ 1 ด้านโรงเรียน ประเด็นพิจารณาได้ระดับดีเยี่ยม จำนวน 6 รายการและระดับดี จำนวน 1 รายการ มาตรฐานที่ 2 ด้านผู้บริหาร ประเด็นพิจารณาได้ระดับดีเยี่ยม จำนวน 4 รายการ มาตรฐานที่ 3 ด้านครู ประเด็นพิจารณาได้ระดับดีเยี่ยม จำนวน 5 รายการ และระดับดี จำนวน 2 รายการ มาตรฐานที่ 4 ด้านนักเรียน ประเด็นพิจารณาได้ระดับดีเยี่ยม จำนวน 6 รายการ ผ่านเกณฑ์มาตรฐานการประเมินทุกประเด็น ได้รับการประกาศให้เป็นโรงเรียนคุณธรรมต้นแบบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2560

4.2 ผลการประเมินพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ มีผลการประเมิน ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนร้อยละ 98.96 ผ่านการประเมินพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรมอัตลักษณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินกิจกรรมภายใต้โครงการ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนทุกคน ทุกระดับชั้นเข้าร่วมทำกิจกรรมด้วยความเต็มใจและได้ลงมือปฏิบัติจริง เกิดการเรียนรู้ระหว่างการทำกิจกรรม และมีความสุขในการทำกิจกรรม ทั้งการจัดการเรียนรู้ ภายในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ตลอดจนการได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลสอดส่อง และร่วมกันเสริมสร้างพฤติกรรมบ่งชี้คุณธรรม อัตลักษณ์ ทำให้นักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่ดีขึ้น ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ ขวัญญา อุณหานต์ (2554) ได้ประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความดีของโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมนำความรู้สู่ความดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 นักเรียนมีพฤติกรรมตามหลักคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะโรงเรียนได้ดำเนินงานผ่านกิจกรรมหลัก 9 กิจกรรม ซึ่งเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนที่มุ่งเน้นพัฒนาให้นักเรียนมีคุณธรรมเพื่อพัฒนาตน คุณธรรมเพื่อพัฒนาการทำงาน และคุณธรรมเพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งบ้าน วัด และโรงเรียน ผลการดำเนินงานผ่านกิจกรรมหลักนี้ทำให้นักเรียน มีพฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับดีมาก สอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่กำหนดไว้

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการดำเนินงานโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด เรื่องที่มีความพึงพอใจสูงสุด ได้แก่ โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของสภาพแวดล้อม มีสถานที่ในการปลูกฝังปฏิบัติด้านคุณธรรม ได้แก่ ห้องพระพุทธรูปศาสนา กิจกรรมธรรมะยามเช้า หอประชุมรัตนินทร์สโรช ศูนย์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา รายการพบกันยามเช้าทางเคเบิลทีวี การจัดบรรยากาศในห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้และปลูกฝังคุณธรรม ซึ่งนอกจากด้านอาคารสถานที่แล้ว ยังรวมถึงการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน บรรยากาศการจัดการเรียนรู้ หรือการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณธรรมที่หลากหลาย ผู้บริหารมอบนโยบายให้ครูบูรณาการคุณธรรมสอดแทรกลงในกระบวนการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระวิชาทุกชั้นเรียน โดยมีการจัดทำแผนการสอนเพื่อเป็นการสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับเด็กในทุกวันและทุกเวลา รวมทั้งมีการบูรณาการคุณธรรมในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการเรียนรู้ที่นำไปใช้ได้จริง เช่น การออมเงินกับธนาคารโรงเรียน การแยกขยะ การประหยัดน้ำ ประหยัดไฟฟ้า กิจกรรมค่ายคุณธรรมนำชีวิตสู่เศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนบูรณาการในกิจกรรมลูกเสือยุวกาชาด สอดคล้องกับ Akar Vural, et, al. (2013) พบว่า การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรมการเคารพกฎระเบียบและความพึงพอใจในโรงเรียนนั้น ควรพัฒนาโดยการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน การมีความเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน มีน้ำใจช่วยเหลือกัน ทำให้ผู้เรียนมีความรักและความผูกพันต่อโรงเรียน ทำให้ผู้เรียนมีการเคารพกฎเกณฑ์ในโรงเรียน มีความพึงพอใจในโรงเรียนทำ ให้ผู้เรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง รายงานการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ของโรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการประเมิน พบว่าด้านสภาพแวดล้อมของโครงการ ถึงแม้จะมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ในเรื่องโครงการความสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน ได้เหมาะสมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น โรงเรียนจึงควรกำหนดนโยบายที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ผู้บริหารร่วมกับครู บุคลากรที่เกี่ยวข้อง กำหนดนโยบายการส่งเสริม

คุณธรรมจริยธรรมให้ชัดเจน โดยมีการกำหนดเป้าหมาย พันธกิจ ตลอดจนระบุโครงการโรงเรียนคุณธรรมลงในแผนพัฒนาโรงเรียนซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องทุกปี และประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องผ่านช่องทางที่หลากหลายอย่างทั่วถึง

1.2 จากผลการประเมิน พบว่า ด้านปัจจัยเบื้องต้น มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการที่จะดำเนินโครงการ โดยเฉพาะด้านความเหมาะสมของอาคารสถานที่ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ควรมีการกำหนดแนวทางที่จะส่งเสริมสนับสนุนการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้มีความเหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ นอกจากนี้ควรได้รับการวางแผนอย่างมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุน ส่งเสริมให้จัดหาและจัดสรรปัจจัยเบื้องต้นที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมและพอเพียง

1.3 จากผลการประเมิน พบว่า ด้านกระบวนการอยู่ในระดับที่สูงสุด และประเด็นที่ต้องพิจารณาได้แก่ โรงเรียนมีการกำกับติดตามผลการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โรงเรียนควรกำหนดรูปแบบ/วิธีการ/ผู้รับผิดชอบมีการแต่งตั้งทีมนิเทศผลการดำเนินงาน โดยในทีมประกอบด้วย ผู้บริหาร คุณครู นักเรียนและกรรมการสถานศึกษา มีหน้าที่ในการติดตามผลการทำงานในทุก ๆ กิจกรรมและมีการทำกิจกรรมสะท้อนผลหลังการปฏิบัติงาน (AAR) รายเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน โดยการติดตามเป็นรายสัปดาห์ และรายเดือน เพื่อติดตามการดำเนินงานของกิจกรรม ควรให้นำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เข้ามาใช้ในการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สะท้อนผลการทำงาน เพื่อให้มีการนำข้อเสนอแนะสู่การปรับปรุง และการติดตามงานอย่างต่อเนื่อง

1.4 จากผลการประเมิน ด้านผลผลิตอยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นที่ต้องพิจารณาได้แก่โรงเรียน มีโครงการคุณธรรม/กิจกรรมคุณธรรมที่ทุกคน มีส่วนร่วมลงมือปฏิบัติ ซึ่งผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีการดำเนินการอยู่อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองตามคุณธรรมอัตลักษณ์ของโรงเรียน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี และพัฒนานักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรวางแผนร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีการจัดทำโครงการคุณธรรม ที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของโรงเรียน เพื่อให้ครอบคลุมทุกพฤติกรรมบ่งชี้ และคุณธรรมอัตลักษณ์ ตลอดจนให้ครูประจำชั้นมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการทบทวนเชิงคุณภาพ และเชิงสถิติ เกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ปัจจัยและองค์ประกอบ สู่การพัฒนากระบวนการบริหารโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ. ที่สอดคล้องกับบริบทสภาพปัญหา และความต้องการของโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากขึ้น

2.2 ควรดำเนินการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการวิจัย และดำเนินการสอดคล้องกับปัญหา และความต้องการพัฒนาซึ่งเป็นความต้องการของทุกภาคส่วน และได้ผลนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนอย่างจริงจัง

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญภา อุนหนานต์. (2554). การประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความคิดของโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมนำความรู้สู่ความคิด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- จิตถนอม กงสะเด็น. (2552). การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนบ้านนาฝาย อำเภอกระนวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ฉันทนา โรจนบุรณวงศ์. (2552). รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนบ้านมะกอก โดยบูรณาการกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมรูปแบบเดิมกับแนวทางปลูกฝังจิตสำนึกคุณธรรมของมูลนิธิพุทธอัสสัมชัญ. สืบค้นเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2562, จาก https://www.kroobannok.com/news_file/p90689170018.pdf.
- ชัชวาลย์ พรหมเทศน์. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์พื้นฐานของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนครเขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุพรรณบุรี.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2544). **ทฤษฎีต้นไม้วิจัยธรรมการวิจัยและการพัฒนาบุคคล**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ธีระ ชันบุตร. (2562). กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมที่มีสัมฤทธิ์ผลโรงเรียนบ้านปากน้ำ(เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาหลวง) อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร. **วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 10(1), 955 - 966.
- ประยูทธ มะลิงาม. (2560). การประเมินโครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์. สืบค้นเมื่อ 8 มกราคม 2562, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/151689>.
- มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2560). **ยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ**. สืบค้นเมื่อ 8 มกราคม 2562, จาก <https://sangiancity.thai.ac/home/info/10>.
- โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์. (2562). **นวัตกรรมการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรมด้วยกระบวนการ 8 ขั้นตอน สร้างคนดีสู่สังคม**. นครสวรรค์: โรงเรียนอนุบาลนครสวรรค์.
- ศักดิ์อนันต์ อนันตสุข (2561). **รายงานการประเมินโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนตาเบาวิทยา**. สืบค้นเมื่อ 8 มกราคม 2562, จาก <http://www.anantasook.com/moral-school-report/>.
- สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว. (2552). **รายงานการวิจัยคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม: สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2552). **เทคนิคการประเมินโครงการ**. กรุงเทพฯ: จตุพรดีไซน์.
- สยมพร ศรีมุงคุณ. (2561). **ทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้**. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2561, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/341272>.
- สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา. (2560). **แนวทางการดำเนินงานโครงการโรงเรียนคุณธรรม สพฐ**. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา.
- _____. (2560). **โรงเรียนคุณธรรม สพฐ**. กรุงเทพฯ: สหมิตรพรินติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- อนัญญา ทาระธรรม. (2561). **รายงานการประเมินโครงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ นักเรียนโรงเรียนวัดเนินหินแร่ (เหมยากรอนุสรณ์)**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2562, จาก http://www.edunayok.eduweb.in.th/gis/eoffice/57000001tbl_vichakarn/.
- อำนาจ ชันทกาญจน์ (2561). **รายงานการประเมินโครงการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนบ้านคลองปะเหลียน ปีการศึกษา 2561**. สืบค้นเมื่อ 8 มกราคม 2562, จาก http://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=169673&bcat_id=12.
- Abraham Maslow. (1987). **Motivation and Personality**. New York: Harper and Row Publishers.
- Akar Vural, R. et al. (2013). The Development of the “Sense of Belonging to School” Scale. **Eurasian Journal of Educational Research**, 53(Fall), 215 - 230.
- Cronbach, L. J. (1970). **Essentials of Psychological Test**. (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Good, C. V. (1973). **Dictionary of Education**. (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Jean Piaget. (1997). **The Moral Judgment of the Child**. London: Routledge & Kegan Paul Ltd.
- Kohlberg, L. (2000). **Development of Moral Character and Moral Ideology Review Of Child Development Research**. New York: Russell Sage Foundation.
- Provus Malcdm. (1969). **Evaluation of Ongoing Programs in the Public School Systems: The Sixty -eighth Year Book of the National Society for the Study of Education**. Chicago: The University of Chicago Press.
- Stake, R.E. (1967). “The Countenance of Educational Evaluation”. **Teacher College Record**, 68, 523 - 540.
- Stufflebeam, D. L., & Webster, W. J. (1983). **An analysis of alternative approaches to evaluation**. In Madaus, G. F., Scriven, M. S. & Stufflebeam, D. L. (Eds.), **Evaluation models: viewpoints on educational and human**.

แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนสหวิทยาเขตปรangkū
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

The Guidelines for Internal Supervision in Prangku Sahawitayakate under
the Secondary Educational Service Area Office 28

สุนารี ศรีเพชร¹, สุขุม มูลเมือง², สมหญิง จันทรุไทย³
Sunaree Sonpet¹, Sukhum Moonmuang², Somying Chuntaruthai³
Corresponding Author E-mail: manapet09@gmail.com

Received: 2021-11-14; Revised: 2021-12-29; Accepted: 2021-12-29

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสหวิทยาเขตปรangkū 2) เปรียบเทียบปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สหวิทยาเขตปรangkū จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงาน และ 3) ศึกษาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน สหวิทยาเขตปรangkū การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครูภายในโรงเรียนสหวิทยาเขตปรangkū จำนวน 162 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับและแบบสอบถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่ ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สหวิทยาเขตปรangkū โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สหวิทยาเขตปรangkū จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน สหวิทยาเขตปรangkū ดังนี้ โรงเรียนควรศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ตัวบ่งชี้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการ ควรมีการประชุมคณะครูและคณะกรรมการ ควรมีการกำหนดกิจกรรม รายละเอียด เป้าหมาย ตัวบ่งชี้ ควรมีการดำเนินการนิเทศภายในตามปฏิทินการนิเทศ ควรนำผลที่ได้รับจากการนิเทศภายในไปพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน ควรมีการวางแผนและกำหนดแนวทางในการประเมินผลและรายงานผลตามกระบวนการ ควรนำผลจากการประเมินไปวิเคราะห์และหาแนวทางพัฒนาการนิเทศครั้งต่อไป

คำสำคัญ: แนวทาง, การนิเทศภายใน, โรงเรียน

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

¹ Student in Master of Education Degree, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

² Advisor, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

³ Advisor, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the problems concerned with the internal supervision in Prangku Sahawitayakate, 2) to compare the problems concerned with the internal supervision in Prangku Sahawitayakate, as classified by work position, educational level and work experience, and 3) to study guidelines for developing the internal supervision in Prangku Sahawitayakate. This research methodology was a survey research. The sample group consisted of 162 administrators and teachers at United Campus Prang Ku School using a stratified sampling method. Research tools were a 5 level scale questionnaire and open-ended questions. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean, Standard Deviation and t-test. The major research findings were as follows:

1) The level of problems concerned with the internal supervision in Prangku Sahawitayakate was at high level in all aspects; 2) The comparison results revealed that, as classified by work position, educational level and work experience, the opinions of school administrators and teachers towards the problems concerned with the internal supervision in Prangku Sahawitayakate were overall not different; and 3) The guidelines for developing the internal supervision in Prangku Sahawitayakate were that the analysis of school's data and indicators of educational standards should be made, the school should allow the teachers to participate in analyzing the state of problems and demand for internal supervision, meeting for teachers and the School Committee should be periodically organized, activities, details, goals as well as indicators of internal supervision should be definitely determined, the operation of school's internal supervision should be performed as mentioned in the school's supervision calendar, the outcomes of school's internal supervision should be applied to develop and improve school's teaching and learning performance, planning and determining process of evaluating and reporting should be made, and the outcomes of the evaluation should be analyzed for the development of school's internal supervision in the future.

Keywords: Guidelines, Internal Supervision, School

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความสามารถเต็มศักยภาพมีการพัฒนาที่มีความสมดุลทั้งสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยการศึกษาเป็นกระบวนการถ่ายทอดและเรียนรู้ในการที่จะสร้างสรรค์และพัฒนาคนทั้งในแง่ความรู้ความคิด ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและการศึกษายังเป็นเครื่องมือประเทศไทยจึงถูกท้าทายจากแรงผลักดันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมค่อนข้างมาก การจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องอาศัยการนิเทศการศึกษาเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในสังคม รวมทั้งมุ่งส่งเสริมพัฒนาครูให้ครูแลกเปลี่ยนและมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพดังที่ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548, หน้า 221) ได้กล่าวไว้ว่าการศึกษาในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมแวดล้อมของสังคม เพราะความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมไปถึงระบบการจัดการศึกษาการจัดการเรียนการสอน จึงต้องเปลี่ยนแปลงไปตามระบบการศึกษา เช่น หลักสูตรการจัดการศึกษาและดำเนินการจัดการเรียนการสอนผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาจำเป็นต้องได้รับความรู้เพิ่มเติมควรพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงที่กำลังเป็นอยู่ เช่น การช่วยพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาในด้านวิชาการพร้อมทั้งส่งเสริมให้งานวิชาการมีก้าวหน้าได้คุณภาพมากยิ่งขึ้นก็คือ การนิเทศการศึกษา ดังที่ สุกานดา ตีปายางกูร (2559, หน้า 5) ได้สรุปว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการดำเนินงานทางวิชาการที่จะทำให้การศึกษาบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพราะว่าการนิเทศการศึกษาเป็นงานที่จะช่วยปรับปรุงแก้ไขพัฒนา โดยการใช้บริบททางสังคมเป็นแรงผลักดันและกระตุ้นให้ครูเกิดกำลังใจในการทำงาน มีความรับผิดชอบ มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยอาศัยหลักการนิเทศเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญทางทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ดังนั้น ระบบการนิเทศการศึกษา ถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล การนิเทศสถานศึกษาในปัจจุบันนั้น มุ่งเน้นหลายรูปแบบการนิเทศ ติดตามภายในโรงเรียน ถือว่าเป็นความร่วมมือกันระหว่างคณะผู้บริหารกับคณะครู และบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียนมีการส่งเสริมการจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีคุณภาพ มีการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียนเข้าใจถึงสภาพปัญหา ระดับความต้องการภายในโรงเรียนอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรม เช่นกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, หน้า 9) ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการนิเทศภายในเป็นอย่างมาก ถือว่าเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหารโรงเรียน ที่จะช่วยพัฒนาและส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพราะบุคลากรภายในโรงเรียนเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้เรียน รับรู้ รับทราบและเข้าใจถึงสภาพปัญหาของโรงเรียน สามารถวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาได้ดีกว่าบุคคลภายนอก จึงส่งผลให้การนิเทศตอบสนองความต้องการของบุคลากรภายในโรงเรียนได้ดี จึงได้กำหนดนโยบายและมาตรการให้ผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียนดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน จึงเป็นสาเหตุให้ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นครูผู้สอน และรับผิดชอบงานด้านวิชาการของโรงเรียน มีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการนิเทศภายในของโรงเรียน สหวิทยาเขตปรางค์กู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 เพื่อให้การบริหารจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสหวิทยาเขตปรางค์กู่ มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สหวิทยาเขตปรางค์กู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สหวิทยาเขตปรางค์กู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน สหวิทยาเขตปรางค์กู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพ เปรียบเทียบปัญหา และพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน สหวิทยาเขตปรางค์ภู่งักัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

1.1 ความหมายการบริหารสถานศึกษา

สัมมา รัตนธัย (2560, หน้า 94) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่นำมาใช้และเป็นภารกิจหน้าที่หลักของผู้บริหารที่จะต้องศึกษา ในการกำหนดแบบแผนและเทคนิคต่าง ๆ โดยการนำทั้งศาสตร์ และศิลป์ที่มีประสิทธิภาพมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับองค์กร เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันดำเนินการที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ถูกต้อง และมีคุณภาพจากสถานศึกษา และบรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ของสถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาการศึกษาของคนในชาติ

1.2 แนวคิดทฤษฎีและความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

จอมพงศ์ มงคลวนิช (2556, หน้า 22) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารในสถานศึกษา เป็นการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในหน่วยงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายขององค์กรที่ตั้งไว้

2. หลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา

2.1 ความหมายของการนิเทศการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, หน้า 26) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาคือ การปฏิบัติหน้าที่นิเทศการศึกษาโดยระดมพลังของการนิเทศทั้ง จำนวนอัตรากาลัง บุคลากร เทคนิควิธีการ และเชื่อมโยงเครือข่ายในการนิเทศให้เกิดคุณภาพทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ

2.2 ความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา

กิติมา ปรีดีติติก (2553, หน้า 308) กล่าวว่า ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา ว่าการนิเทศการศึกษาสามารถเป็นประโยชน์ต่อครูได้ ดังนี้

1) การนิเทศช่วยให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง ถ้าครูยังมีความสนใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ในห้องเรียน ครูก็จะเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ได้สมบูรณ์แบบ และจะมีความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานทุกด้าน

2) การนิเทศสนับสนุนให้ครู สามารถประเมินผลการทำงานได้ด้วยตนเอง ครูสามารถมองเห็นด้วยตนเองว่า จะสามารถประสบผลสำเร็จในการสอนได้มากน้อยเพียงใด

3) การนิเทศช่วยครูได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ครูผู้สอนแต่ละคนสามารถสังเกตการณ์ทำงาน หรือการสอนของครูคนอื่น ๆ เพื่อปรับปรุงการสอนของตน นอกจากนี้ จะมีการแลกเปลี่ยนวัสดุอุปกรณ์การสอน และรับเอาวิธีการใหม่ ๆ จากครูคนอื่นไปทดลองใช้รวมทั้งเรียนรู้วิธีการช่วยเหลือให้การสนับสนุนแก่ครูคนอื่น ๆ ด้วย

4) การนิเทศช่วยกระตุ้นครู ให้มีการวางแผนจัดทำจุดมุ่งหมาย และแนวปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน ครูแต่ละคนสามารถให้ความช่วยเหลือเพื่อนครูด้วยกัน เพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาการสอนอย่างกว้าง ๆ ภายในโรงเรียน การวางแผนฝึก หรือให้บริการเสริมวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร และการกระตุ้นให้ครูผู้สอนทำงานวิจัยเกี่ยวกับชั้นเรียน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของครูกับกลุ่ม และชี้ให้เห็นความสามารถในการควบคุม และจัดการความน่าเชื่อถือ และความเป็นวิชาการของครูคนนั้นได้เป็นอย่างดี

5) การนิเทศจะเป็นกระบวนการที่ทำหายความสามารถของครูให้มีความคิดเชิงนามธรรมสูงขึ้นในขณะที่ปฏิบัติงาน ครูผู้สอนจะได้รับข้อมูลย้อนกลับซึ่งเป็นผลมาจากผลการประเมิน ข้อมูลเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นข้อดี และข้อเสียของการปฏิบัติงาน รวมทั้งแนวคิดหลายแนวทางที่จะใช้เปลี่ยนแปลงการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งวิธีการดังกล่าวจะเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำหายและช่วยพัฒนาแนวคิดเชิงนามธรรมของครูให้สูงขึ้นด้วย

3. หลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในสถานศึกษา

3.1 ความหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 6) กล่าวว่า การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือชี้แนะ เพื่อแก้ไขปรับปรุงในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูให้มีประสิทธิภาพ ที่จะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตร

3.2 ความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษา

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2557, หน้า 219) กล่าวว่า ความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษา คือจากการนิเทศภายในที่ไม่มีกำลังพอ บุคคลากรมีจำนวนน้อยและไม่ทั่วถึง ซึ่งบุคลากรภายในสถานศึกษามีความรู้ความสามารถมากขึ้น และสังคมรวมถึงสิ่งแวดล้อมในด้านต่าง ๆ มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ครูต้องมีการพัฒนาตนเอง ซึ่งจะทำให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ดังนั้นการนิเทศที่ตรงจุดและตรงกับความต้องการของสถานศึกษา

3.3 จุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในสถานศึกษา

วิภา ออยู่คง (2555, หน้า 11) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการการนิเทศภายในสถานศึกษา ที่จะพัฒนาครูเป็นสิ่งสำคัญ เพราะครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการศึกษา และครูเป็นผู้นำกระบวนการต่าง ๆ มาสู่การปฏิบัติอีกทั้งเป็นการช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุงและส่งเสริมให้ครูเกิดพัฒนาในด้านต่าง ๆ สามารถช่วยเหลือตนเองได้ และนำความรู้ความสามารถที่มีมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน และพัฒนาการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามมาตรฐาน และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรต่อไป

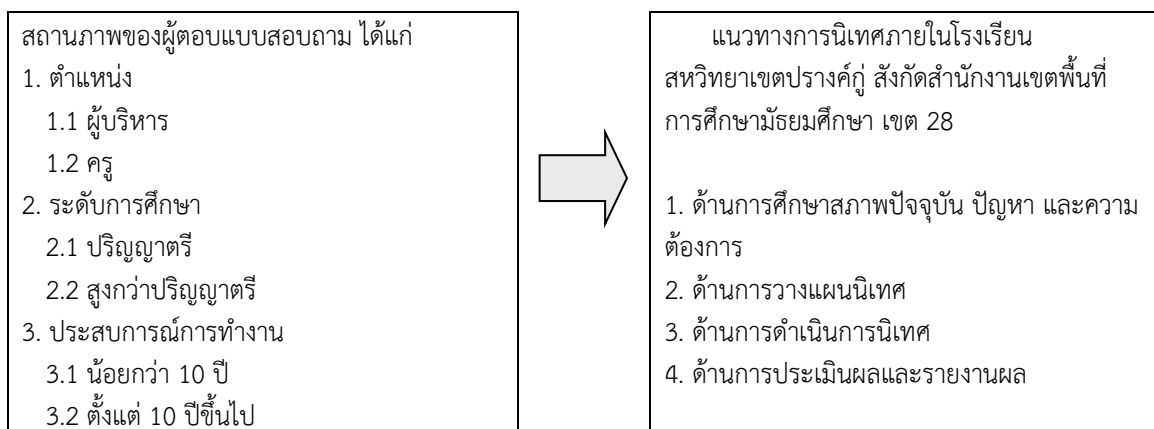
3.4 หลักการนิเทศภายในสถานศึกษา

วิชรา เล่าเรียนดี (2556, หน้า 111) กล่าวว่า หลักการสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษา ไว้ดังนี้

- 1) การให้ความร่วมมือร่วมใจ (Collaboration)
- 2) การสร้างความผูกพันต่อภาระหน้าที่ (Commitment) ด้วยความเต็มใจของบุคลากรในสถานศึกษาและครู
- 3) การประสานสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (Interpersonal Relation)
- 4) การประสานกันทุกฝ่าย (Cooperation)
- 5) เป็นประชาธิปไตย (Democracy)
- 6) การยึดหลักความแตกต่างของมนุษย์และพัฒนาการของมนุษย์แต่ละวัย (Individual Differences and Human Development)
- 7) การมีเป้าหมายเดียวกัน (Common Goals) คือ คุณภาพการศึกษาของผู้เรียน (Student Quality)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนสหวิทยาเขตปรางค์กู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิด จากทฤษฎี หลักการนิเทศภายในของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาเป็นกรอบในการวิจัย ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. การศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สหวิทยาเขตปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ประชากรที่ใช้ คือ ผู้บริหารและครู ในสหวิทยาเขตปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำนวน 275 คน ในปีการศึกษา 2563

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารโรงเรียนและครู สหวิทยาเขตปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ปีการศึกษา 2563 ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan, 1970, p.608) ได้กลุ่มตัวอย่าง 162 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษากำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาโดยประยุกต์ใช้ขั้นตอนการนิเทศภายในของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยแบ่งขั้นตอนการนิเทศออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ด้านการวางแผนนิเทศ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการประเมินผลและรายงานผล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสหวิทยาเขตปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสภาพของครู เป็นแบบสำรวจรายการ มี จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัญหาการนิเทศภายใน สหวิทยาเขตปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28 ดังนี้ 1) ด้านสภาพปัญหาและความต้องการ มี 10 ข้อ 2) ด้านการวางแผนการนิเทศ มี 10 ข้อ 3) ด้านการดำเนินการนิเทศภายใน มี 10 ข้อ 4) ด้านการประเมินผลและรายงานผล มี 10 ข้อ แต่ละข้อมีการพิจารณาตามสภาพปัญหา 5 ระดับโดย

5 หมายถึง ปัญหาของการนิเทศภายในมากที่สุด

4 หมายถึง ปัญหาของการนิเทศภายในมาก

3 หมายถึง ปัญหาของการนิเทศภายในปานกลาง

2 หมายถึง ปัญหาของการนิเทศภายในน้อย

1 หมายถึง ปัญหาของการนิเทศภายในน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน สหวิทยาเขตปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับผู้ศึกษาจากสาขาวิชาการศึกษา (การบริหารการศึกษา) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ถึงผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียน สหวิทยาเขตปราจีนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลและนัดหมายรับแบบสอบถามด้วยตนเอง

2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ ของแบบสอบถาม เพื่อทำการวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ (%) เสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

1.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัญหาของการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน สหวิทยาเขตปราจีนบุรี โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การแปลความหมายของข้อมูล

1. การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย นำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์เฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 111) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีปัญหานิเทศภายในมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง มีปัญหานิเทศภายในมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง มีปัญหานิเทศภายในปานกลาง

- 1.50 –2.49 หมายถึง มีปัญหาในเทศภายในน้อย
1.00 –1.49 หมายถึง มีปัญหาในเทศภายในน้อยที่สุด
2. วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพปัญหาของการนิเทศภายในโรงเรียน สหวิทยาเขตปรางค์กู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์บริหาร/การสอน โดยหาค่า (t-test) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ
 - 1.1. หาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC)
 - 1.2. หาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ใช้สูตรของครอนบาค
 2. สถิติพื้นฐาน
 - 2.1. ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 2.2. ร้อยละ (Percentage)
 - 2.3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
 3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ การทดสอบค่าทีแบบ Independent t-test

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสรุปผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การนิเทศภายในของผู้บริหารและครูโรงเรียน สหวิทยาเขตปรางค์กู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ 2) ด้านการวางแผนการนิเทศ 3) ด้านการดำเนินการนิเทศ และ 4) ด้านการประเมินผลและ รายงานผล สรุปในแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ 1) มีการเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาที่จำเป็นต่อ การแก้ไข 2) มีการเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการ และ 3) การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ตัวบ่งชี้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ส่วนหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ มีการรับฟังความคิดเห็นจากคณะครูใน การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ

1.2 ด้านการวางแผนการนิเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ 1) การประชุมคณะกรรมการนิเทศภายในเพื่อวางแผนการดำเนินการนิเทศภายใน 2) การกำหนดกิจกรรม รายละเอียด เป้าหมาย ตัวบ่งชี้ และ 3) การประชุมคณะครูเพื่อร่วมกันวางแผนวิเคราะห์ปัญหาที่พบ ส่วนหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การกำหนดปัญหาที่ชัดเจนต่อการแก้ไขในรูปแบบที่เป็นไปได้

1.3 ด้านการดำเนินการนิเทศ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายหัวข้อ เรียงอันดับค่าเฉลี่ยจาก มากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ 1) มีความยืดหยุ่นในการดำเนินการนิเทศภายในแต่ละกิจกรรม เพื่อความเหมาะสม 2) การดำเนินการนิเทศภายในตามปฏิทินการนิเทศ และ 3) การนำผลที่ได้รับจากการนิเทศภายในไปพัฒนาปรับปรุงการเรียน การสอน ส่วนหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การประชุมชี้แจงคณะครูในการดำเนินการนิเทศภายในและวางแผนในการ ดำเนินการนิเทศภายใน

1.4 ด้านการประเมินผลและรายงานผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงอันดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ 1) การวางแผนและกำหนดแนวทางในการประเมินผลการดำเนินการ 2) นำผล จากการประเมินวิเคราะห์และหาแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในครั้งต่อไป และ 3) การประเมินผลการดำเนินการนิเทศภายใน ส่วนหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การดำเนินการประเมินผล 3 ระยะ คือ ก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลัง ดำเนินการ

2. ผลการเปรียบเทียบแนวทางการนิเทศภายในของครูโรงเรียน สหวิทยาเขตปรางค์ภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงาน พบว่าโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน สหวิทยาเขตปรางค์ภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 มีดังนี้ ด้านที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ด้านที่ 2 การวางแผนการนิเทศ ด้านที่ 3 การดำเนินงานนิเทศภายใน ด้านที่ 4 การประเมินผลและรายงานผล

ด้านที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ มีการวิเคราะห์ข้อมูล ตัวบ่งชี้คุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาในด้านต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ซึ่งศึกษาวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน จะต้องมีการประชุมหารือ การดำเนินการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง มีการสำรวจ สอบถามปัญหาจากคณะครู ครูต้องมีเครื่องมือเก็บข้อมูลอย่างเป็น ระบบ มีการเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและรับฟังความคิดเห็นจากครู โดยเรียงลำดับความสำคัญ ของปัญหาที่จำเป็นต่อการแก้ไขมีการนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์สภาพปัญหาที่แท้จริงเพื่อนำไปใช้วางแผนดำเนินการ

ด้านที่ 2 การวางแผนการนิเทศ มีการประชุมคณะครูเพื่อร่วมกันวางแผนวิเคราะห์ปัญหาที่พบ มีการกำหนด กิจกรรม รายละเอียด เป้าหมาย ตัวบ่งชี้ ตามบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานตามความรู้ความสามารถ โดยกำหนดปัญหาที่ ชัดเจนต่อการแก้ไขในรูปแบบที่เป็นไปได้มีการจัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศภายในให้เหมาะสมกับสภาพบริบทของโรงเรียน ตามปฏิทินปฏิบัติงานนิเทศภายใน เช่น ในรูปตาราง เป็นรายสัปดาห์/รายเดือน มีคู่มือในการปฏิบัติงานการนิเทศภายในเพื่อ เป็นแนวทางการดำเนินงานสรุปผลการวางแผนและกำหนดอย่างเป็นระบบ

ด้านที่ 3 การดำเนินงานนิเทศภายใน ประชุมชี้แจงคณะครูในการดำเนินการนิเทศและวางแผนการดำเนินการ มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่คณะครูเกี่ยวกับกระบวนการนิเทศภายในและยอมรับฟัง ความคิดเห็นจากคณะครู มีความ ยึดหยุ่นในการดำเนินการนิเทศในแต่ละกิจกรรมตามความเหมาะสม พร้อมทั้งนิเทศแบบเป็นกัลยาณมิตรมีการปฏิสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างผู้ให้การนิเทศกับผู้รับการนิเทศ นำผลที่ได้รับจากการนิเทศภายในไปพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน

ด้านที่ 4 การประเมินผลและรายงานผล ควรมีการดำเนินการประเมินผล 3 ระยะ คือ ก่อนดำเนินการ ระหว่าง ดำเนินการ และหลังดำเนินการ มีการใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้นในการประเมินผลทุกครั้งครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธี การประเมินผลตามขั้นตอน มีการติดตามผลและนำผลจากการประเมินวิเคราะห์และพัฒนาต่อไป

อภิปรายผล

การศึกษาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน สหวิทยาเขตปรางค์ภู่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปราย 4 คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการนิเทศ ด้าน การวางแผนนิเทศ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการประเมินผลและรายงานผล และการเปรียบเทียบระดับแนวทางการนิเทศ ภายในของครูโรงเรียน จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการนิเทศ โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งยากทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่า ครูผู้สอนไม่มีการเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาที่จำเป็นต่อการแก้ไข ไม่มีการเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนร่วมในการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาความต้องการ และ ไม่มีการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลตัวบ่งชี้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ยังขาดการรับฟัง ความคิดเห็นจากคณะครูในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัส จันทรกุลชูร (2552, หน้า 99) ได้ทำการศึกษาการใช้กระบวนการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพ การเรียนการสอน ของโรงเรียนในเขตอำเภอแม่สะเรียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมครู และผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่าเป็นกระบวนการดำเนินการนิเทศภายใน เพื่อช่วยพัฒนาประสิทธิภาพการเรียน การสอนซึ่งมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก มีการเรียงอันดับจากมากไปหาน้อย คือ การสร้างสื่อ เครื่องมือ และพัฒนาวิธี การนิเทศภายใน มีการประเมินผลและการรายงานผล มีการกำหนดเป้าหมายวางแผนการนิเทศ ปัญหาและข้อเสนอแนะ ผู้บริหารโรงเรียนมีงานอื่นที่ต้องทำ เช่น การประชุมของหน่วยงานต้นสังกัด การไปราชการ ครูควรมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ เพื่อช่วยพัฒนาศักยภาพการนิเทศภายใน ผู้นิเทศไม่เข้าใจในบทบาทของการนิเทศ ขาดความรู้ความสามารถใน การวางแผนไม่สอดคล้องกับการดำเนินงานจัดงบประมาณตามแผนงานที่กำหนด หน่วยงานต้นสังกัดนิเทศไม่ต่อเนื่อง ขาด การติดต่อประสานงาน เครื่องมือที่ประเมินผลยังไม่มีคุณภาพ

ด้านการวางแผนนิเทศ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนขาดการเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาที่จำเป็นต้องการแก้ไข ไม่เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาความต้องการ และขาดการวิเคราะห์ข้อมูลตัวบ่งชี้คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ยังขาดการรับฟังความคิดเห็นจากคณะครูในการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บัณฑูร มนตรานนท์ (2556, หน้า 1) ได้ศึกษาวิจัยการศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า 1) ครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าการบริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารตามความคิดเห็นของครูผู้สอนเมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียนพบว่า ครูผู้สอนทั้งโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1500 คน และโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1500 คน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน ครูผู้สอนโรงเรียนที่มีนักเรียนมากกว่า 1500 คน มีความคิดเห็นว่าการบริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมากกว่าครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 1500 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาตามประสบการณ์การปฏิบัติการสอน พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทางการสอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านใน 4 ด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการพัฒนาหลักสูตร ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีความคิดเห็นว่าการบริหารมีการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนมากกว่าครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการดำเนินการนิเทศ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนขาดความยืดหยุ่นในการดำเนินการนิเทศภายในแต่ละกิจกรรม เพื่อความเหมาะสม ขาดการดำเนินการนิเทศภายในตามปฏิทินการนิเทศ และขาดการนำผลที่ได้รับจากการนิเทศภายในไปพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังขาดการประชุมชี้แจงคณะครูในการดำเนินการนิเทศภายในและวางแผนในการดำเนินการนิเทศภายใน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลักษณ์ สุทธิจันทร์ (2550, หน้า 112) ได้ศึกษาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนวชิรวิทย์ ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการนิเทศภายในเป็นการดำเนินงานในลักษณะการทำงานที่อาศัยเหตุและผล พร้อมสติปัญญาในการทำงานร่วมกับบุคลากรโรงเรียน ช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพประสิทธิผลในการนิเทศให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ ผู้ศึกษาควรให้ฝึกการอบรมความรู้ให้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียน นำไปสู่กระบวนการนิเทศ โดยจัดให้มีการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ผลปรากฏว่า ครูมีความเข้าใจในการนิเทศมากขึ้น แต่ยังคงมีความกลัวที่จะได้รับการนิเทศติดตาม จากนั้นผู้ศึกษาจึงได้จัดทำแบบสอบถามระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติการนิเทศภายใน ด้านการประเมินผลและรายงานผล พบว่า มี การปฏิบัติในระดับ ปานกลาง คือ การนิเทศภายในช่วยให้โรงเรียนพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่วนรายการที่มีการปฏิบัติน้อย ได้แก่ การนิเทศภายในทำให้ครู มีภาระงานมากขึ้น

ด้านการประเมินผลและรายงานผล โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูผู้สอนขาดการวางแผนและกำหนดแนวทางในการประเมินผลการดำเนินการ ขาดการนำผลจากการประเมินวิเคราะห์และหาแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในครั้งต่อไป และขาดการประเมินผลการดำเนินการนิเทศภายในตาม นอกจากนี้ยังขาดการดำเนินการประเมินผล 3 ระยะ คือ ก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภณ ทองจิตร (2553, หน้า 67) ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมครูมีแนวทางด้านการฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการฝึกอบรมซึ่งเป็นกลวิธีที่จัดให้บุคคลได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทักษะใหม่ ๆ การปรับปรุง และพัฒนางานในหน้าที่ที่รับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพครู

การเปรียบเทียบระดับแนวทางการนิเทศภายในของครูโรงเรียน สหวิทยาเขตปรังค์ภู์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน สามารถอภิปรายผลดังนี้

จำแนกตามตำแหน่งผู้บริหารและตำแหน่งครู มีแนวทางการนิเทศภายในโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารที่เป็นผู้นำสูงสุดในสถานศึกษามองทุกอย่างได้อย่างชัดเจน ส่วนครูก็อาจจะมองว่าการนิเทศภายในในสถานศึกษาไม่เป็นปัจจุบันและต่อเนื่อง นิเทศโดยการไม่บอกล่วงหน้า ขาดสื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้การนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูมองไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภา อยู่คง

(2555, หน้า 59 - 60) ศึกษาปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษารัตถภูมิว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

จำแนกตามระดับการศึกษาปริญญาตรีกับวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีแนวทางการนิเทศภายในโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้ความเข้าใจ ในการดำเนินการนิเทศภายในดีกว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ความแตกต่างของวุฒิการศึกษาอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ครูมีระดับความคิดเห็นต่อปัญหาในการนิเทศภายใน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ พันวัน (2552, หน้า 109) ได้ศึกษาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 ภายในโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน มีการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนที่ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ควรมีการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร ให้มีการศึกษาดูงานองค์กรหรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่มีเทคนิคการสอนที่ดี มีการอบรมและสร้างความเข้าใจให้ กบครูในการสร้างข้อสอบจัดทำปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน มีการประเมินผลการนิเทศอย่างเป็นระบบและควรให้ทุกฝ่ายงานใน โรงเรียนได้รับทราบ และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานการประกันคุณภาพอย่างแท้จริง

จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 10 ปี กับประสบการณ์การทำงาน ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป โดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูประสบการณ์ในการทำงาน น้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นหรือ มุมมองที่ยึดหลักการและทฤษฎีเป็นหลัก ขณะที่ผู้มีประสบการณ์มากกว่า 10 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นหรือมุมมองที่กว้างขึ้น และ มองปัญหาด้วยความเข้าใจ อีกทั้งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การทำงาน เรียนรู้การทำงานในระบบของโรงเรียนมาเป็นเวลานาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิบูลชัย ศรีเข้ม (2553, หน้า 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัด เทศบาล เขตการศึกษา 10 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 10 ที่มีประสบการณ์ใน การบริหารงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 10 ไม่ แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพดล สายเทียน (2557, หน้า 1) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการนิเทศ การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพนมทวน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ใน การสอนต่างกัน มีแนวทางการนิเทศโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิทยา ฝั่งชลจิตร (2558, หน้า 125) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน ของครูในกลุ่มเครือข่ายที่ 19 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีแนวทางการนิเทศโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร คณะครู ซึ่งจะนำไปสู่การเพิ่ม ประสิทธิภาพการทำงานของครู ดังนี้

1.1 ผู้บริหารและคณะครู ควรมีการวางแผนร่วมกัน ในการดำเนินงานโครงการการนิเทศภายในที่เป็นระบบทั้ง ในระดับสถานศึกษาและระดับเครือข่ายเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านต่างๆ เช่น การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ ผู้เรียน การพัฒนาบุคลากร การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมในระดับห้องเรียนและโรงเรียน เป็นต้น

1.2 โรงเรียนควรเน้นจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการสู่การปฏิบัติจริง ส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการวิจัยใน ชั้นเรียนให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน มีการวางแผน การพัฒนาให้ครูหาความรู้เพิ่มเติม โดยการเชิญวิทยากร ให้ความรู้ในเรื่องการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร สนับสนุนให้ครูฝึกอบรม พัฒนาตนเอง หรือศึกษาดู งานนอกสถานที่ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาปรับปรุงพัฒนางาน และพัฒนาผลงานทางวิชาการ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษากระบวนการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน สหวิทยาเขต ปรารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 และเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขตอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียน สหวิทยาเขตปรารักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

เอกสารอ้างอิง

- กิตติมา ปรีดีดีลิก. (2553). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: อักษรภาพพัฒนา.
- จอมพงษ์ มงคลวนิช. (2556). การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วี.พริ้นท์.
- ฉวีวรรณ พันวัน. (2552). การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาอำเภอลำพูน เขต 2. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นพดล สายเทียน. (2557). ความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอพนมทวน. การศึกษาอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บัณฑิต มนตราพันธ์. (2556). การศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสมุทรสงคราม. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). การนิเทศการสอน. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- พิทยา ผึ้งชลจิตร. (2559). ความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนของครูในกลุ่มเครือข่ายที่ 19 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3. การศึกษาอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พิบูลชัย ศรีเข้ม. (2553). การศึกษาสภาพปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- มนัส จันทร์กฤษกร. (2552). การใช้กระบวนการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนของโรงเรียนในเขตอำเภอแม่สะเรียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2557). การนิเทศการศึกษา (Educational Supervision). (พิมพ์ครั้งที่ 5 ฉบับปรับปรุง). สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.
- ลักขมี สุนทรจันทร์. (2550). การเพิ่มประสิทธิภาพการนิเทศภายในของโรงเรียนวชิรวิทย์ จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2556). ศาสตร์การนิเทศการสอน และการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ: ทฤษฎีกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 12). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม.
- วิภา อยู่คง. (2555). การศึกษาปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สัมมา ธนินธ์. (2560). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ส.เอเชียเพลส.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคมแห่งชาติ. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- _____. (2556). รายงานการศึกษาระบบการนิเทศปัญหาความต้องการและรูปแบบการนิเทศเพื่อต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2562). แนวทางการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สุกานดา ตปนิยางกูร. (2559). หลักการนิเทศการศึกษา. เอกสารอัดสำเนา.

โสภณ ทองจิตร. (2553). การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศในสถานศึกษาในเครือข่าย
บางกุ่ม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สุราษฎร์ธานี.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and
Psychological Measurement*, 30(3), 607 - 610.

ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลใน
การปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

The Relationship between the use of Administrative Skill of School Administrators
and Effectiveness of Work Performance of the Teachers in Thatoom School
Network 4 under Surin Primary Educational Service Area Office 2

กนกวรรณ ใจกล้า¹, สมหญิง จันทร์ไทย², สุขุม มวลเมือง³
Kanokwan Jaikla¹, Somying Chuntaruthai², Sukhum Moonmuang³
Corresponding Author E-mail: wiwean_za@hotmail.com

Received: 2021-10-06; Revised: 2021-12-29; Accepted: 2021-12-29

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 2) ศึกษาประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1) การใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพในการทำงานของครู ในโรงเรียน เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์กัน อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหาร, ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

¹ Student in Master of Education Degree, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

² Advisor, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

³ Advisor, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

Abstract

The objectives of this research were: 1) To examine the use of administrative skills of school administrators of Thatoom School Network 4 under the Surin Primary Educational Service Area Office 2; 2) To examine the effectiveness of work performance of the teachers in Thatoom School Network 4 under the Surin Primary Educational Service Area Office 2; and 3) To examine the relationship between the use of administrative skills of school administrators and effectiveness of work performance of the teachers in Thatoom School Network 4 under the Surin Primary Educational Service Area Office 2. The result of the research found that:

1) The use of administrative skills was performed by the school administrators of Thatoom School Network 4 under the Surin Primary Educational Service Area Office 2 was at the high level in all aspects; 2) The effectiveness of work performance of the teachers in Thatoom School Network 4 under the Surin Primary Educational Service Area Office 2 was overall at moderate level; and 3) The relationship between the use of administrative skills of school administrators and effectiveness of work performance of the teachers in Thatoom School Network 4 under the Surin Primary Educational Service Area Office 2 was significantly at the .05 level.

Keywords: Use of administrative skills of school administrators, Effectiveness of work performance

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาสังคมให้คนเป็นคนที่มีความรู้ และมีคุณธรรม กล่าวคือ การศึกษาช่วยสร้างจิตสำนึกในการเป็นมนุษย์ ให้เป็นผู้มีจิตวิญญาณของผู้มีอารยะธรรมทางปัญญาและความมั่งคั่งทางจิตใจ สร้างให้คนมีความรู้ในการดำรงชีวิต สามารถประกอบอาชีพด้วยความรู้ความสามารถ มีความอดทนในการต่อสู้กับอุปสรรคของชีวิต การศึกษายังเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม โดยจะมีการพัฒนาพร้อมกันในทุกๆด้าน เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์และสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับอุดมการณ์และหลักการจัดการศึกษาของชาติไทย มาตราฐานการศึกษาของชาติ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ปรับปรุง พ.ศ. 2545 ได้ตั้งเป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็น “คนเก่ง คนดี และมีความสุข” โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย พัฒนาคนตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ตรงตามความต้องการ ทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ สติปัญญาความรู้และทักษะคุณธรรม และจิตสำนึกที่พึงประสงค์และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับคนทุกวัย (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545)

การที่จะพัฒนาคนให้เป็นบุคคลที่มีปัญญานั้น จำเป็นจะต้องมีองค์ประกอบทางการศึกษา มีสถานที่อำนวยความสะดวกทางการเรียนการสอนหรือสถานศึกษา สถานศึกษาถือเป็นหน่วยงานสำคัญ เป็นหน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ หรือ ของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542) โดยองค์ประกอบหลักของสถานศึกษาจำเป็นต้องมีนักเรียน ครูหรือบุคลากรทางการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ขับเคลื่อนให้เกิดกระบวนการทำงานในสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่ได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายทำหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาควบคุมดูแลในสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจของผู้ร่วมงานให้ร่วมมือร่วมใจ ปฏิบัติงานจึงเป็นผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำเป็นองค์ประกอบสำคัญเป็น ตัวบ่งชี้ความสำเร็จและความล้มเหลวขององค์กร ผู้นำควรมีบทบาทในการเป็นผู้รับรู้อุปสรรคงาน สนับสนุนอำนวยความสะดวกเพื่อให้สมาชิก ในหน่วยงานได้ใช้ความสามารถของตนเองได้ อย่างมีประสิทธิภาพ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2540) การที่ผู้บริหารจะบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องมีองค์ประกอบ และทักษะบริหารหลายๆด้าน นักการศึกษา แคทซ์ (Katz, 1974, p.90 - 102) เครดและโรว์ (Drake, & Roe, 1986, p.30) ได้กล่าวถึงทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหาร ไว้ว่าทักษะที่สำคัญสำหรับผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จ มี 3 ทักษะ คือ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์และทักษะทางด้านเทคนิค และเพิ่มเติมอีก 2 ทักษะ คือ ทักษะด้านความรู้ความคิด และทักษะด้านการศึกษาและการสอน หากผู้นำขาดทักษะในการบริหารงานดังกล่าวจะส่งผลต่อประสิทธิผลในการทำงานของบุคลากรในโรงเรียนตามแนวคิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครู ของ Moorhead, & Griffin (2001) ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านผลผลิตของแต่ละบุคคล ด้านผลการปฏิบัติงาน ด้านการขาดงาน ด้านการตั้งใจจะลาออก ด้านทัศนคติของบุคคล และด้านความเครียด ผู้บริหารจำเป็นต้องมีสัมพันธภาพที่ดีต่อเพื่อร่วมงาน มีสามารถจัดการผู้ร่วมงานให้สามารถทำงานร่วมกันเป็นทีมได้ มีการแบ่งระบบงานอย่างชัดเจน มีขั้นตอนและการวางแผนงานที่เป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้ จัดสรรคนให้เหมาะสมกับงาน ความรู้และความสามารถ กระบวนการทำงานและวางแผนงานข้างต้นของผู้บริหารจะทำให้ครูและบุคลากรทำงานง่ายขึ้น เป็นอิสระ ไม่ถูกบังคับจากผู้บริหาร จะทำให้ความสุขของครูเพิ่มมากขึ้น ประสิทธิภาพของการทำงานก็มากขึ้นตามไปด้วย

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอรัตนบุรี อำเภอนาทมุนี อำเภอสนม อำเภอโนนนารายณ์ อำเภอชุมพลบุรี รวมโรงเรียนทั้งสิ้น 217 โรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 เครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายท่าตูม 1 เครือข่ายท่าตูม 2 เครือข่ายท่าตูม 3 และเครือข่ายท่าตูม 4 โรงเรียนในเครือข่ายท่าตูม 4 มีจำนวนครูผู้สอน 125 คน แบ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสจำนวน 4 โรงเรียนขนาดกลางจำนวน 1 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็กจำนวน 12 โรงเรียน จัดการศึกษา 3 ระดับ ได้แก่ ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยเน้นให้มีการพัฒนาคุณภาพของผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามวิสัยทัศน์ของเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่ว่า “To be the first” ซึ่งหมายถึงการก้าวไปเพื่อเป็นที่ 1 โดยใช้การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลที่เน้นการมีส่วนร่วม และบูรณาการการจัดการศึกษา และพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ผู้มีอาชีพ จากนโยบายดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยพื้นที่ที่สำคัญคือคณะครูและผู้บริหาร การทำงานทั้งระบบจะต้องดำเนินการไปโดยพร้อมเพรียงกัน จากการประเมินสภาพของหน่วยงานที่เป็นปัจจัยภายใน จากความเป็นมาและ

ความสำคัญดังกล่าว พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาลดลง และข้อสังเกตมาจากการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขาดความชัดเจน มีความเหลื่อมล้ำของการทำงาน รวมถึงเกิดความไม่เท่าเทียมกันในการปฏิบัติงานร่วมกัน ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการบริหารงานของผู้บริหารและแนวทางเสริมสร้างประสิทธิผลในการทำงานของครูให้มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
2. เพื่อศึกษาศึกษาประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
3. เพื่อศึกษาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรม ในประเด็นต่อไปนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

1.1 ความหมายการบริหารสถานศึกษา

สัมมา รธนิตย์ (2560, หน้า 95) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ที่มีความร่วมมือของผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยมีการวางแผนการวินิจฉัยสั่งการการควบคุมและการจัดการเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพมีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการศึกษา

1.2 แนวคิดทฤษฎีและความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

ปรัชญา เวสารัชช (2554, หน้า 3) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่า เป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่องมีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบ เข้าร่วมร่วมดำเนินการมีรูปแบบขั้นตอนกติกา และวิธีดำเนินการมีทรัพยากรสนับสนุนและมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

2. หลักการ และแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา

2.1 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา

สุนทร โคตรบรรเทา (2551, หน้า 9 - 11) ได้กล่าวถึงทักษะการบริหารสถานศึกษาตามแนวคิดของแคทซ์ (Katz) ว่าผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะการบริหาร และย้ำให้เห็นว่าผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีทักษะพื้นฐาน ทั้ง 3 ทักษะ ดังนี้

1) ทักษะด้านเทคนิควิธี หมายถึง การมีความเข้าใจ และมีความชำนาญที่เกี่ยวข้องกับวิธีการ กระบวนการวิธีดำเนินการ และกลวิธีต่าง ๆ ของงานในองค์กร ถ้าเป็นองค์กรทางการศึกษา ทักษะด้านเทคนิควิธี ได้แก่ ทักษะที่ไม่เกี่ยวกับการสอน เช่น การเงิน การบัญชี การจัดการเรียน การจัดซื้อจัดจ้าง การก่อสร้าง การซ่อมบำรุง และการดูแลอาคารสถานที่ เป็นต้น

2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ทักษะของผู้บริหารในการทำงานกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพ ทั้งเป็นรายคน และกลุ่มบุคคล ทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ เช่น การเข้าใจตนเอง การยอมรับตนเอง การเอาใจใส่

การเอาใจเขามาใส่ใจเรา และการเห็นใจผู้อื่น พื้นฐานความรู้เกี่ยวกับทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ การเข้าใจภาวะผู้นำ และ สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับภาวะผู้นำ การจูงใจผู้ใหญ่ เป็นต้น

3) ทักษะด้านความคิดรวบยอด หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการมององค์กรโดยรวม การมองเห็นความเชื่อมโยงขององค์ประกอบต่าง ๆ ขององค์กร และหน้าที่ขององค์กรด้านมนุษยสัมพันธ์ การพัฒนาด้านความคิด รวบยอดต้องอาศัยความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการบริหาร ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมองค์กร และพฤติกรรมมนุษย์ และปรัชญา องค์กรนั้น ๆ

3. หลักการ และแนวคิดที่เกี่ยวกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

3.1 ความหมายของประสิทธิผล

เอกชัย กี่สุขพันธ์, และคณะ (2553, หน้า 27) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึง การได้ ผลผลิตตรงตามความต้องการหรือตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในการบริหารการศึกษานั้นคือการดำเนินงานที่ทำให้เกิดผล ในสิ่งที่จะควรเกิดขึ้นเพื่อเป็นสิ่งที่ตั้งมของการพัฒนา (Get The Right Things Done) ประสิทธิภาพจึงเป็นการดำเนินการให้ สามารถบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้อย่างครบถ้วนเหมาะสมและดีงามอย่างที่สุดแล้ว

3.2 ความหมายประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2556, หน้า 68) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติงานดังต่อไปนี้

- 1) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- 2) ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียน
- 3) มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- 4) พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
- 5) พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- 6) จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- 7) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
- 8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
- 9) ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- 10) ร่วมมือกับผู้อื่นในชุมชนอย่างสร้างสรรค์
- 11) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
- 12) สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

3.3 การประเมินประสิทธิผลการปฏิบัติงานของครู

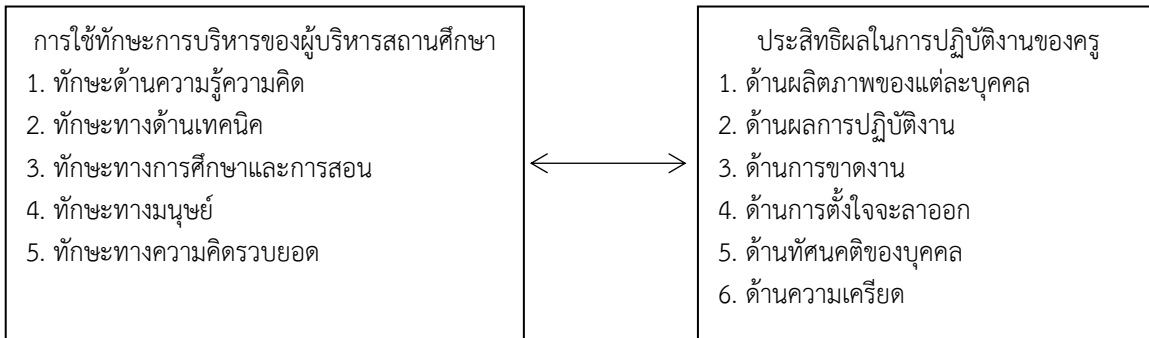
ธนิต ทองอาจ (2553, หน้า 11) ได้อธิบายว่าประสิทธิผลของโรงเรียนว่าเป็นการที่โรงเรียนสามารถจัด การศึกษาได้สำเร็จด้วยดี โดยที่ผู้นำได้ใช้ความสามารถในการจูงใจได้บังคับบัญชาให้มาทำงานอย่างเสียสละ ขณะเดียวกัน ผู้นำก็ทำหน้าที่ประสานงานให้งานด้านการจัดการศึกษาให้ผลสัมฤทธิ์สูงสุด ประกอบด้วย 4 ด้านคือ 1) ด้านความสามารถใน การผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ด้าน ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 4) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลใน การปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เครือข่ายท่าตม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ใช้ แนวคิดและทฤษฎีตามแนวคิดพื้นฐานทักษะการบริหารสถานศึกษาของ Drake, & Roe (1986) กำหนดไว้ 5 ด้าน ผู้วิจัยจึงนำ แนวคิดดังกล่าวมาศึกษาค้นคว้า เกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมี 5 ด้าน ในการทำงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ใช้แนวคิดของ Moorhead, & Griffin (1995) ซึ่งแบ่งแนวคิดประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครูออกเป็น 4 ด้าน มาเป็น กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ตัวแปรที่ 1

ตัวแปรที่ 2



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพในการทำงานของครูในโรงเรียน เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุรินทร์ เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูของโรงเรียนในเครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 125 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูของโรงเรียนในเครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 95 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie, & Morgan (1970) ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ตามสัดส่วนประชากรของโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ทักษะด้านความรู้ความคิดจำนวน 5 ข้อ ทักษะทางด้านเทคนิค จำนวน 8 ข้อ ทักษะทางการศึกษาและการสอน จำนวน 6 ข้อ ทักษะทางมนุษย์ จำนวน 8 ข้อ ทักษะทางความคิดรวบยอด จำนวน 8 ข้อ รวมทั้งหมด 35 ข้อ

ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของ Likert (1967, p.128) ซึ่งกำหนดระดับความมากน้อยการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยให้หน้าหนึ่งคะแนน ดังนี้

- | | | |
|---|---------|----------------------------------|
| 5 | หมายถึง | มีการใช้ทักษะการบริหารมากที่สุด |
| 4 | หมายถึง | มีการใช้ทักษะการบริหารมาก |
| 3 | หมายถึง | มีการใช้ทักษะการบริหารปานกลาง |
| 2 | หมายถึง | มีการใช้ทักษะการบริหารน้อย |
| 1 | หมายถึง | มีการใช้ทักษะการบริหารน้อยที่สุด |

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านผลผลิตของแต่ละบุคคล จำนวน 5 ข้อ ด้านผลการปฏิบัติงาน จำนวน 5 ข้อ ด้านการขาดงาน จำนวน 4 ข้อ ด้านการตั้งใจจะลาออก 5 ข้อ ด้านทัศนคติของบุคคล 5 ข้อ และด้านความเครียด 6 ข้อ รวมทั้งหมด 30 ข้อ การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายของคะแนนเฉลี่ย

ของคำตอบ ตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด, และบุญส่ง นิลแก้ว (2535, หน้า 23 - 24) แล้วแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

| | | |
|---------------------|---------|-----------------------------------|
| ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 | หมายถึง | มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด |
| ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 | หมายถึง | มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก |
| ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 | หมายถึง | มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง |
| ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 | หมายถึง | มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย |
| ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 | หมายถึง | มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด |

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัย ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปถึงผู้บริหารของโรงเรียนในเครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 17 โรงเรียน เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลของโรงเรียนในเครือข่าย ท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เสนอต่อผู้บริหารโรงเรียนในเครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมกับนัดหมายที่จะมาเก็บ 2 สัปดาห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของครูในกลุ่มตัวอย่าง

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูของโรงเรียนในเครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 95 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามและเก็บข้อมูลด้วยตนเองเพื่อรวบรวมข้อมูล

4. ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติและใช้ค่าสถิติ เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบฉบับสมบูรณ์

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยอาศัยเกณฑ์ประมาณค่าตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2556, หน้า 121) และแปลผลของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดดังนี้

การแปลผลการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหาร ดังนี้

| | | |
|-------------|---------|---|
| 4.51 - 5.00 | หมายถึง | มีการใช้ทักษะการบริหารอยู่ในระดับมากที่สุด |
| 3.51 - 4.50 | หมายถึง | มีการใช้ทักษะการบริหารอยู่ในระดับมาก |
| 2.51 - 3.50 | หมายถึง | มีการใช้ทักษะการบริหารอยู่ในระดับปานกลาง |
| 1.51 - 2.50 | หมายถึง | มีการใช้ทักษะการบริหารอยู่ในระดับน้อย |
| 1.00 - 1.50 | หมายถึง | มีการใช้ทักษะการบริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด |

การแปลผลประสิทธิผลในการทำงานของครู ดังนี้

| | | |
|-------------|---------|--|
| 4.51 - 5.00 | หมายถึง | มีประสิทธิผลในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด |
| 3.51 - 4.50 | หมายถึง | มีประสิทธิผลในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก |
| 2.51 - 3.50 | หมายถึง | มีประสิทธิผลในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง |
| 1.51 - 2.50 | หมายถึง | มีประสิทธิผลในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย |
| 1.00 - 1.50 | หมายถึง | มีประสิทธิผลในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด |

5. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลในการทำงานของครู โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ซึ่งใช้หลักเกณฑ์การแปลผลของ พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2540, หน้า 292) ดังนี้

| | | |
|-------------|---------|----------------------------------|
| 0.81 - 1.00 | หมายถึง | มีความสัมพันธ์ในระดับสูง |
| 0.61 - 0.80 | หมายถึง | มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง |
| 0.41 - 0.60 | หมายถึง | มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง |
| 0.21 - 0.40 | หมายถึง | มีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างต่ำ |

0.01 - 0.20 หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

1.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา IOC (Item - Objective Congruence Index)

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbach

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ความถี่ (Frequency)

2.2 ร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X})

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. สถิติทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์โดยรวม การใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหาร สถานศึกษา เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวม

| n=95 | | | | | |
|------|---|-----------|------|-------|--------|
| ข้อ | การใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา | \bar{X} | S.D. | ระดับ | อันดับ |
| 1. | การใช้ทักษะด้านความรู้ความคิด | 4.24 | 0.68 | มาก | 5 |
| 2. | การใช้ทักษะด้านเทคนิค | 4.38 | 0.65 | มาก | 2 |
| 3. | การใช้ทักษะทางการศึกษาและการสอน | 4.42 | 0.60 | มาก | 1 |
| 4. | การใช้ทักษะทางมนุษย | 4.33 | 0.80 | มาก | 3 |
| 5. | การใช้ทักษะทางความคิดรวบยอด | 4.32 | 0.59 | มาก | 4 |
| รวม | | 4.34 | 0.62 | มาก | |

จากตารางที่ 1 พบว่า การใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) และพิจารณา เป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การใช้ทักษะทางการศึกษา และการสอน ($\bar{X} = 4.42$) การใช้ทักษะด้านเทคนิค ($\bar{X} = 4.38$) การทักษะทางมนุษย ($\bar{X} = 4.33$) การใช้ทักษะทางความคิดรวบยอด ($\bar{X} = 4.32$) และ การใช้ทักษะด้านความรู้ความคิด ($\bar{X} = 4.24$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์โดยรวม ประสิทธิภาพในการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ และอันดับ ประสิทธิภาพในการทำงานของครูโรงเรียน เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 2 โดยรวม

| n=95 | | | | | |
|------|-----------------------------|-----------|------|------------|---------|
| ข้อ | ประสิทธิภาพในการทำงานของครู | \bar{X} | S.D. | ระดับ | อันดับ |
| 1. | ด้านผลิตภาพของแต่ละบุคคล | 4.56 | 0.40 | มากที่สุด | 1 |
| 2. | ด้านผลการปฏิบัติงาน | 4.40 | 0.44 | มาก | 2 |
| 3. | ด้านการขาดงาน | 2.69 | 1.11 | ปานกลาง | 5 |
| 4. | ด้านการตั้งใจจะลาออก | 1.94 | 1.34 | น้อยที่สุด | 6 |
| 5. | ด้านทัศนคติของบุคคล | 3.78 | 0.78 | มาก | 3 |
| 6. | ด้านความเครียด | 2.99 | 1.34 | ปานกลาง | 4 |
| รวม | | รวม | 3.39 | 0.67 | ปานกลาง |

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพในการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณาแล้วอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ข้อ ได้แก่ ด้านผลิตภาพของแต่ละบุคคล อยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ได้แก่ ด้านผลการปฏิบัติงาน และด้านทัศนคติของบุคคล อยู่ในระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ ด้านการขาดงาน และด้านความเครียด และอยู่ในระดับน้อยที่สุด 1 ข้อ ได้แก่ด้านการตั้งใจจะลาออก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านผลิตภาพของแต่ละบุคคล ($\bar{X} = 4.56$) ด้านผลการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.40$) ด้านทัศนคติของบุคคล ($\bar{X} = 3.78$) ด้านความเครียด ($\bar{X} = 2.99$) ด้านการขาดงาน ($\bar{X} = 2.69$) และด้านการตั้งใจจะลาออก ($\bar{X} = 1.94$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ของการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

| การใช้ทักษะ การบริหารของ ผู้บริหาร สถานศึกษา | ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครู | | | | | | | | | | | | | |
|---|----------------------------------|------|----------------|------|----------------|------|----------------|------|----------------|------|----------------|------|-------|-------|
| | Y ₁ | | Y ₂ | | Y ₃ | | Y ₄ | | Y ₅ | | Y ₆ | | Y | |
| | r | p | r | p | r | p | r | p | r | p | r | p | r | p |
| X ₁ | 0.72** | 0.00 | 0.71** | 0.00 | 0.05** | 0.67 | -0.05** | 0.65 | 0.33** | 0.00 | 0.83 | 0.42 | 0.24* | 0.02 |
| X ₂ | 0.73** | 0.00 | 0.60** | 0.00 | 0.03 | 0.75 | -0.08 | 0.45 | 0.39** | 0.00 | -0.03 | 0.74 | 0.19 | 0.07 |
| X ₃ | 0.74 | 0.00 | 0.74 | 0.00 | -0.03 | 0.80 | -0.02 | 0.84 | 0.26* | 0.01 | 0.26* | 0.10 | 0.23* | 0.03 |
| X ₄ | 0.76** | 0.00 | 0.61** | 0.00 | 0.61** | 0.59 | -0.07 | 0.49 | -0.07 | 0.00 | -0.07 | 0.49 | 0.17 | 0.09 |
| X ₅ | 0.61** | 0.00 | 0.72** | 0.00 | 0.03 | 0.75 | 0.05 | 0.65 | 0.27** | 0.01 | 0.10 | 0.33 | 0.25* | 0.01 |
| X | 0.75** | 0.00 | 0.72** | 0.00 | 0.03 | 0.75 | -0.04 | 0.69 | 0.35** | 0.00 | 0.05 | 0.67 | 0.23* | 0.03* |

**p < .01, *p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์กัน อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่าทุกด้านมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ยกเว้นทักษะทางด้านเทคนิค (X₂) และทักษะทางมนุษย (X₄) มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับต่ำ 2 โดยทักษะทาง

ความคิดรวบยอด (X_5) มีค่าความสัมพันธ์กันมากที่สุด รองลงมาคือ ทักษะด้านความรู้ความคิด (X_1) และทักษะทางมนุษย์ (X_4) มีความสัมพันธ์กันน้อยที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในเครือข่ายท่าตูม 4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ได้ใช้กระบวนการความรู้และความชำนาญในการใช้ความรู้ความคิด สถิติปัญหาและวิสัยทัศน์ในการบริหารงาน ทักษะที่เกี่ยวข้องทั้ง 5 ทักษะคือ ทักษะด้านเทคนิควิธีทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านความรู้ความคิด และทักษะด้านการศึกษา และทักษะการสอน เดรด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญยวีร์ย์ เสวตวงศ์สกุล, และคณะ (2557) ได้วิจัยเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมมีทักษะการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีทักษะการบริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ทักษะด้านการศึกษา และการสอน รองลงมาตามลำดับคือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะด้านเทคนิค และทักษะด้านความรู้ ความคิด และทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3) 1) จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีทักษะการบริหารไม่แตกต่างกัน 2) จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีทักษะการบริหารแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) จำแนกตามประสบการณ์ในการอบรมเชิงบริหารต่อปีของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ประสิทธิภาพในการทำงานของครูในโรงเรียน เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับระดับปานกลาง โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ทั้งนี้เนื่องจากครูในโรงเรียนเครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 บางส่วน มีความเครียดส่วนบุคคล ความท้อแท้ความเหนื่อยล้า และความเหนื่อยหน่ายจากการทำงาน ทั้งงานที่ไม่ใช่ภาระงานหลัก งาน กิฬา ความขัดแย้ง และความไม่เป็นธรรมของผู้บริหารบางส่วน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมมีความสัมพันธ์กัน อยู่ใน ระดับค่อนข้างต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสามารถบริหารจัดการได้ เป็นอย่างดี แต่ครูในเครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 บางส่วนอาจ มีความเครียดส่วนบุคคล ความท้อแท้ความเหนื่อยล้า และความเหนื่อยหน่ายจากการทำงาน ทั้งงานที่ไม่ใช่ภาระงานหลัก งาน กิฬา ความขัดแย้ง และความไม่เป็นธรรมของผู้บริหารบางส่วน ซึ่งสอดคล้องกับวิจัย อโนทัย คำอาจ (2557) ได้ ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูกับความผูกพันต่อองค์กรในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคอุบลราชธานี เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1) ประสิทธิภาพในการปฏิบัติ ของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคอุบลราชธานี เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้าน พบว่า ด้านการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก รองลงมาด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป 2) ความผูกพันต่อองค์กรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคอุบลราชธานี เขต 3 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความผูกพันต่อองค์กรในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความเต็มใจที่จะทุ่มเท ความพยายามอย่างมากเพื่อประโยชน์ขององค์กร รองลงมา คือ ด้านความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้า และการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์กร และด้านความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะดำรงไว้ซึ่งความเป็นสมาชิกภาพขององค์กร 3) ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูกับความผูกพันต่อองค์กรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคอุบลราชธานี เขต 3

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรศึกษากลุ่มครูที่ได้รับภาระงานหลักในโรงเรียน เช่น กลุ่มงานวิชาการ กลุ่มงานบริหารงานงบประมาณ เป็นต้น เพื่อให้ผลการวิจัยชัดเจนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากคณะครูเหล่านี้มีโอกาสจะพบปัญหาในการทำงานมากกว่า และเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในอนาคตต่อไป

1.2 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาทักษะของผู้บริหารด้านการพัฒนาทักษะด้านความรู้และความคิดเพื่อให้ประสิทธิผลในการทำงานของครูเพิ่มมากขึ้นในระดับประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของต้นสังกัดต่อไป

1.3 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลในการทำงานของครู เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ด้านการขาดงานและด้านความเครียด เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างมีความสุขและเกิดประสิทธิผลสูงสุดในการทำงาน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการลาออกของครูในสถานศึกษา เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

2.2 ควรศึกษาทักษะทางมนุษย์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียน เครือข่ายท่าตูม 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (รสพ).
- ธนิต ทองอาจ. (2553). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพวงตาหาร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- บุญชม ศรีสะอาด, และบุญส่ง นิลแก้ว. (2535). การอ้างอิงประชากรเมื่อใช้เครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่ากับกลุ่มตัวอย่าง. **การวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม**, 3(1), 22 – 25.
- บุญยวรรีย์ เศวตวงศ์สกุล. (2558). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). **หลักการจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สัมมา ธนธีย์. (2556). **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. สืบค้นเมื่อ 7 ธันวาคม 2563, จาก <https://www.pcccr.ac.th/filesAttach/OIT/O3/1.pdf>.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2554). **หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2540). **ความขัดแย้งการบริหารเพื่อสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ: เลิฟ แอนด์ ลิฟ เพรส.
- โอนทัย คำอาจ. (2557). **ความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูกับความผูกพันต่อองค์กรในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคอุบลราชธานีเขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

เอกชัย กี่สุขพันธ์, และคณะ. (2553). การนำองค์การและเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Drake, Thelbert L, & Roe, William, H. (1986). **The Principalship**. New York: Macmillan.

Katz, Robert L. (1974). Skill of An Effective Administrator. **Harvard Business Review**, 5(3), 90 - 102.

Krejcie, R. V., & Morgan, E. W. (1970). Determining sample size for research activities. **Education and Psychological Measurement**, 30(10), 608.

Likert, R. (1967). **The human organization**. New York: McGraw - Hill.

Moorhead, G., & Griffin, R. W. (1995). **Organizational behavior**. (4th ed.). Boston: Houghton Mifflin.

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง
(มธูลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1
Parents' Participation in Learning Enhancement of Students in Banphueng
(Matuleeprachasan) School The Sisaket Primary Educational Service
Area Office 1

สุกัญญา ปัญญานนท์¹, สุขุม มุลเมือง², สมหญิง จันทฤทธิ์³
Sukanya Panyanon¹, Sukhum Moonmuang², Somying Chuntaruthai³
Corresponding Author E-mail: 53403sukanya@gmail.com

Received: 2021-10-09; Revised: 2021-10-18; Accepted: 2021-11-11

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำนวน 290 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้จำนวน 165 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า

1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน และด้านการอบรมเลี้ยงดู 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ พบว่า โดยรวมมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การส่งเสริมการเรียนรู้

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

¹ Student in Master of Education Degree, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

² Advisor, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

³ Advisor, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

Abstract

The objectives of this research were to parents' participation and to compare parents' participation in the learning enhancement of students in Banphueng (Matuleeprachasan) School and the Sisaket Primary Educational Service Area Office 1 as classified by gender, age, educational level, and occupation. Survey research was used in this study. The population were the parents of the students in Banphueng (Matuleeprachasan) School and the Sisaket Primary Educational Service Area Office 1, totaling 290 people. By using Krejcie and Morgan's sample size determination table and simple random sampling, the researcher selected the study sample who were the parents of the students in Banphueng (Matuleeprachasan) School, totaling 165 people. The instrument used for collecting the data was a 5-level scale questionnaire. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA. The result of the research found that:

1) the parents' participation in the learning enhancement of students in Banphueng (Matuleeprachasan) School, Sisaket Primary Educational Service Area Office 1, was at a high level in all aspects, and after item analysis, it was found that each aspect of the parents' participation in the learning enhancement of the students was at a high level. The mean scores listed in order from the highest to the lowest included learning at home, cooperating with the community in students' upbringing and communicating with students; and 2) According to the comparison results, it was found that, as classified by gender, educational level, and occupation, the parents' participation in the learning enhancement of students in Banphueng (Matuleeprachasan) School and the Sisaket Primary Educational Service Area Office 1 overall and individual was not different.

Keywords: Participation, Learning Enhancement

บทนำ

การที่จะให้การศึกษาปรับบทบาทเชิงรุกและมีพลังสร้างสรรค์ให้เป็นสังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้ในยุคข้อมูลข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์จำเป็นต้องเปลี่ยนแนวคิดและวิธีการจัดการศึกษาใหม่ คือต้องมุ่งให้สังคมทุกส่วนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการจัดการศึกษาที่เป็นการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยมีเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้ผู้บริหารทุกระดับโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับกระทรวงต้องมีวิสัยทัศน์และเห็นด้วยกับการเปิดโอกาสของการมีส่วนร่วมของสังคมดังกล่าว และเห็นความสำคัญพร้อมทั้งเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการกระจายอำนาจ การบริหารการจัดการศึกษาไปยังระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งไปยังสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีความคล่องตัวและสามารถตัดสินใจดำเนินการในขอบเขตที่รับผิดชอบ โดยมีประชาชน ชุมชน องค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยให้ครู ผู้ปกครอง ชุมชน หรือองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทต่อการจัดการศึกษาในการร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และร่วมติดตามประเมินผล เพื่อให้การจัดการศึกษาในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ และตอบสนองตามความต้องการของคนในองค์กรและชุมชนได้อย่างแท้จริง ความสัมพันธ์ของครู และผู้ปกครองมีผลต่อความสำเร็จในการช่วยเหลือนักเรียนได้เรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ มีความรับผิดชอบและสามารถปรับกระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียนมาใช้ในชีวิตประจำวันได้เหมาะสม เป็นบุคลากรที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมศักยภาพของผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งผู้ปกครองมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตของนักเรียน เพราะบทบาทของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียนมิได้จำกัดเฉพาะการเลี้ยงดูอบรมบ่มนิสัยเท่านั้น บทบาทที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้ปกครองต้องกระทำคือ การสนับสนุนด้านการศึกษาแก่บุตรหลานของตน เมื่อผู้ปกครองเป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อการศึกษาของนักเรียนแล้ว ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาจึงเป็นตัวกำหนดที่สำคัญประการหนึ่งว่า นักเรียนควรได้รับการศึกษาอย่างไร

โรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 มีการจัดการศึกษาใน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอีกทั้งยังเป็นโรงเรียนที่ได้คัดเลือกให้เป็นโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล (1 ตำบล 1 โรงเรียนคุณภาพ) ซึ่งเป็นโครงการที่มุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามบริบทของตนเอง เพื่อสร้างโอกาสให้นักเรียนในพื้นที่ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เกิดความเท่าเทียมและครอบคลุมทั่วประเทศ เป็นการลดความเหลื่อมล้ำด้านการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมีโรงเรียนศูนย์กลางของชุมชนเป็นต้นแบบ สร้างความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ นำไปสู่การร่วมกันจัดกิจกรรมทางการศึกษาที่เป็นประโยชน์ เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับชุมชนได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ จากนโยบายดังกล่าวโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้หลายยุทธศาสตร์เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย หนึ่งในหลาย ๆ ยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ในแผนนโยบาย คือ ความต้องการกระจายอำนาจการศึกษา หมายถึง การกระจายอำนาจในการตัดสินใจ การจัดการและการบริหาร การศึกษาให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งในแง่การร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ร่วมประเมินผลและร่วมรับผิดชอบ (เสริมศักดิ์ วิชาภรณ์, 2561, หน้า 40) กล่าวว่าการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมนั้นจะต้องมุ่งให้อำนาจแก่คณะกรรมการโรงเรียนใน 3 เรื่อง คือ งบประมาณ บุคลากร หลักสูตรหรือโปรแกรมการศึกษา โดยเฉพาะการบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ได้มีการมุ่งเน้นเรื่องมนุษยสัมพันธ์มากขึ้น เพราะการบริหารงานอย่างเดียวไม่สามารถประสบผลสำเร็จได้ ถ้าขาดความร่วมมือของผู้ร่วมงาน ดังนั้นผู้บริหารที่ดีจะต้องสร้างความเข้าใจ สร้างทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน

จากที่ได้กล่าวมาผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาใช้ในการเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานของโรงเรียนในด้านการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ อีระ รุญเจริญ (2550, หน้า 185 - 187) ได้ให้ความหมาย การบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานเข้ามามีบทบาทในการพิจารณาปัญหาและตัดสินใจร่วมกันรับผิดชอบในการบริหารงานบางอย่าง เพื่อประโยชน์ในการระดมกำลังความคิดและแบ่งภาระหน้าที่ของผู้บริหาร

2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Parent participation) ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งแก่โรงเรียนและผู้ปกครองชุมชนและที่สำคัญก็คือ ตัวเด็กเอง กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545, หน้า 33) ได้กล่าวถึง การสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนสามารถทำได้ 4 วิธีดังนี้ 1) วิธีให้มีส่วนร่วมในการทำงาน 2) วิธีให้มีส่วนร่วมโดยเน้นกระบวนการ 3) วิธีการมีส่วนร่วมโดยเน้นการพัฒนา 4) วิธีการมีส่วนร่วมแบบสมบูรณ์ ซึ่งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในเหตุการณ์ กิจกรรมหรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาหรือการเรียนรู้ให้กับลูกหลานหรือเด็กในอุปการะของตนกับโรงเรียน เกตุสุดเดช กำแพงแก้ว (2546, หน้า 18) ซึ่งการมีส่วนร่วมนี้จะทำให้เด็กได้รับการดูแลและการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนไม่สามารถสอนโดยแยกเด็กออกจากครอบครัว เด็กควรได้เรียนรู้ร่วมกันทั้งโรงเรียนและผู้ปกครอง การที่โรงเรียนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมจะมีประโยชน์กับเด็กมาก ทั้งโดยตัวเด็กเองและผู้ปกครอง (กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542, หน้า 23)

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาตามแนวคิดของ Epstein (1995, pp.701 - 712) เป็นการให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้ปกครองว่า มีความสำคัญมากในการพัฒนาเด็กให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ โดยการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการเลี้ยงดูเด็ก ด้านการสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน ด้านการเป็นอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ รวมทั้งด้านการให้ความร่วมมือชุมชนเพื่อช่วยกันพัฒนาเด็ก

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

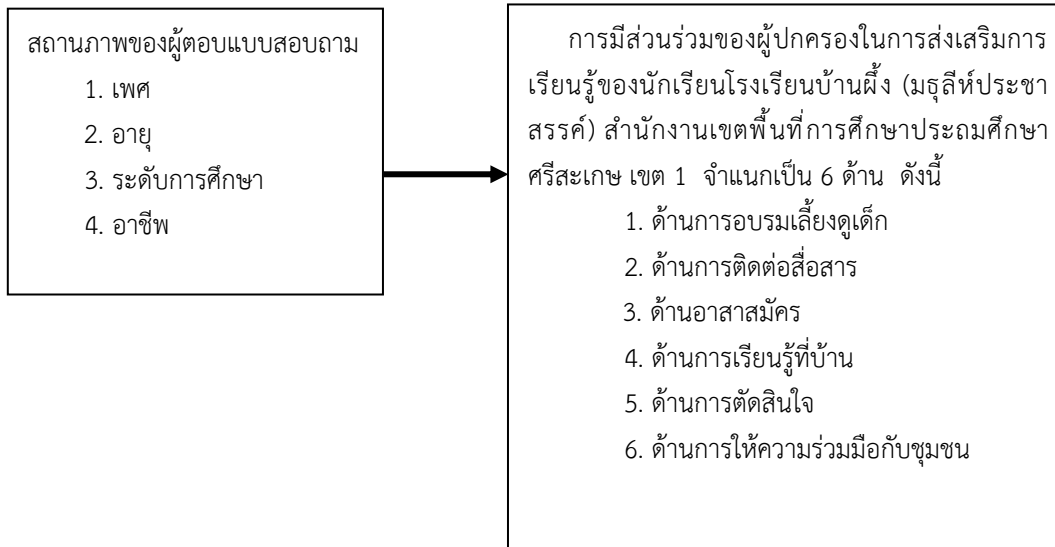
ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง (2559) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยปรากฏว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยในเขตอำเภอแก่งหางแมวสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการเลี้ยงดู ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ด้านอาสาสมัคร ด้านการสื่อสาร และด้านการตัดสินใจ จำแนกตามระดับชั้นเรียน โดยรวมและด้านการเลี้ยงดู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านฝั่ง (มธูลีประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ใน 6 ด้าน คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ และด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชนตามแนวคิดของ Epstein (1995) ที่ได้เสนอแนวทางการจัดการศึกษาโดยมีความพยายามที่จะให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และได้เสนอ “โครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบ (Epstein's framework of 6 types of parent involvement) มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพที่ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธลห้ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ปีการศึกษา 2563 มีจำนวน 290 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธลห้ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ปีการศึกษา 2563 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 165 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง เครจซี, และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan) และการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธลห้ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) มีรายละเอียดเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธลห้ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ประกอบด้วยเนื้อหา 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านอาสาสมัคร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ และด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน

ซึ่งมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละระดับ ดังนี้

- | | | |
|---|---------|--|
| 5 | หมายถึง | ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้มากที่สุด |
| 4 | หมายถึง | ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้มาก |
| 3 | หมายถึง | ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ปานกลาง |

- 2 หมายถึง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้
 - 1 หมายถึง ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่สุด
- การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีวิธีการดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้
1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม
 2. สร้างแบบสอบถามโดยการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและให้ครอบคลุมเนื้อหา
 3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม เพื่อพิจารณาความเหมาะสมชัดเจนของคำชี้แจงและการใช้ภาษา จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงและความครอบคลุมของเนื้อหา เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่เที่ยงตรงและมีความสมบูรณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย
 - 3.1 นายนิกร ผุดผ่อง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านผึ้ง (มธลพิษประชาสรรค์)
 - 3.2 นายอนุชา ปัญญานนท์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนศิลาลาดวิทยา
 - 3.3 นางรำไพ ถนัดทาง ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านผึ้ง (มธลพิษประชาสรรค์)โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) โดยกำหนดคะแนนไว้ดังนี้
ถ้าเห็นว่า ข้อคำถามนั้นสอดคล้อง ให้คะแนน +1
ถ้าเห็นว่า ข้อคำถามนั้นไม่แน่ใจ ให้คะแนน 0
ถ้าเห็นว่า ข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้อง ให้คะแนน -1
โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC และพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าเท่ากับ 1.00 และทำการปรับปรุงแก้ไขทั้งหมดตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยทดลองใช้กับผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ใช้สูตรของครอนบาค ซึ่งผลปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.866
 5. นำแบบสอบถามมาจัดพิมพ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป
- วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์**
- ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้
1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้บริหารของโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธลพิษประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา แจกแบบสอบถามให้นักเรียน ซึ่งอยู่ในชั้นที่ตัวเองประจำชั้น/เป็นที่ปรึกษาอยู่และนำกลับไปให้ผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่าง
 2. ผู้วิจัยดำเนินการนำแบบสอบถามมอบให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา เพื่อแจกแบบสอบถามให้นักเรียน ซึ่งอยู่ในชั้นที่ตัวเองประจำชั้น/เป็นที่ปรึกษาอยู่และนำกลับไปให้ผู้ปกครองกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 165 คน เพื่อตอบแบบสอบถาม
 3. ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา กำหนดการเก็บแบบสอบถามคืนภายในเวลา 1 สัปดาห์ นับจากวันที่ได้ส่งมอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถามจากครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาด้วยตนเอง
 4. นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บข้อมูลคืนมาทั้งหมด 165 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 มาตรวจสอบและวิเคราะห์ตามข้อมูลต่อไป
- สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์**
1. สถิติที่ใช้ในการหาค่าคุณภาพเครื่องมือ
 - 1.1 หาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC)
 - 1.2 หาค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถาม (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ใช้สูตรของครอนบาค

2. สถิติพื้นฐาน
 - 2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 2.2 ร้อยละ (Percentage)
 - 2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 ทดสอบค่าที (t-test)
 - 3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสรุปผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มอสิทธิ์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มอสิทธิ์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

| ด้านที่ | การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มอสิทธิ์ประชาสรรค์) | \bar{X} | S.D. | ระดับ | อันดับที่ |
|---------|---|-----------|------|-------|-----------|
| 1 | ด้านการอบรมเลี้ยงดู | 4.28 | 0.30 | มาก | 3 |
| 2 | ด้านการติดต่อสื่อสาร | 4.18 | 0.40 | มาก | 4 |
| 3 | ด้านอาสาสมัคร | 4.15 | 0.42 | มาก | 5 |
| 4 | ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน | 4.43 | 0.35 | มาก | 1 |
| 5 | ด้านการตัดสินใจ | 3.86 | 0.39 | มาก | 6 |
| 6 | ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน | 4.33 | 0.41 | มาก | 2 |
| | รวม | 4.20 | 0.16 | มาก | - |

จากตาราง 1 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มอสิทธิ์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ($\bar{X} = 4.43$) ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ($\bar{X} = 4.33$) และด้านการอบรมเลี้ยงดู ($\bar{X} = 4.28$) ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มอสิทธิ์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ ดังตาราง 2 – 5

ตาราง 2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามเพศ

| ที่ | การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) | เพศ | | | | t | Sig |
|-----|--|-----------|------|-----------|------|-------|-------|
| | | ชาย | | หญิง | | | |
| | | \bar{X} | S.D. | \bar{X} | S.D. | | |
| 1 | ด้านการอบรมเลี้ยงดู | 4.35 | 0.27 | 4.25 | 0.31 | 1.86 | 0.06 |
| 2 | ด้านการติดต่อสื่อสาร | 4.30 | 0.42 | 4.12 | 0.42 | 2.60 | 0.01* |
| 3 | ด้านอาสาสมัคร | 4.13 | 0.45 | 4.17 | 0.42 | -0.48 | 0.63 |
| 4 | ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน | 4.35 | 0.36 | 4.47 | 0.35 | -2.19 | 0.03* |
| 5 | ด้านการตัดสินใจ | 3.87 | 0.39 | 3.86 | 0.41 | 0.07 | 0.94 |
| 6 | ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน | 4.28 | 0.42 | 4.36 | 0.42 | -1.12 | 0.27 |
| | รวม | 4.21 | 0.17 | 4.21 | 0.17 | 0.19 | 0.85 |

* Sig < .05

จากตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้ปกครองที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามอายุ

| ที่ | การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) | อายุ | | | | | | F | Sig |
|-----|--|---------------|------|-----------|------|--------------|------|------|------|
| | | ไม่เกิน 35 ปี | | 35-50 ปี | | 51 ปี ขึ้นไป | | | |
| | | \bar{X} | S.D. | \bar{X} | S.D. | \bar{X} | S.D. | | |
| 1 | ด้านการอบรมเลี้ยงดู | 4.31 | 0.32 | 4.29 | 0.29 | 4.26 | 0.31 | 0.34 | 0.71 |
| 2 | ด้านการติดต่อสื่อสาร | 4.15 | 0.44 | 4.19 | 0.36 | 4.20 | 0.44 | 0.23 | 0.80 |
| 3 | ด้านอาสาสมัคร | 4.17 | 0.47 | 4.08 | 0.38 | 4.23 | 0.44 | 1.97 | 0.14 |
| 4 | ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน | 4.49 | 0.26 | 4.43 | 0.39 | 4.39 | 0.38 | 1.06 | 0.35 |
| 5 | ด้านการตัดสินใจ | 3.96 | 0.33 | 3.79 | 0.42 | 3.87 | 0.42 | 2.44 | 0.09 |
| 6 | ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน | 4.39 | 0.41 | 4.30 | 0.40 | 4.33 | 0.45 | 0.60 | 0.55 |
| | รวม | 4.24 | 0.17 | 4.18 | 0.15 | 4.21 | 0.18 | 2.12 | 0.12 |

จากตารางที่ 3 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ปกครองที่มีช่วงอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มอฐีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา

| ที่ | การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน การส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านผึ้ง (มอฐีห์ประชาสรรค์) | ระดับการศึกษา | | | | | | F | Sig |
|-----|---|---------------|------|------------|------|--------------|------|------|------|
| | | มัธยมศึกษา | | มัธยมศึกษา | | 51 ปี ขึ้นไป | | | |
| | | \bar{X} | S.D. | \bar{X} | S.D. | \bar{X} | S.D. | | |
| 1 | ด้านการอบรมเลี้ยงดู | 4.28 | 0.32 | 4.26 | 0.31 | 4.33 | 0.27 | 0.54 | 0.58 |
| 2 | ด้านการติดต่อสื่อสาร | 4.12 | 0.41 | 4.22 | 0.41 | 4.24 | 0.40 | 1.50 | 0.23 |
| 3 | ด้านอาสาสมัคร | 4.20 | 0.45 | 4.13 | 0.43 | 4.10 | 0.37 | 0.81 | 0.45 |
| 4 | ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน | 4.38 | 0.34 | 4.43 | 0.36 | 4.52 | 0.36 | 2.03 | 0.13 |
| 5 | ด้านการตัดสินใจ | 3.87 | 0.36 | 3.88 | 0.42 | 3.83 | 0.44 | 0.20 | 0.82 |
| 6 | ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน | 4.33 | 0.44 | 4.35 | 0.40 | 4.32 | 0.43 | 0.08 | 0.93 |
| รวม | | 4.19 | 0.17 | 4.21 | 0.18 | 4.22 | 0.15 | 0.44 | 0.64 |

จากตารางที่ 4 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มอฐีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกระดับการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มอฐีห์ประชาสรรค์) โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มอฐีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามอาชีพ

| ที่ | การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน การส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนบ้านผึ้ง (มอฐีห์ประชาสรรค์) | อาชีพ | | | | | | F | Sig |
|-----|---|--------------------------------------|------|--------------------------|------|-------------------------|------|------|------|
| | | รับราชการ/ พนักงาน รัฐวิสาหกิจ | | ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย | | เกษตรกรกรม หรืออื่นๆ | | | |
| | | \bar{X} | S.D. | \bar{X} | S.D. | \bar{X} | S.D. | | |
| 1 | ด้านการอบรมเลี้ยงดู | 4.30 | 0.32 | 4.31 | 0.30 | 4.28 | 0.31 | 0.43 | 0.65 |
| 2 | ด้านการติดต่อสื่อสาร | 4.29 | 0.47 | 4.15 | 0.41 | 4.15 | 0.37 | 1.67 | 0.19 |
| 3 | ด้านอาสาสมัคร | 4.09 | 0.44 | 4.09 | 0.37 | 4.23 | 0.45 | 2.32 | 0.10 |
| 4 | ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน | 4.48 | 0.33 | 4.45 | 0.36 | 4.39 | 0.36 | 0.85 | 0.43 |
| 5 | ด้านการตัดสินใจ | 3.91 | 0.37 | 3.87 | 0.41 | 3.84 | 0.41 | 0.33 | 0.72 |
| 6 | ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน | 4.38 | 0.40 | 4.28 | 0.43 | 4.35 | 0.49 | 0.73 | 0.48 |
| รวม | | 4.19 | 4.24 | 0.17 | 4.19 | 0.15 | 4.21 | 0.17 | 0.99 |

จากตารางที่ 5 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มอฐีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกอาชีพ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มอฐีห์ประชาสรรค์) โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ด้านการอบรมเลี้ยงดู ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านอาสาสมัคร และด้านการตัดสินใจ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน และต้องการเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียน เพื่อพัฒนาเด็กและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเด็ก ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองและโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนมีการจัดการใน 3 ระดับ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้ปกครองจึงให้ความสนใจและเอาใจใส่เป็นอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วารี กติกา (2540 อ้างถึงในธรรมรัตน์ พงษ์ทอง, 2559, หน้า 96) กล่าวว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่สามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนส่งเสริมโรงเรียนเป็นอย่างดีในการเตรียมความพร้อมให้เด็กร่วมกับโรงเรียนและผู้ปกครองก็จะเกิดความศรัทธาต่อโรงเรียน

2. เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ พบว่า

2.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มธูลีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้ปกครองที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองที่เป็นเพศชายมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการติดต่อสื่อสารมากกว่าผู้ปกครองที่เป็นเพศหญิง และผู้ปกครองที่เป็นเพศหญิงมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการเรียนรู้ที่บ้านมากกว่าผู้ปกครองที่เป็นเพศชาย ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ปกครองที่เป็นเพศหญิงและเพศชาย ต่างก็เป็นคนในชุมชน มีวัฒนธรรมเดียวกัน อยู่ใกล้ชิดกับสถานศึกษา และได้รับความรู้ความเข้าใจในบทบาทของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่ต่างกัน ทำให้ภาพรวมเมื่อจำแนกตามเพศจึงมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านในด้านการติดต่อสื่อสาร ผู้ปกครองที่เป็นเพศชายมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการติดต่อสื่อสารมากกว่าผู้ปกครองที่เป็นเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศชายมีความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีหรือมีการทำกิจกรรมออนไลน์ที่หลากหลายมากกว่าเพศหญิง มีความสามารถในการติดต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างบ้านและโรงเรียนผ่านทางช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ เช่น แฟนเพจ Facebook หรือกลุ่ม Line เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้สอดคล้องกับสังคมในยุค IT และเมื่อมีการจัดประชุมผู้ปกครอง พบว่าจำนวนผู้ปกครองที่เป็นเพศชายเข้าร่วมการประชุมผู้ปกครองมากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศชายเป็นผู้นำของครอบครัว มีความกล้าตัดสินใจและกล้าแสดงความคิดเห็น จึงทำให้ผู้ปกครองที่เป็นเพศชายส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทุกครั้งโรงเรียนเปิดโอกาส และในด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ผู้ปกครองที่เป็นเพศหญิงมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ที่บ้านมากกว่าผู้ปกครองที่เป็นเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศหญิงเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักเรียนในปกครองมากกว่าเพศชาย ผู้ปกครองที่เป็นเพศหญิงส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนคือเป็นมารดาผู้ให้กำเนิด จึงทำให้มีความรักความเอาใจใส่ มีความสนใจในกิจกรรมที่เด็กทำ เช่น เด็กทำการบ้าน มีส่วนร่วมในการสอนการบ้าน ตรวจตราให้ทำงานจนแล้วเสร็จ หรือมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันโดยทำกิจกรรมประจำวันร่วมกัน พูดคุยชื่นชมให้เด็กสังเกตสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นอย่างไม่เป็นทางการแต่ให้คุณค่าด้านการเรียนรู้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นวียา วาจาสิทธิ์ (2556) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัยปรากฏว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง ด้านการติดต่อสื่อสาร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ ด้านการอาสาสมัครและด้านร่วมมือกับชุมชน ตามลำดับ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามอาชีพ แตกต่างกัน

อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ 1) ด้านการอบรมเลี้ยงดูในฐานผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้ปกครองควรสร้างความรักความอบอุ่นในครอบครัว ชักถามเรื่องราวต่าง ๆ ในแต่ละวัน สอดแทรกคุณธรรมในขณะที่พูดคุย 2) ด้านการติดต่อสื่อสาร ได้แก่ ผู้ปกครองควรเข้าร่วมประชุมผู้ปกครองเพื่อรับฟังข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมของโรงเรียน ทุกครั้ง ตามความสามารถของตนเอง 3) ด้านการอาสาสมัคร ได้แก่ ควรอาสาช่วยเหลือศูนย์เด็กเล็กตามกำลังความสามารถ ตามนโยบายของศูนย์ 4) ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ได้แก่ ควรตรวจการบ้าน ช่วยสอนทำการบ้าน ช่วยทบทวนสิ่งที่ครูสอน อ่านหนังสือและเล่านิทานให้ฟัง 5) ด้านการตัดสินใจ ได้แก่ ควรฝึกให้เด็กกล้าและตัดสินใจด้วยตนเองอย่างอิสระ และ 6) ด้านการร่วมมือกับชุมชน ได้แก่ ควรพาเด็กเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

2.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มอสีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดสนิทสนมกับนักเรียนมากที่สุดโดยเฉพาะเวลาอยู่ที่บ้าน โดยนักเรียนมีเวลาแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ฝึกทักษะ กระบวนการคิดวิเคราะห์จากสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญของผู้ปกครองในการแนะนำหรือเสนอแนะแนวทาง จึงเห็นได้ว่าผู้ปกครองไม่ใช่เป็นเพียงผู้เลี้ยงดูเท่านั้น แต่รวมถึงมีความต้องการให้สิ่งที่ดีที่สุดแก่บุตรหลาน ให้การศึกษากับบุตรหลานในหลายๆด้าน ประกอบกับทางโรงเรียนได้ดำเนินการตรงกับความต้องการของผู้ปกครองทุกช่วงอายุ จึงทำให้ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เขมจิรา บุญต่าย (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแก่งหางแมวจังหวัดจันทบุรี ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรีจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มอสีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกันถึงแม้จะมีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน แต่ได้รับข้อมูลข่าวสารใกล้เคียงกัน มีการรับรู้ข่าวสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยผ่านการพูดคุยระหว่างบุคคลภายในชุมชน และโรงเรียนได้จัดทำข้อมูลข่าวสารที่จะสื่อสารกับผู้ปกครอง โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทางออนไลน์ในรูปแบบต่าง ๆ โรงเรียนมีการจัดการประชุมผู้ปกครองและมีการพบปะระหว่างครูและผู้ปกครอง มีกิจกรรมที่เชิญผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมกีฬาภายใน ซึ่งผู้ปกครองทุกคนต่างมองเห็นคุณค่าของการศึกษาเรียนรู้ อยากให้บุตรหลานมีอนาคตที่ดี ทำให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนและสร้างเครือข่ายผู้ปกครองเพื่อเข้ามามีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นมากขึ้น จึงทำให้มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มอสีห์ประชาสรรค์) จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุณีย์ สอนศรี (2552) ได้ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยปรากฏว่า ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนและด้านการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า ความต้องการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา จำแนกตามอาชีพและระดับการศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.4 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านผึ้ง (มอสีห์ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำแนกอาชีพ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีโอกาสพบปะกับครูประจำชั้น

ผ่านทางช่องทางออนไลน์ได้ เช่น กลุ่ม Line หรือเข้าพบที่โรงเรียนได้ทุกวัน มีการติดต่อสื่อสารจากโรงเรียนสู่บ้านโดยผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อสามารถสื่อสารได้อย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ ทำให้ผู้ปกครองทุกอาชีพสามารถเข้าถึงการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบุตรหลานได้อย่างสะดวกมากขึ้นแม้จะทำงานในต่างจังหวัด ผู้ปกครองทุกอาชีพจึงมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้อย่างเสรี ทำให้ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านฝั่ง (มธลห้ประชาสรรค์) ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เรณู อันลือชัย (2556) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนวัดมโนรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนวัดมโนรมโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนวัดมโนรม เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ และตามระดับชั้นเรียนในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ด้านการเลี้ยงดูเด็ก โรงเรียนควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน โดยร่วมมือกับผู้ปกครอง ส่งเสริมให้มีการอ่านหนังสือหรืออ่านนิทานให้ลูกฟัง และจัดหาหนังสือให้ลูกอ่านอย่างเหมาะสม
- 1.2 ด้านการสื่อสาร โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้แก่ผู้ปกครองโดยการจัดทำเอกสารที่มีการติดต่อกันระหว่างบ้านและโรงเรียน หรือการพบครูประจำชั้นอย่างสม่ำเสมอ เช่น สารจากครูถึงผู้ปกครอง หรือ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง
- 1.3 ด้านอาสาสมัคร โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรม เชื่อมสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน ร่วมพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมหรือภูมิทัศน์โรงเรียน
- 1.4 ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างบ้านและโรงเรียน และผู้ปกครองต้องส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กตามความต้องการและตามศักยภาพของเด็ก เช่น เล่านิทานให้เด็กฟัง
- 1.5 ด้านการตัดสินใจ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป
- 1.6 ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างบ้านและชุมชน เช่น พาเด็กไปร่วมกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนาและประเพณีไทย มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้เด็กได้เรียนรู้ เพื่อเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทบทวนวิจัยในครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านฝั่ง (มธลห้ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ในระดับการศึกษาต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน
- 2.2 ควรมีการศึกษากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านฝั่ง (มธลห้ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 โดยวิธีเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ การสังเกต เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาต่อไป
- 2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนบ้านฝั่ง (มธลห้ประชาสรรค์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันตผลาชีวะ. (2542). การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
_____. (2545). รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เอดิสันเพรสโปรดักส์.

- เกตุสุดช ก้าแพงแก้ว. (2546). การศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน: กรณีศึกษาโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม. ปริญญาโททางการศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เชมจิรา บุญต่าย. (2554). การศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง. (2559). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในเขต อำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีระ รุณเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นวิยา วาจาสัตย์. (2556). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเขตเทศบาล เมืองวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชุม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เรณู อันลือชัย. (2556). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาโรงเรียนวัดมโนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วารี กติกา. (2540). การรับรู้และแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาอนุบาลโรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุณีย์ สอนศรี. (2552). ศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนสารสาสน์พิทยา กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุภัทจิรา วงษ์มาดิษฐ์. (2559). พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านไผ่สีทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2561). รายงานวิจัยเรื่องการบริหารและการจัดการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- Epstein, J. L. (1995). School/family/community partnerships: Caring for the children we share. *Phi Delta Kappan*, 76(9), 701 - 712.

คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีณรงค์ 2
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

Work Life Quality Of Teachers in Srinarong Schools Networks 2 under the
Surin Primary Educational Service Area Office 3

ปณิธาน ศักดิ์สุภา¹, จันทรัตน์ ภคมาศ², สมหญิง จันทรุไทย³
Panithan Saksupa¹, Jantharat Pakamas², Somying Chuntaruthai³
Corresponding Author E-mail: busarai_mosszzi@msn.com

Received: 2021-10-09; Revised: 2021-12-29; Accepted: 2021-12-29

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีณรงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และ 2) เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีณรงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีณรงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 113 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งเป็นชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า

1) คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีณรงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ 2) ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีณรงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตการทำงานของครู, โรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษา

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

¹ Student in Master of Education Degree, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

² Advisor, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

³ Advisor, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

Abstract

The objectives of this research were: 1) to examine the level of work life quality of the teachers in Srinarong School Network 2 under the Surin Primary Educational Service Area Office 3; and 2) To compare the work life quality of the teachers in Srinarong School Network 2 under the Surin Primary Educational Service Area Office 3 as classified by gender, age, educational level and work experience. Research methodology was a survey research. The sample group used in this research was 113 teachers of the Srinarong School Network 2 under the Surin Primary Educational Service Area Office 3, obtained by stratified random sampling. The research tools was a 5-level scale questionnaire. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean, Standard Deviation and t-test. The findings were as follow:

1) The level of work life quality of the teachers in Srinarong School Network 2 under the Surin Primary Educational Service Area Office 3 was at the highest level in all aspects; and 2) According to the comparison results, it was found that, as classified by age, educational level and work experience, the level of the work life quality of the teachers in Srinarong School Network 2 under the Surin Primary Educational Service Area Office 3 was overall not different, as classified by gender, it was found that, the level of the work life quality of the teachers in Srinarong School Network 2 was overall different at the .05 level of statistical significance.

Keywords: Teachers' Work Life Quality, Srinarong School Network 2

บทนำ

การจัดการศึกษาของไทยนั้นมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติ มีภารกิจที่สำคัญคือการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในแต่ละช่วงชั้น ซึ่งนักเรียนที่สำเร็จการศึกษาแต่ละช่วงชั้นต้องมีความรู้ความสามารถตามเกณฑ์ที่มีตัวชี้วัดเป็นข้อกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละช่วงชั้นและมีลักษณะอันพึงประสงค์ตามลักษณะเด่นที่โรงเรียนพึงมี เป็นการเปลี่ยนระบบการเรียนการสอนไปจากเดิม ทั้งรูปแบบและวิธีการ ครูจำนวนหนึ่งได้ออกไปจากระบบโรงเรียน โดยรัฐเปิดโอกาสให้ออกก่อนกำหนดเพื่อเร่งพัฒนาการศึกษาไปสู่จุดมุ่งหมายโดยเร็ว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 มีเจตนาให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพราะคนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการบริหารจัดการ เป็นผู้ใช้ปัจจัยต่าง ๆ และคนเป็นผู้ที่ทำให้การบริหารสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ คนที่มีคุณภาพจึงเปรียบเหมือนกุญแจดอกสำคัญที่จะไขไปสู่ความสำเร็จขององค์กร (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ในขณะที่ครูต้องทุ่มเทเวลาและความรู้ความสามารถให้กับงานในโรงเรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียนและชุมชน ซึ่งคาดหวังในทิศทางที่โรงเรียนและชุมชนต้องการ ในขณะที่รัฐกำลังเปลี่ยนแปลงระบบโครงสร้างการบริหารการศึกษาให้ไปสังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น คุณภาพชีวิตการทำงานของครูเป็นอย่างไร เมื่อวิเคราะห์งานในหน้าที่ของครูซึ่งประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับของชุมชนนั้น ครูมีความสุขกับความสำเร็จของงานเหล่านั้นจริง ๆ หรือไม่ ครูมีเวลาเหลือให้กับครอบครัวและตนเองมากน้อยเพียงพอกับความต้องการของครูหรือไม่ ในการปฏิรูปการศึกษารัฐใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือเพื่อเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูเป็นการสร้างความกดดันให้กับครู จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาคุณภาพชีวิตเพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญของครู เพื่อส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมและมีโอกาสสร้างความก้าวหน้าในชีวิต

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาเฉพาะคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีณรงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เท่านั้น จึงไม่สามารถนำไปใช้ในพื้นที่อื่นใดได้ ปัจจุบันครูเป็นอาชีพที่ยากจนเพราะรายได้จากเงินเดือนเพียงอย่างเดียว ไม่สามารถยืมชีวิตครอบครัวให้เป็นสุขได้ ทำให้อาชีพครูเป็นตัวเลือกสุดท้ายของคนแก่ ยิ่งในขณะนี้รัฐต้องการเร่งคุณภาพและประสิทธิภาพการทำงานของครู โดยมีเป้าหมายเพื่อต้องการครูที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพในปริมาณที่พอเหมาะ โดยมีข้อเสนอให้ออกก่อนกำหนดเป็นเงินจำนวนหนึ่งในการนำไปลงทุนประกอบอาชีพอื่น ทำให้ครูจำนวนมากออกไปจากระบบการเรียนการสอนจำนวนครูลดลง ทั้งนี้ การพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูตามผลการศึกษาของ ทองพูล สังแก้ว (2554, บทคัดย่อ) ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญคือการปรับโครงสร้างอัตราเงินเดือนให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การจ่ายค่าตอบแทนล่วงเวลา การจัดที่พักอาศัยให้เพียงพอ การหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ การจ่ายเงินพิเศษสำหรับผู้สอนเกินกว่า 18 คาบ นั้น

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีณรงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีณรงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีณรงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน

การทบทวนวรรณกรรม

คุณภาพชีวิตการทำงาน (Quality of Work Life) ได้นำมาใช้เป็นครั้งแรกในประเทศอุตสาหกรรม ตั้งแต่ ค.ศ. 1970 เพื่อใช้แก้ไขปัญหาความรุนแรงให้ผู้ทำงานมีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดีขึ้น ดังเช่น Delamotte, & Takezawa (1984, p.32) โดยในช่วงระหว่าง ค.ศ. 1970 ถึง ค.ศ. 1979 ได้เกิดเหตุที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายพนักงานไม่เป็นมิตรกัน ซึ่งวิธีแก้ไขปัญหายุโรปได้มีการปรับปรุงคุณภาพชีวิตในการทำงานโดยผ่านข้อเรียกร้องทางกฎหมายในเรื่อง

เกี่ยวกับงาน ส่วนวิธีการในสหรัฐอเมริกา หลายครั้งได้มีการดำเนินการร่วมกันระหว่างพนักงานและฝ่ายบริหารในการยอมรับร่วมกันถึงความปรารถนาและความเอาใจใส่ต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน (Lehrer, 1982, p.327)

คุณภาพชีวิต (Quality of Life) เป็นคำที่มีความหมายกว้างขวางที่ยังไม่มีคำจำกัดความที่แน่นอน โดยนักปราชญ์ นักการศึกษาและนักวิชาการสาขาต่าง ๆ ได้กล่าวถึงการมีชีวิตที่ดี (Good Life) และการกินดีอยู่ดีมีความสุข (Well - Being) ซึ่งหมายถึง การมีคุณภาพชีวิตที่ดีมานานนับศตวรรษแล้ว ตามภูมิหลังของสาขาวิชาและปรัชญาชีวิตของแต่ละคน ดังนี้

พัชราภรณ์ คนกล้า (2547, หน้า 8) ให้ความหมายว่าคุณภาพชีวิต หมายถึงการมีชีวิตที่สมบูรณ์ในแง่ดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งเกิดจากการให้ความสำคัญและความพึงพอใจต่อองค์ประกอบต่าง ๆ ตามสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ เป็นอยู่ หรือได้รับอยู่ ด้วยการรับรู้และตัดสินใจของมนุษย์ในช่วงเวลาหนึ่ง สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลาและสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

คุณภาพชีวิตการทำงาน

Walton (1975, p.92) ได้กล่าวว่า คุณภาพชีวิตการทำงาน เป็นคำที่มีความหมายกว้าง มิใช่แค่กำหนดแต่เวลาในการทำงานสัปดาห์ละ 40 ชั่วโมง หรือมิใช่มีเพียงกฎหมายคุ้มครองแรงงานเด็ก หรือการจ่ายค่าตอบแทนที่คุ้มค่าเท่านั้น แต่ยังมี ความหมายรวมไปถึงความต้องการและความปรารถนาให้ชีวิตของบุคลากรในหน่วยงานดีขึ้นด้วย

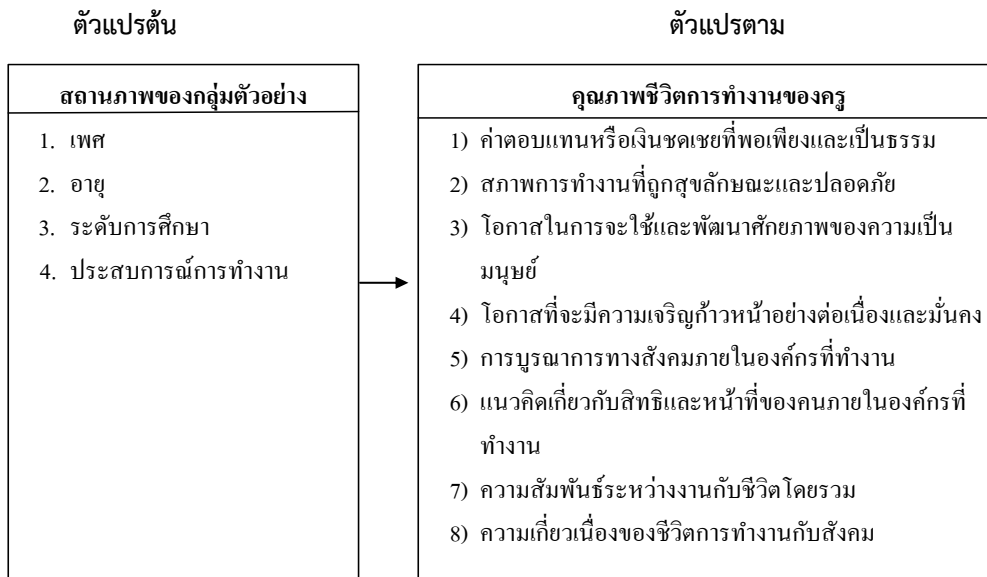
ชาญชัย วิทยาวรากรณ์ (2548, หน้า 15) กล่าวว่า คุณภาพชีวิตการทำงาน หมายถึงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการ ทำงาน ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ทำให้บุคคลมีความพึงพอใจในการทำงาน อันจะ ก่อให้เกิดผลดีกับตนเองและทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังทำให้การดำเนินชีวิตของบุคคลมี ความสุขมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

อุมารินทร์ เอื้อนุกูล (2551, หน้า 25) คำว่าคุณภาพชีวิตในการทำงาน (Quality of Work Life) ได้แก่ การทำงานได้ดี ถูกต้อง ปลอดภัย และมีความพอใจในงาน ซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดีในการทำงานจะเกิดขึ้นได้นอกจากจะต้องมีพัฒนาทักษะ การทำงานแล้วควรมีการเน้นพัฒนาจิต ลักษณะที่เอื้อให้เกิดการทำงานอย่างแข็งขันและช่วยป้องกันมิให้เกิดปัญหาการทำงาน ลักษณะเหล่านี้ ได้แก่

- 1) ทักษะคติค่านิยมที่มีต่อการทำงานและสถานการณ์แวดล้อมทั่วไป
- 2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ รวมถึงความมีมานะพากเพียรไปสู่ตามสำเร็จ
- 3) ความเชื่ออำนาจในตนหรือเชื่อในความสามารถและการกระทำของตนเอง
- 4) การมุ่งอนาคตควบคุมตน คือ มองเห็นความก้าวหน้าในอาชีพและรู้กาลเทศะ อดได้รอได้ปฏิบัติตนได้เหมาะสม
- 5) มีจริยธรรม ซื่อตรง ซื่อสัตย์เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว

สรุปความหมายของคุณภาพชีวิตการทำงาน หมายถึง ชีวิตการทำงานที่มีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความ พึงพอใจต่องานที่ทำและสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ คุณภาพชีวิตในการทำงานเริ่มจากพื้นฐานในการตอบสนองความจำเป็นพื้นฐาน ในเรื่องการได้รับผลตอบแทนจากองค์กรที่ยุติธรรม ซึ่งเป็นจุดเริ่มของความสัมพันธ์ระหว่างองค์กร และบุคลากร และจะพัฒนา ไปสู่ระดับความสัมพันธ์ในสังคม อันเป็นการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในขั้นที่สูงขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 162 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2563 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่, และมอร์แกน (Krejcie, & Morgan, 1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 113 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ลักษณะคำถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับซึ่งมีความหมายดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตการทำงานมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตการทำงานมาก
- ระดับ 3 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตการทำงานปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตการทำงานน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตการทำงานน้อยที่สุด

2. วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามที่ดีแล้วนำผลการศึกษามา กำหนดตัวบ่งชี้ เพื่อสร้างข้อคำถามให้มีความตรงตามเนื้อหาที่ต้องการทราบ

2.2 สร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.3 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยนำข้อคำถามทั้งหมดไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขการใช้ภาษาที่สื่อได้ตรงกับเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาทุกข้อคำถามและให้ค่า IOC โดยทุกข้อคำถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป

2.4 นำข้อคำถามจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อนำไปทดลองใช้ โดยนำไปใช้กับครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

2.5 นำแบบสอบถามจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการของครอนบาค (Cronbach อ้างถึงใน ประคอง วรรณสูตร, 2558, หน้า 47) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ 0.92

2.6 สรุปแบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์ที่มีคุณภาพพร้อมนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนในการดำเนินงานดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ สาขาการบริหารการศึกษาไปขอความร่วมมือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อขอความร่วมมือให้ครูตอบแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 113 ฉบับ

3. เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน โดยแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด 113 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 มาตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. เมื่อได้แบบสอบถามกลับคืนมาพิจารณาตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์

2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแต่ละชุดมาลงรหัสและบันทึกลงในคอมพิวเตอร์

3. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตามรหัสข้อมูลมาวิเคราะห์และคำนวณด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

4. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เกณฑ์การให้คะแนนจากการจัดช่วงลำดับคุณภาพ 5 ระดับของ จอห์น เบสท์ (Best, John, 1977) มาเป็นตัวชี้ดังนี้

ระดับ 4.50 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 3.50 – 4.49 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับมาก

ระดับ 2.50 – 3.49 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 1.50 – 2.49 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1.00 – 1.49 หมายถึง มีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ในภาพรวม พบว่า ครูมีคุณภาพชีวิตการทำงาน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก คือ 1) ด้านค่าตอบแทนหรือเงินชดเชยที่เพียงพอและเป็นธรรม 2) ด้านสภาพการทำงานที่ถูกต้องลักษณะและปลอดภัย 3) ด้านโอกาสที่จะมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและความมั่นคง 4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างงานกับชีวิตโดยรวม 5) ด้านการบูรณาการทางสังคมภายในองค์กรที่ทำงาน 6) ด้านโอกาสในการใช้และพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ 7) ด้านแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของคนภายในองค์กรที่ทำงาน และ 8) ด้านความเกี่ยวเนื่องของชีวิตการทำงานกับสังคม ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวม

(n=113)

| ลำดับที่ | คุณภาพชีวิตการทำงาน | \bar{X} | S.D. | ระดับ |
|----------|--|-----------|------|---------|
| 1 | ด้านความเกี่ยวเนื่องของชีวิตการทำงานกับสังคม | 4.06 | .48 | มาก |
| 2 | ด้านแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของคนภายในองค์กรที่ทำงาน | 3.89 | .54 | มาก |
| 3 | ด้านโอกาสในการใช้และพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ | 3.84 | .48 | มาก |
| 4 | ด้านการบูรณาการทางสังคมภายในองค์กรที่ทำงาน | 3.80 | .56 | มาก |
| 5 | ด้านความสัมพันธ์ระหว่างงานกับชีวิตโดยรวม | 3.66 | .60 | มาก |
| 6 | ด้านโอกาสที่จะมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและความมั่นคง | 3.65 | .62 | มาก |
| 7 | ด้านสภาพการทำงานที่ถูกต้องสุขลักษณะและปลอดภัย | 3.55 | .69 | มาก |
| 8 | ด้านค่าตอบแทนหรือเงินชดเชยที่เพียงพอและเป็นธรรม | 2.79 | .84 | ปานกลาง |
| รวม | | 3.65 | .45 | มาก |

จากตารางที่ 1 พบว่าครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าครูมีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้านคือ ด้านค่าตอบแทนหรือเงินชดเชยที่เพียงพอและเป็นธรรม ($\bar{X} = 2.79$) ส่วนที่เหลืออยู่ในระดับมากทั้ง 7 ด้านโดยด้านที่ครูมีคุณภาพชีวิตการทำงานมากที่สุด 3 อันดับแรกคือด้านความเกี่ยวเนื่องของชีวิตการทำงานกับสังคม ($\bar{X} = 4.06$) ด้านแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของคนภายในองค์กรที่ทำงาน ($\bar{X} = 3.89$) และด้านโอกาสในการใช้และพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ ($\bar{X} = 3.84$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตารางที่ 2 - 5

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามเพศ

(n=113)

| ลำดับที่ | คุณภาพชีวิตการทำงาน | เพศ | \bar{X} | S.D. | t | sig |
|----------|--|------|-----------|------|-------|------|
| 1 | ด้านค่าตอบแทนหรือเงินชดเชยที่เพียงพอและเป็นธรรม | ชาย | 2.79 | 0.90 | 0.07 | 0.93 |
| | | หญิง | 2.78 | 0.80 | | |
| 2 | ด้านสภาพการทำงานที่ถูกต้องสุขลักษณะและปลอดภัย | ชาย | 3.63 | 0.69 | 1.92 | 0.05 |
| | | หญิง | 3.49 | 0.69 | | |
| 3 | ด้านโอกาสในการใช้และพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ | ชาย | 3.89 | 0.45 | 1.65 | 0.10 |
| | | หญิง | 3.81 | 0.49 | | |
| 4 | ด้านโอกาสที่จะมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและความมั่นคง | ชาย | 3.71 | 0.61 | 1.56 | 0.11 |
| | | หญิง | 3.61 | 0.63 | | |
| 5 | ด้านการบูรณาการการทำงานทางสังคมภายในองค์กรที่ทำงาน | ชาย | 3.92 | 0.55 | 3.21* | 0.00 |
| | | หญิง | 3.73 | 0.55 | | |
| 6 | ด้านแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของคนภายในองค์กรที่ทำงาน | ชาย | 3.94 | 0.52 | 1.17 | 0.23 |
| | | หญิง | 3.87 | 0.56 | | |

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามเพศ (ต่อ)

(n=113)

| ลำดับที่ | คุณภาพชีวิตการทำงาน | เพศ | \bar{X} | S.D. | t | sig |
|----------|--|------|-----------|------|-------|------|
| 7 | ด้านความสัมพันธ์ระหว่างงานกับชีวิตโดยรวม | ชาย | 3.72 | 0.58 | 1.64 | 0.10 |
| | | หญิง | 3.62 | 0.61 | | |
| 8 | ด้านความเกี่ยวเนื่องของชีวิตการทำงานกับสังคม | ชาย | 4.10 | 0.47 | 1.20 | 0.23 |
| | | หญิง | 4.04 | 0.49 | | |
| รวม | | ชาย | 3.71 | 0.43 | 1.99* | 0.04 |
| | | หญิง | 3.62 | 0.46 | | |

*p < .05

จากตารางที่ 2 พบว่าครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่มีเพศต่างกันมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูชายมีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมสูงกว่าครูหญิงและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีคุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือด้านการบูรณาการทางสังคมภายในองค์กรที่ทำงานโดยครูชายมีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในด้านนี้สูงกว่าครูหญิงเพียงด้านเดียวเท่านั้น ส่วนด้านอื่น ๆ มีคุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามอายุ

(n=113)

| ลำดับที่ | คุณภาพชีวิตการทำงาน | อายุ | \bar{X} | S.D. | t | sig |
|----------|--|---------------|-----------|------|--------|-------|
| 1 | ด้านค่าตอบแทนหรือเงินชดเชยที่เพียงพอและเป็นธรรม | ไม่เกิน 40 ปี | 3.11 | 0.84 | 2.43* | 0.01 |
| | | 40 ปีขึ้นไป | 2.75 | 0.81 | | |
| 2 | ด้านสภาพการทำงานที่ถูกละเลยและปลอดภัย | ไม่เกิน 40 ปี | 3.66 | 0.63 | 1.05 | 0.29 |
| | | 40 ปีขึ้นไป | 3.53 | 0.70 | | |
| 3 | ด้านโอกาสในการใช้และพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ | ไม่เกิน 40 ปี | 3.84 | 0.49 | 0.035 | 0.97 |
| | | 40 ปีขึ้นไป | 3.84 | 0.47 | | |
| 4 | ด้านโอกาสที่จะมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและความมั่นคง | ไม่เกิน 40 ปี | 3.69 | 0.57 | 0.419 | 0.675 |
| | | 40 ปีขึ้นไป | 3.64 | 0.63 | | |
| 5 | ด้านการบูรณาการการทำงานทางสังคมภายในองค์กรที่ทำงาน | ไม่เกิน 40 ปี | 3.64 | 0.52 | -1.85 | 0.06 |
| | | 40 ปีขึ้นไป | 3.82 | 0.56 | | |
| 6 | ด้านแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของคนภายในองค์กรที่ทำงาน | ไม่เกิน 40 ปี | 3.85 | 0.54 | -0.520 | 0.603 |
| | | 40 ปีขึ้นไป | 3.90 | 0.54 | | |
| 7 | ด้านความสัมพันธ์ระหว่างงานกับชีวิตโดยรวม | ไม่เกิน 40 ปี | 3.69 | 0.64 | 0.305 | 0.76 |
| | | 40 ปีขึ้นไป | 3.65 | 0.60 | | |
| 8 | ด้านความเกี่ยวเนื่องของชีวิตการทำงานกับสังคม | ไม่เกิน 40 ปี | 4.02 | 0.53 | -0.574 | 0.56 |
| | | 40 ปีขึ้นไป | 4.07 | 0.48 | | |
| รวม | | ไม่เกิน 40 ปี | 3.69 | 0.49 | 0.451 | 0.65 |
| | | 40 ปีขึ้นไป | 3.65 | 0.44 | | |

*p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่าครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีณรงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีณรงค์ เขต 3 ที่มีอายุต่างกันมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่มีอายุต่างกันมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านค่าตอบแทนหรือเงินชดเชยที่เพียงพอและเป็นธรรม

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีณรงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีณรงค์ เขต 3 จำแนกตามระดับการศึกษา

(n=113)

| ลำดับที่ | คุณภาพชีวิตการทำงาน | ระดับการศึกษา | \bar{X} | S.D. | t | sig |
|------------|--|----------------------|-------------|-------------|--------------|--------------|
| 1 | ด้านค่าตอบแทนหรือเงินชดเชยที่เพียงพอและเป็นธรรม | ปริญญาตรี | 2.78 | 0.83 | -0.53 | 0.591 |
| | | สูงกว่า ป.ตรี | 2.86 | 0.93 | | |
| 2 | ด้านสภาพการทำงานที่ถูกต้องลักษณะและปลอดภัย | ปริญญาตรี | 3.54 | 0.69 | -0.27 | 0.783 |
| | | สูงกว่า ป.ตรี | 3.57 | 0.73 | | |
| 3 | ด้านโอกาสในการใช้และพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ | ปริญญาตรี | 3.82 | 0.47 | -2.39* | 0.017 |
| | | สูงกว่า ป.ตรี | 4.01 | 0.49 | | |
| 4 | ด้านโอกาสที่จะมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและความมั่นคง | ปริญญาตรี | 3.63 | 0.61 | -1.98* | 0.048 |
| | | สูงกว่า ป.ตรี | 3.84 | 0.70 | | |
| 5 | ด้านการบูรณาการทำงานทางสังคมภายในองค์กรที่ทำงาน | ปริญญาตรี | 3.78 | 0.56 | -2.24* | 0.026 |
| | | สูงกว่า ป.ตรี | 3.99 | 0.55 | | |
| 6 | ด้านแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของคนภายในองค์กรที่ทำงาน | ปริญญาตรี | 3.87 | 0.53 | -1.89 | 0.059 |
| | | สูงกว่า ป.ตรี | 4.05 | 0.58 | | |
| 7 | ด้านความสัมพันธ์ระหว่างงานกับชีวิตโดยรวม | ปริญญาตรี | 3.65 | 0.59 | -0.15 | 0.881 |
| | | สูงกว่า ป.ตรี | 3.67 | 0.72 | | |
| 8 | ด้านความเกี่ยวเนื่องของชีวิตการทำงานกับสังคม | ปริญญาตรี | 4.04 | 0.48 | -2.09* | 0.037 |
| | | สูงกว่า ป.ตรี | 4.22 | 0.53 | | |
| รวม | | ปริญญาตรี | 3.64 | 0.44 | -1.78 | 0.075 |
| | | สูงกว่า ป.ตรี | 3.78 | 0.49 | | |

*p < .05

จากตารางที่ 4 พบว่าครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีณรงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีณรงค์ เขต 3 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีคุณภาพชีวิตการทำงานบางด้านสูงกว่าครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ 1) ด้านโอกาสในการใช้และพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ 2) ด้านโอกาสที่จะมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและความมั่นคง 3) ด้านการบูรณาการทำงานทางสังคมภายในองค์กรที่ทำงาน และ 4) ด้านความเกี่ยวเนื่องของชีวิตการทำงานกับสังคม

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

(n=113)

| ลำดับที่ | คุณภาพชีวิตการทำงาน | ประสบการณ์การทำงาน | \bar{X} | S.D. | t | sig |
|----------|--|---------------------|-----------|------|--------|-------|
| 1 | ด้านค่าตอบแทนหรือเงินชดเชยที่เพียงพอและเป็นธรรม | ไม่เกิน 10 ปี | 2.85 | 0.96 | 0.501 | 0.617 |
| | | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป | 2.78 | 0.83 | | |
| 2 | ด้านสภาพการทำงานที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย | ไม่เกิน 10 ปี | 3.50 | 0.73 | -0.421 | 0.674 |
| | | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป | 3.55 | 0.69 | | |
| 3 | ด้านโอกาสในการใช้และพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ | ไม่เกิน 10 ปี | 3.86 | 0.52 | 0.335 | 0.738 |
| | | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป | 3.83 | 0.47 | | |
| 4 | ด้านโอกาสที่จะมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและความมั่นคง | ไม่เกิน 10 ปี | 3.72 | 0.57 | 0.697 | 0.486 |
| | | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป | 3.64 | 0.63 | | |
| 5 | ด้านการบูรณาการทำงานทางสังคมภายในองค์กรที่ทำงาน | ไม่เกิน 10 ปี | 3.74 | 0.62 | -0.676 | 0.499 |
| | | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป | 3.81 | 0.55 | | |
| 6 | ด้านแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของคนภายในองค์กรที่ทำงาน | ไม่เกิน 10 ปี | 3.83 | 0.56 | -0.688 | 0.492 |
| | | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป | 3.90 | 0.54 | | |
| 7 | ด้านความสัมพันธ์ระหว่างงานกับชีวิตโดยรวม | ไม่เกิน 10 ปี | 3.59 | 0.74 | -0.599 | 0.553 |
| | | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป | 3.66 | 0.58 | | |
| 8 | ด้านความเกี่ยวเนื่องของชีวิตการทำงานกับสังคม | ไม่เกิน 10 ปี | 4.03 | 0.56 | -0.425 | 0.671 |
| | | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป | 4.07 | 0.48 | | |
| รวม | | ไม่เกิน 10 ปี | 3.64 | 0.52 | -0.186 | 0.853 |
| | | ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป | 3.66 | 0.44 | | |

จากตารางที่ 5 พบว่าครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีคุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกันทั้ง 8 ด้าน

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ตามความคิดเห็นของครู สามารถนำผลของการวิจัยมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับคุณภาพชีวิตของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามกรอบแนวคิดทั้ง 8 ด้าน ผู้วิจัยดำเนินการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากน้อยไปหามาก ดังนี้

1.1 ค่าตอบแทนหรือเงินชดเชยที่เพียงพอและเป็นธรรม ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านค่าตอบแทนหรือเงินชดเชยที่เพียงพอและเป็นธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าครูมีคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับน้อย 1 ด้านคือการได้รับรายได้สอดคล้องกับรายจ่ายในปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการได้รับการปรับขึ้นเงินเดือนเหมาะสมกับงานที่ทำ การมีความพึงพอใจในอัตราเงินเดือนที่ได้รับจากบัญชีเงินเดือนครูที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้ การได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรมเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ร่วมอาชีพที่คล้ายคลึงกัน และการได้รับเงินเดือนเพียงพอกับรายจ่ายในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูริย์ สอนทน (2552) ที่กล่าวว่าคุณภาพชีวิตการทำงานจะดีได้นั้นต้องได้รับการตอบสนองทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและเศรษฐกิจอย่างเพียงพอยุติธรรม

1.2 สภาพการทำงานที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัย ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษา ศรีณรงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านสภาพการทำงานที่ถูกสุขลักษณะและปลอดภัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องทำงานมีแสงสว่างเพียงพอ โรงเรียนมีมาตรการรักษาความปลอดภัยอย่างดี และสภาพแวดล้อมในโรงเรียนปราศจากเสียงรบกวน ห้องทำงานที่สะอาดและปลอดภัย สภาพแวดล้อมในโรงเรียนปราศจากกลิ่นรบกวน และโรงเรียนมีห้องเรียนเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ดังที่ Richard, E. Walton (1973) กล่าวว่า ผู้ปฏิบัติงานไม่ควรอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดีทั้งต่อร่างกายและการทำงาน ควรควบคุมเกี่ยวกับเสียงการรบกวนทางสายตา ซึ่งรวมถึงมีการกำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมสุขภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานะ สินธุวงษานนท์ (2554) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตของการทำงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าด้านสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพเป็นด้านที่ส่งผลต่อการทำงานสูง

1.3 โอกาสที่จะได้ใช้และพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษา ศรีณรงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านโอกาสในการใช้และพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ในภาพรวมอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีความภาคภูมิใจในผลงานที่ร่วมกันคิดทำหรือแก้ปัญหาจนสำเร็จไปด้วยดี การเป็นบุคคลที่รับฟังความคิดเห็นของทุกคนที่เกี่ยวข้องกับงานที่รับผิดชอบ และการวางแผนงานในการปฏิบัติงานสำคัญ ๆ ที่ได้รับมอบหมาย ดังที่ Richard, E. Walton (1973) กล่าวว่า มนุษย์ควรมีโอกาสในการพัฒนาและการใช้ความสามารถของพนักงานในการปฏิบัติงานตามทักษะและความรู้ที่มี ซึ่งจะทำให้พนักงานรู้สึกว่ามีคุณค่าและรู้สึกทำหายในการทำงานได้ใช้ความสามารถในการทำงานเต็มที่ รวมทั้งความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจินดา อ่อนแก้ว (อ้างถึงใน สมหวัง โอชารส, 2552) ซึ่งศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของอาจารย์ในสหวิทยาลัยทวารวดี พบว่าการพัฒนาความสามารถของบุคคลที่ดีจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานของอาจารย์ในสหวิทยาลัยทวารวดี

1.4 โอกาสที่จะมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและความมั่นคง ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษา ศรีณรงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านโอกาสที่จะมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและความมั่นคงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะงานที่ทำทำให้เกิดความมั่นใจในอาชีพ สถานศึกษามีการจัดการเพื่อให้ครูได้รับขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน การมีโอกาสพัฒนาความรู้ความสามารถในทุก ๆ ด้าน การได้รับการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง การมีโอกาสก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้น และการปฏิบัติงานช่วยส่งเสริมให้ได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้น ดังที่ Maslow (1954) กล่าวในเรื่องลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ว่า เมื่อมนุษย์มีความต้องการทางร่างกายเพียงพอแล้ว มนุษย์ก็ต้องการการปกป้องคุ้มครองให้พ้นจากภัยธรรมชาติโรคร้ายหรือสงคราม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสุทธ์ อุดมะ (2554) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศึกษาธิการอำเภอในเขตการศึกษา 6 พบว่าความมั่นคงก้าวหน้าในงานเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน

1.5 การบูรณาการทางสังคมภายในองค์กรที่ทำงาน ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษา ศรีณรงค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านการบูรณาการทางสังคมภายในองค์กรที่ทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมักได้รับคัดเลือกให้เข้าร่วมเป็นคณะทำงานในโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อประโยชน์ของสังคมร่วมกับโรงเรียน และการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการทำงานของโรงเรียน ดังที่ Richard, E. Walton (1973) กล่าวว่า การที่ครูรู้สึกว่ามีคุณค่า รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อนร่วมงาน ร่วมมือกันทำงานจากกลุ่มเพื่อนร่วมงาน ได้รับการยอมรับและมีการเปิดเผยตนเองมีบรรยากาศในการทำงานที่ดี ปราศจากการมีอคติและการทำลายซึ่งกันและกัน ไม่มีการแบ่งชั้นวรรณะในหน่วยงาน จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐิต์ณัฐ สมบัติ (2556) ซึ่งศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี พบว่าสัมพันธภาพในการปฏิบัติงานและด้านความรู้สึกว่าตนสำคัญในองค์กรล้วนมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานทั้งสิ้น โดยครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความพึงพอใจด้านความรู้สึกว่าตนสำคัญในองค์กรอยู่ในระดับปานกลางด้านสัมพันธภาพในการทำงานอยู่ในระดับสูง

1.6 แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของคนภายในองค์กรที่ทำงาน ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครังค์ เขต 3 มีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านแนวคิดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของคนภายในองค์กรที่ทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะการรู้จักหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ การรู้จักสิทธิของตนเอง และการที่องค์กรมีหลักปฏิบัติหรือแนวทางในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติวิธี ดังที่ Richard, E. Walton (1973) เห็นว่าเป็นพนักงานควรมีสิทธิและสามารถปกป้องสิทธิของตนเองได้ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมขององค์กรนั้น ๆ ว่ามีความเคารพในสิทธิส่วนตัวมากน้อยเพียงใด ยอมรับในความขัดแย้งทางความคิด รวมทั้งวางมาตรฐานการให้ผลตอบแทนที่ยุติธรรมแก่พนักงานและมีการจัดเตรียมงานให้เกิดความเหมาะสมและมีความสัมพันธ์กัน จากความคิดนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Gilmer (2011) ซึ่งได้สรุปองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อความพึงพอใจในงานไว้ 10 ประการ โดยมีปัจจัยเกี่ยวกับค่าจ้างลักษณะทางสังคมสภาพการทำงานเป็นตัวกำหนดความพึงพอใจในการทำงาน

1.7 ความสัมพันธ์ระหว่างงานกับชีวิตโดยรวม ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครังค์ เขต 3 มีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างงานกับชีวิตโดยรวมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีความสุขกับการทำงาน การสามารถแบ่งเวลาให้กับการทำงาน และเรื่องส่วนตัวได้อย่างเหมาะสม และงานที่รับผิดชอบอยู่ใช้เวลาอย่างเหมาะสมโดยสามารถมีเวลาดูแลครอบครัวได้ตามลำดับ ดังที่ Richard, E. Walton (1973) กล่าวว่าครูจะต้องจัดความสมดุลให้เกิดขึ้นในชีวิต โดยจะต้องจัดสรรบทบาทให้สมดุล ได้แก่ การแบ่งเวลา อาชีพ การเดินทาง ซึ่งจะต้องมีส่วนที่เหมาะสมระหว่างการใช้เวลาว่างของตนเองและครอบครัว รวมทั้งความก้าวหน้าและการได้รับความดีความชอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤตล มีเพียร (2554) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานและปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินของบริษัทการบินไทย (มหาชน) จำกัดพบว่ามิติด้านเวลาทำงานกับชีวิตส่วนตัวมีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานอยู่ในระดับปานกลางซึ่งหมายความว่าผลต่อการปฏิบัติงาน

1.8 ความเกี่ยวเนื่องของชีวิตการทำงานกับสังคม ผลการวิจัยพบว่า ครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครังค์ เขต 3 มีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านความเกี่ยวเนื่องของชีวิตการทำงานกับสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการมีความสุขและภาคภูมิใจมากเมื่อศิษย์ประสบความสำเร็จในชีวิตและงาน การสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับศิษย์ได้ และการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชาติ ตามลำดับ ดังที่ Dessler (2009) กล่าวว่าการมีสภาพสังคมที่ดีเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะทำให้เกิดคุณภาพชีวิตในการทำงาน ซึ่ง Richard, E. Walton (1973) เห็นว่าการที่พนักงานมีความรู้สึกรักว่ากิจกรรมหรืองานที่ทำนั้นเป็นประโยชน์ต่อสังคมมีความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งองค์กรของตนได้ทำประโยชน์ให้สังคมเป็นการเพิ่มคุณค่าความสำคัญอาชีพและเกิดความรู้สึกภูมิใจในองค์กรของตนเองทั้งนี้จะทำให้ตนเองมีสภาพทางสังคมที่ดีด้วย อันสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจินดา อ่อนแก้ว (อ้างถึงใน สมหวัง โอซารส, 2552) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของอาจารย์ในสหวิทยาลัยทวารวดีพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของอาจารย์ในสหวิทยาลัยทวารวดีโดยรวมอยู่ในระดับดี พบว่าด้านการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคมอยู่ในระดับดี

2. การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครังค์ เขต 3 จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน พบว่า

2.1 เพศ การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานจำแนกตามเพศผลการเปรียบเทียบในภาพรวม พบว่า ครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครังค์ เขต 3 ที่มีเพศต่างกันมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูชายมีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมสูงกว่าครูหญิง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบูรณาการทางสังคมภายในองค์กรที่ทำงาน ครูชายมีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในด้านนี้สูงกว่าครูหญิง ส่วนด้านอื่น ๆ มีคุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูชายได้รับเกียรติให้เข้างานสังคม ชุมชนเป็นประจำ มีการร่วมงานภายในองค์กรที่เข้าถึงได้ง่ายกับคนภายในองค์กร อีกทั้งมักได้รับความไว้วางใจในการตัดสินใจงานภายในองค์กรที่ต้องการความเด็ดขาด ดังที่ Richard, E. Walton (1973) กล่าวว่า การที่ครูรู้สึกว่ามีคุณค่า รู้สึกว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเพื่อนร่วมงาน ร่วมมือกันทำงานจากกลุ่มเพื่อนร่วมงาน จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดี

2.2 อายุ การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานจำแนกตามอายุ ผลการเปรียบเทียบในภาพรวม พบว่า ครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครังค์ เขต 3 ที่มีอายุต่างกันมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านค่าตอบแทนหรือเงินชดเชยที่เพียงพอและเป็นธรรม ครูที่มีอายุไม่เกิน 40 ปี มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในด้านนี้สูงกว่าครูที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไปมีภาระที่จำเป็นต้องใช้จ่ายมากขึ้น อาจเพื่อดูแลรักษาสุขภาพ ใช้จ่ายภายในครอบครัว หรือเพื่อความมั่นคงในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไพฑูรย์ สอนทน (2552) ที่กล่าวว่า คุณภาพชีวิตการทำงานจะดีได้นั้นต้องได้รับการตอบสนองทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและเศรษฐกิจอย่างเพียงพอยุติธรรม

2.3 ระดับการศึกษา การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานจำแนกตามระดับการศึกษา ผลการเปรียบเทียบในภาพรวม พบว่า ครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครังค์ เขต 3 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีคุณภาพชีวิตการทำงานด้าน 1) ด้านโอกาสในการใช้และพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ 2) ด้านโอกาสที่จะมีความเจริญก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและความมั่นคง 3) ด้านการบูรณาการทางสังคมภายในองค์กรที่ทำงาน และ 4) ด้านความเกี่ยวเนื่องของชีวิตการทำงานกับสังคม สูงกว่าครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูที่มีระดับการศึกษาสูง ตั้งความหวังและเป้าหมายที่จะทำงาน ทুমเท มีความทะเยอทะยานในตำแหน่งหน้าที่การงาน เพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิตของตน ดังที่ Maslow (1970) กล่าวในเรื่องลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ว่า เมื่อมนุษย์มีความต้องการทางร่างกายเพียงพอแล้ว มนุษย์ก็ต้องการการปกป้องคุ้มครองให้พ้นจากภัยธรรมชาติโรคร้ายหรือสงคราม

2.4 ประสบการณ์การทำงาน การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ผลการเปรียบเทียบในภาพรวม พบว่า ครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครังค์ เขต 3 ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีคุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกันทั้ง 8 ด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูได้รับปริมาณงานที่เหมาะสมกับประสบการณ์การทำงานที่ตนเองมี ครูที่มีประสบการณ์น้อยได้รับผิดชอบงานที่มีความยากน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์มาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญศรี เวชประพันธ์ (2557) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า เมื่อเปรียบเทียบประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยพบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานในด้านค่าตอบแทนหรือเงินชดเชยที่เพียงพอและเป็นธรรมควรได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพราะปัจจุบันการทำงานของครูไม่เพียงแต่ทำการสอนเพียงอย่างเดียว หากครูยังต้องมีการรับผิดชอบในงานอื่นเช่น งานธุรการ งานการเงิน งานอาหารกลางวัน งานพยาบาล งานแนะแนว เป็นต้น ดังนั้นโอกาสที่ครูจะมีเวลาไปหารายได้พิเศษจึงเป็นไปได้ยาก จะเห็นได้ว่าครูโรงเรียนเครือข่ายการจัดการศึกษาศรีนครังค์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนครังค์ เขต 3 มีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านค่าตอบแทนหรือเงินชดเชยที่เพียงพอและเป็นธรรมอยู่ในระดับปานกลาง รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้การสนับสนุนครูในเรื่องค่าตอบแทนหรือเงินชดเชยให้มากขึ้น เพื่อให้ครูมีรายได้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน เกิดความพึงพอใจและทำให้เกิดความรู้สึกระตือรือร้นมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานมีขวัญและกำลังใจมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความยุติธรรมในการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนของครู สิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของงานรวมทั้งการส่งผลความสำเร็จให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารจัดการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูและควรศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับกันและทำให้เห็นภาพรวมได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชาญชัย วิทยาการกรณ์. (2548). **พฤติกรรมในองค์การ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- ฐิติณัฐ สมบัติ. (2556). **คุณภาพชีวิตการทำงานของครูประถมศึกษาอำเภอธัญบุรีจังหวัดปทุมธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทองพูล สังกแก้ว. (2554). **การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประคอง กรรณสุต. (2558). **สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤดล มีเพียร. (2554). **คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน)**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พัชราภรณ์ คนกล้า. (2547). **คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์**. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพ็ญศรี เวชประพันธ์. (2557). **คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดสงขลา**. นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไพฑูริย์ สอนทน. (2552). **คุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลจังหวัดเพชรบูรณ์**. วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต (บริหารสาธารณสุข). มหาวิทยาลัยมหิดล.
- มานะ สินธุวงษานนท์. (2554). **คุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิสุทธ์ อุดมะมะ. (2554). **คุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักงานศึกษาธิการ อำเภอในเขตการศึกษา 6**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต (การบริหารบุคคล). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมหวัง โอซารส. (2552). **คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลตำรวจสำนักงานแพทย์ใหญ่กรมตำรวจ**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต (รัฐศาสตร์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ. (2560). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.
- อุมารินทร์ เอื้อนกุล. (2551). **คุณภาพชีวิตการทำงานข้าราชการสำนักงานที่ดินจังหวัดจันทบุรี**. ปัญหาพิเศษรัฐ ประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารทั่วไป). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Best, J. W. (1977). **Research in Education**. (3rd ed). New Jersey: Prentice hall Inc.
- Delamotte, Y., & Takezawa, S. (1984). **Quality of Working Life in International Perspective**. Geneva: International Labour Office.
- Dessler, Gary. (2009). **A framework for human resource management**. (5th ed). Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education.
- Gilmer, V. H. B. (1966). **Industrial Psychology**. New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607 - 610.
- Lehrer, R. N. (1982). **Participative Productivity and Quality of Work Life**. London: Prentice - Hall.
- Maslow, A. H. (1970). **Motivation and personality**. (2nd ed). New York: Harper and Row.
- Richard, E. Walton (1973). Quality of Working Life: What is it?. **Sloan Management Review**, 4(7), 20 - 23.

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2

The Participation in Academic Administration of Teachers in Nonnarai School
Network 2 under Surin Primary Educational Service Area Office 2

กาญจนา ทรงพระ¹, สุขุม มุลเมือง², สมหญิง จันทรัฐไทย³
Kanjana Songpra¹, Sukhum Moonmuang², Somying Chuntaruthai³
Corresponding Author E-mail: Kanjanasongpra@gmail.com

Received: 2021-10-14; Revised: 2021-12-15; Accepted: 2021-12-30

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 และ 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 135 คน กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิได้จำนวน 97 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า

1) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำมาใช้ ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านสื่อการเรียนการสอน 2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การบริหารงานวิชาการ, ครูโรงเรียน

¹ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

¹ Student in Master of Education Degree (Educational Administration), Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

² Advisor, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

³ Advisor, Faculty of Education, Bangkokthonburi University.

Abstract

The objectives of this research were: 1) to examine the participation in academic administration of the teachers in Nonnarai School Network 2 under Surin Primary Educational Service Area Office 2 and 2) to compare the participation in academic administration of the teachers in Nonnarai School Network 2 under Surin Primary Educational Service Area Office 2 as classified by gender, educational level and work experience. This research methodology was a survey research. The population were 135 teachers in Nonnarai School Network 2 under Surin Primary Educational Service Area Office 2. The sample were 97 teachers in Nonnarai School Network 2, selected by using stratified random sampling. The research procedure consisted of 4 stages which were 1) Examining documents, concepts, theories and studies related 2) Constructing research instrument 3) Collecting data and 4) Analyzing collected data. The instrument used for collecting the data was a 5 level scale questionnaire. The statistics used for analyzing the collected data were frequency, percentage, mean, standard deviation and t-test. The result of the research found that:

1) The participation in academic administration of teachers in Nonnarai School Network 2 under Surin Primary Educational Service Area Office 2 was at the highest level in all aspects, the mean scores listed in order from the highest to the lowest included teaching and learning activities, curriculum and implementation of curriculum, measurement and evaluation and instructional media. and 2) the comparison results showed that, as classified by gender, educational level and work experience, the teachers' participation level in academic administration of the schools in Nonnarai School Network 2 overall and individual aspect was not different.

Keywords: Participation, Academic Administration, Teachers School

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 โลกมีความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็วที่สำคัญทั่วโลกเชื่อมโยงถึงกันอย่างง่าย ความเจริญรุดหน้าอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการศึกษา ดังนั้น มนุษย์จึงต้องรู้จักพัฒนาและปรับตัวให้ทันกับสภาพแวดล้อมที่เจริญก้าวหน้าโดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประชากรในประเทศซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เหมาะสม และเจริญก้าวหน้าอันซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศโดยตรง ซึ่งในปัจจุบันสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้เกิดปัญหาใหม่ ๆ ที่สลับซับซ้อนและส่งผลกระทบต่อถึงกัน ดังนั้นสังคมไทยจึงต้องปรับเปลี่ยนและเตรียมการวางแผนเพื่อรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งทิศทางการพัฒนาประเทศชาติให้มีศักยภาพและมีความเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืนทัดเทียมนานาอารยประเทศ มนุษย์จึงเป็นปัจจัยหลักที่จะต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพเป็นลำดับแรก (อริศชรา อุ่มสิน, 2560, หน้า 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 1 มาตรา 6 ระบุเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาไว้อย่างชัดเจนว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งเสริมสิทธิ รู้จักรักษาหน้าที่ เสรีภาพ เคารพ กฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้รักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากล มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนา คุณภาพชีวิตของคน ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขและสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศ

การบริหารโรงเรียนเป็นการบริการทางการศึกษาซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป จากภารกิจดังกล่าวข้างต้น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ระบุให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปสู่สถานศึกษาให้มากที่สุดเพื่อให้สถานศึกษาดำเนินได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลประเมินผล ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 3)

การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงคุณภาพ การเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัด ความสำเร็จของผู้บริหาร เพราะจะได้ใช้ ความรู้ความสามารถตลอดจนประสบการณ์ทั้งหลายมาดำเนินการบริหารงานในโรงเรียน จึงจำเป็นจะต้องมีหลักการในการบริหารงานวิชาการที่เป็นระบบ อาศัยความร่วมมือกันในการทำงานระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง การกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบให้แก่ผู้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ สร้างสรรค์งานวิชาการ การริเริ่มให้ขวัญกำลังใจในการทำงาน คอยกระตุ้นเตือนให้ คำแนะนำแก่ครูผู้ปฏิบัติงาน ประสานงานให้ครูผู้ปฏิบัติงานทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องมีการติดตาม และประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง การที่จะบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียนควรจะ นำหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับผิดชอบและร่วมกันตัดสินใจในการจัดการศึกษา เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของและร่วมจัดการศึกษาให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลที่ เกี่ยวข้องและเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารโรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง (ยุทธศิลป์ พานนท์, 2546, หน้า 3)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมนับว่าเป็นการบริหารจัดการอีกแนวทางหนึ่ง ซึ่งนอกจากผู้บริหารจะมีบทบาทสำคัญใน องค์กรแล้ว สมาชิกหรือบุคคลในองค์กรเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้องค์กรก้าวหน้าไปด้วยดี เพราะการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะทำให้ องค์กรเกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการบริหารแบบปกติ การบริหารแบบมีส่วนร่วมได้ถูกนำมาใช้ในการเพิ่ม ประสิทธิภาพขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐ หรือเอกชน โดยมุ่งที่จะสร้างความร่วมมือร่วมใจเพื่อให้งานสำเร็จ การให้บุคคลได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การปฏิบัติงาน การประเมินผลงาน ล้วนเป็นสิ่งสำคัญและ

จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับองค์กร ถ้าหากการปฏิบัติงานมีความไม่เข้าใจกันหรือเกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะและไม่ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรแล้ว การบริหารงานขององค์กรก็จะบรรลุผลสำเร็จได้โดยยาก (จร สุนทรายุทธ, 2551, หน้า 5)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 มีโรงเรียนในสังกัด 217 โรงเรียน โดยครอบคลุมอำเภอรัตนบุรี อำเภอท่าตูม อำเภอสนม อำเภอโนนนารายณ์ อำเภอชุมพลบุรี และในแต่ละอำเภอจะแยกออกเป็นเครือข่ายตามอำเภอ 5 อำเภอ ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 อำเภอโนนนารายณ์ จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 มีจำนวน 11 โรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดเขตพื้นที่การศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และในมาตรา 39 ได้กำหนดไว้ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา เป็น 4 ฝ่าย คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป สู่สถานศึกษาโดยตรง พบว่า การพัฒนาคุณภาพการศึกษาหลายด้านยังไม่ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งงานวิชาการโรงเรียนต่าง ๆ ได้มีการแบ่งทีมงานย่อย ๆ ออกเป็นอีกหลายงานมักเกิดปัญหาขาดประสิทธิภาพในด้านความร่วมมือในการทำงานแต่ละงาน ซึ่งผู้วิจัยที่รับผิดชอบจะมีการวางแผนการดำเนินงานในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ ไม่ว่าจะเป็นด้าน การนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล อาจเป็นเพราะขาดการมีส่วนร่วมในการทำงานด้านต่าง ๆ เช่นการมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาการประเมินผล การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนของครูกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา การนำผลการประเมินการใช้สื่อมาพัฒนา สร้างสื่อ นวัตกรรม พัฒนาการสอนแบบ ACTIVE LEARNING เป็นต้น ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควรตามแผนงานที่วางไว้

จากสภาพและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในองค์กรประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและการประเมินผลของครูโรงเรียนเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 เพื่อให้การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เป็นไปอย่างเข้มแข็ง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเพื่อหาคำตอบ “การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผลการศึกษาในครั้งนี้ เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาการดำเนินงานของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษา ให้มีความเป็นเลิศทั้งด้านวิชาการและทักษะอาชีพ สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาแห่งชาติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และ ประสบการณ์ในการทำงาน

การทบทวนวรรณกรรม

การบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่จะต้องปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา หรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพที่สุด เพราะเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียน ทั้งนี้ การบริหารงานวิชาการประกอบด้วยงานหลายอย่าง สิ่งสำคัญของงานด้านวิชาการ คือ หลักสูตรเป็นตัวกำกับงาน

ด้านวิชาการ ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้นำ ในการนำไปใช้ในแต่ละสถานศึกษาจึงแตกต่างกันไป การจัดโปรแกรมการศึกษา จึงขึ้นกับปัจจัยหลายอย่าง เช่น บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งผู้เรียนด้วย

ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ส่วนงานด้านอื่น ๆ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้สถาบัน ดำเนินไปด้วยความราบรื่นเท่านั้น ผู้บริหารการศึกษาทุกคนควรจะได้รับผิดชอบเป็นผู้นำของครูในด้านวิชาการเป็นอันดับแรก เพราะหน้าที่ของโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ โดยการทำงานร่วมกับครู กระตุ้นเตือนครูให้คำแนะนำครู และประสานงานให้ครูทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพในการสอน งานวิชาการเป็น งานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น

ดังนั้น งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำ หลักสูตรไปใช้แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศ การศึกษา งานวางแผนการศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

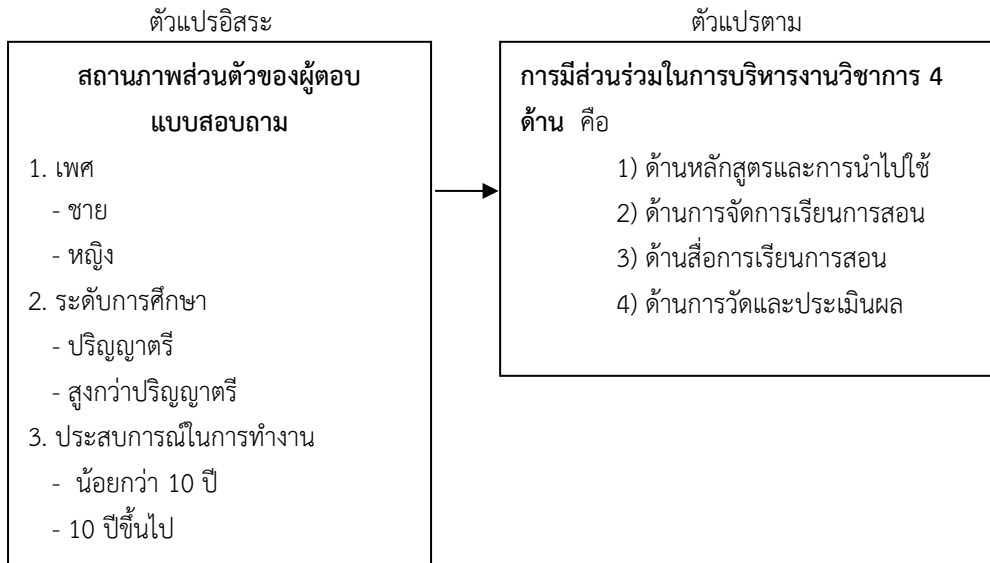
งานวิชาการมีขอบข่ายครอบคลุมเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงาน วิชาการ การจัดทำแผนงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดบริการการสอนตลอดจนการวัดและประเมินผล รวมทั้งติดตามผล และสื่อการสอนรวมถึงการพัฒนาผู้สอนตลอดจนการดำเนินกิจการของโรงเรียนจะต้องเป็นไปตามหลักสูตร และระเบียบ พิธีการของการเรียนการสอน จำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมทุกระยะ ด้วย การจัดเนื้อหาวิชาให้ทันสมัย บางครั้งก็มีการเพิ่มวิชาใหม่ ๆ เข้าไปด้วย ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนอย่างแท้จริงนั้น เกิดจาก การเรียนการสอน ดังนั้น เมื่อหลักสูตรเปลี่ยนก็จำเป็นต้องอบรมครูตามไปด้วย เพราะการใช้หลักสูตรในโรงเรียนจะมีส่วนเกี่ยวข้อง ไปถึงการจัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน วิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอนและการประเมินผลด้วย ถ้ามองในด้านของงาน สถานศึกษา การบริหารงานวิชาการ ได้แก่ งานควบคุมดูแล หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อวัสดุอุปกรณ์การสอน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่ งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงคุณภาพ และประสิทธิภาพ สถานศึกษา

จะเห็นได้ว่า งานวิชาการเป็นงานที่มีขอบข่ายครอบคลุมหลายด้าน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ส่งเสริมให้เกิด ประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนทุกด้าน ซึ่งสามารถสรุปขอบเขตของงานวิชาการได้ดังนี้ งานการจัดหลักสูตร งานการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน งานการใช้วิธีการสอน และการใช้สื่อการเรียนการสอน งานการวัดผลการเรียนการสอน และการนิเทศ การสอน

การบริหารวิชาการต้องอาศัยหลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารได้ พัฒนามาอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยหลักการมีส่วนร่วม การเสนอแนะและการพัฒนาในงานวิชาการ ต้องอาศัยความร่วมมือ จากหลายฝ่าย จึงอาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการวิชาการโดยมีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมี ส่วนร่วมต้องเริ่มจากการร่วมคิดร่วมทำและร่วมประเมิน ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551, หน้า 22) นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของ ครูในการบริหารงานวิชาการว่า ผลจากการกระจายอำนาจการศึกษาตามโครงการโรงเรียนผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับ การกระจายอำนาจ ทำให้สถานศึกษาต้องบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะงานวิชาการซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารงานโรงเรียน ต้องเปิดโอกาสให้ครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมให้มากที่สุดเท่าที่ จะทำได้โดยวงจรคุณภาพของ เดมมิง (Demming cycle's) คือ วงจร PDCA ในการขับเคลื่อนงาน ได้แก่ การวางแผน P-Plan การดำเนินการ D-Do การติดตามประเมินผล C-Check และการพัฒนาปรับปรุง A-Act วิชาการโรงเรียนนิติบุคคล 12 ด้าน อันได้แก่ ด้านการวางแผนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบ โอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้าน

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (ธนสาร บัลลังก์ปัทมา, 2551, หน้า 78 - 79)

กรอบแนวคิดในการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จากข้อมูลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ได้แก่ ครูในโรงเรียนเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 135 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ การสุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากตารางกระจาย และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำนวน 97 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของประชากร จัดทำเป็นแบบตรวจสอบรายการประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคอร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 100) โดยมีเกณฑ์การให้ค่าระดับคะแนน ดังนี้

- | | | |
|---------|---------|---------------------|
| 5 คะแนน | หมายถึง | มีส่วนร่วมมากที่สุด |
| 4 คะแนน | หมายถึง | มีส่วนร่วมมาก |
| 3 คะแนน | หมายถึง | มีส่วนร่วมปานกลาง |

- | | | |
|---------|---------|----------------------|
| 2 คะแนน | หมายถึง | มีส่วนร่วมน้อย |
| 1 คะแนน | หมายถึง | มีส่วนร่วมน้อยที่สุด |

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้า ตำรา วารสารบทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการและรายละเอียดวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ

2. สังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาเขียนนิยามปฏิบัติกร โดยได้การบริหารงานวิชาการ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดผลประเมินผล

3. เขียนข้อคำถามตามนิยามปฏิบัติกร โดยสร้างเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

4. ตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยดำเนินการดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ดังนี้

4.1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองเทพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถด้านการวัดผลประเมินผลและประสบการณ์ในด้านการบริหารสถานศึกษามากกว่า 20 ปี

4.1.2 ครูชำนาญการพิเศษ (คศ.3) โรงเรียนบ้านหนองเทพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านหลักภาษาไทยและการวิจัยเบื้องต้น

4.1.3 ครูชำนาญการพิเศษ (คศ.3) โรงเรียนบ้านหนองเทพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านเนื้อหาและหลักภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามกับนิยามศัพท์ และใช้ค่าคะแนนความสอดคล้อง

4.2 นำค่าคะแนนของผู้เชี่ยวชาญจากข้อ 4.ข้อ 1) มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ เมื่อคำนวณค่า IOC ของข้อคำถามปรากฏว่าทุกข้อคำถามมีค่า IOC มากกว่า 0.5 ถือว่าแบบสอบถามมีค่า Validity อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

5. นำแบบสอบถามที่มีความเที่ยงเชิงเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้ กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลการทดลองใช้มาคำนวณค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคมีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไปถือว่าแบบสอบถามมีค่า Reliability อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นและค่า Validity แล้วไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ขอนหนังสือจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี ถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือจากบุคลากรเพื่อตอบแบบสอบถาม

2. ดำเนินการแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

3. นำคะแนนที่ได้หาค่าทางสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. สถิติในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

1.2 สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

2. สถิติพรรณนา

2.1 ร้อยละ

2.2 ค่าเฉลี่ย

- 2.3 ความเที่ยงเบนมาตรฐาน
3. สถิติในการทดสอบสมมติฐาน
โดยการทดสอบค่าทีแบบ t-test Independent

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ความเที่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับที่การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยภาพรวม

| การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน | \bar{X} | S.D. | ระดับ | อันดับที่ |
|--|-----------|------|-----------|-----------|
| 1. ด้านหลักสูตรและการนำมาใช้ | 4.58 | 0.35 | มากที่สุด | 2 |
| 2. ด้านการจัดการเรียนการสอน | 4.60 | 0.37 | มากที่สุด | 1 |
| 3. ด้านสื่อการเรียนการสอน | 4.47 | 0.38 | มาก | 4 |
| 4. ด้านการวัดผลและประเมินผล | 4.50 | 0.35 | มาก | 3 |
| รวม | 4.54 | 0.36 | มากที่สุด | |

จากตารางที่ 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.60$) ด้านหลักสูตรและการนำมาใช้ ($\bar{X} = 4.58$) ด้านการวัดผลและประเมินผล ($\bar{X} = 4.50$) แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) และด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$)

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานตามลำดับสรุปในแต่ละด้านดังนี้

1. จำแนกตามเพศ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศ

| การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ | เพศชาย N = 32 | | เพศหญิง N = 65 | | t | p |
|------------------------------------|------------------|------|-------------------|------|------|------|
| | \bar{X} | S.D. | \bar{X} | S.D. | | |
| 1. ด้านหลักสูตรและการนำมาใช้ | 4.50 | 0.42 | 4.06 | 0.31 | 0.16 | 0.18 |
| 2. ด้านการจัดการเรียนการสอน | 4.52 | 0.48 | 4.64 | 0.29 | 0.00 | 0.13 |
| 3. ด้านสื่อการเรียนการสอน | 4.45 | 0.40 | 4.49 | 0.37 | 0.93 | 0.63 |
| 4. ด้านการวัดผลและประเมินผล | 4.51 | 0.31 | 4.50 | 0.37 | 0.21 | 0.89 |
| รวม | 4.50 | 0.40 | 4.42 | 0.33 | 0.33 | 0.45 |

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2. จำแนกตามระดับการศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและ รายด้านจำแนกตามระดับการศึกษา

| การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ | ปริญญาตรี | | สูงกว่าปริญญาตรี | | t | p |
|------------------------------------|-----------|------|------------------|------|------|------|
| | N = 60 | | N = 37 | | | |
| | \bar{x} | S.D. | \bar{x} | S.D. | | |
| 1. ด้านหลักสูตรและการนำมาใช้ | 4.55 | 0.32 | 4.60 | 0.40 | 0.00 | 0.50 |
| 2. ด้านการจัดการเรียนการสอน | 4.57 | 0.33 | 4.64 | 0.42 | 0.01 | 0.32 |
| 3. ด้านสื่อการเรียนการสอน | 4.40 | 0.37 | 4.60 | 0.38 | 0.31 | 0.01 |
| 4. ด้านการวัดผลและประเมินผล | 4.45 | 0.35 | 4.60 | 0.33 | 0.23 | 0.03 |
| รวม | 4.49 | 0.34 | 4.61 | 0.38 | 0.14 | 0.21 |

จากตารางที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการจำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมมีนัยยะสำคัญทางสถิติ .21 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนมีนัยยะสำคัญทางสถิติ .32 ด้านหลักสูตรและการนำมาใช้มีนัยยะสำคัญทางสถิติ .50 ด้านการวัดผลประเมินผลมีนัยยะสำคัญทางสถิติ .03 และด้านสื่อการเรียนการสอนมีนัยยะสำคัญทางสถิติ .01 ตามลำดับ

3. จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

| การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ | น้อยกว่า 10 ปี | | 10 ปีขึ้นไป | | t | p |
|------------------------------------|----------------|------|-------------|------|------|------|
| | N = 63 | | N = 34 | | | |
| | \bar{x} | S.D. | \bar{x} | S.D. | | |
| 1. ด้านหลักสูตรและการนำมาใช้ | 4.50 | 0.35 | 4.53 | 0.36 | 0.00 | 0.15 |
| 2. ด้านการจัดการเรียนการสอน | 4.63 | 0.40 | 4.54 | 0.38 | 0.01 | 0.05 |
| 3. ด้านสื่อการเรียนการสอน | 4.54 | 0.39 | 4.35 | 0.32 | 0.69 | 0.00 |
| 4. ด้านการวัดผลและประเมินผล | 4.55 | 0.38 | 4.43 | 0.29 | 0.63 | 0.02 |
| รวม | 4.55 | 0.38 | 4.46 | 0.34 | 0.33 | 0.06 |

จากตารางที่ 4 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 มีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

โดยรวมมีนัยยะสำคัญทางสถิติ .06 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนมีนัยยะสำคัญทางสถิติ .05 ด้านการวัดผลประเมินผลมีนัยยะสำคัญทางสถิติ .02 ด้านสื่อการเรียนการสอนมีนัยยะสำคัญทางสถิติ .00 และด้านหลักสูตรและการนำไปใช้นัยยะสำคัญทางสถิติ .15 ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านหลักสูตรและการนำมาใช้ ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านสื่อการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนถือว่างานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียน จะต้องมีการกำกับอย่างใกล้ชิดเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ สร้างขวัญกำลังใจให้กับครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถร่วมกันจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงและขณะนี้ในยุคของการปฏิรูปการศึกษา จึงทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมสำคัญยิ่งในการพัฒนางานทางด้านวิชาการ และต้องส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาการงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2557) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำนวน 268 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราดจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการชุมชนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อผู้วิจัยได้มีการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 พบว่า มีประเด็นสำคัญรายด้านที่ผู้วิจัยนำมาอภิปรายดังนี้

1.1 ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ครูมีส่วนร่วมในการประเมินการใช้หลักสูตร ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนนำหลักสูตรไปใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และครูมีส่วนร่วมในการนำผลประเมินใช้หลักสูตรมาปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนแต่เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ครูมีส่วนร่วมในการคัดเลือกหลักสูตรให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และครูมีส่วนร่วมในการติดตามหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ได้มีการจัดประชุมการอบรมเตรียมความพร้อม เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมในการจัดทำโดยมีการอบรมผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรสถานศึกษา ยังได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง จากตำรา เอกสาร และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับ อรุณทัย สงศรี (2555, หน้า 90) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของครูอำเภอบ้านฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ครูมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการทำแผนการสอนครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนและครูมีส่วนร่วมในการจัดครูเข้าสอน โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ แต่เมื่อพิจารณารายด้านครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการสอนซ่อมเสริมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านโยบายการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้ลงมือค้นคว้าความรู้ และลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอนตลอดจนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูต้องคำนึงถึง

ความแตกต่างระหว่างบุคคล ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าความรู้ และทดลองฝึกปฏิบัติแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะค้นพบสาระสำคัญของบทเรียน ได้ฝึกวิเคราะห์ และสามารถแสดงออกและมีเหตุผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 19) จึงทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารซึ่งมีส่วนผลักดันให้ครูได้จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งส่งเสริมให้ครูได้พัฒนากระบวนการเรียนการสอนทั้งแสวงหาความรู้ ความเข้าใจ ครูผู้สอนก็มีความตื่นตัวที่จะปฏิรูปการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้อันสอดคล้องกับ พัททิกซ์ เหมือนศาสตร์ (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดวิมุตยาราม สำนักงานเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ครูมีส่วนร่วมในการจัดระบบบริหารจัดการ การเก็บรักษาสื่อครูมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการใช้ให้บริการยืมสื่อ และครูมีส่วนร่วมในการคัดเลือกวิทยากรมาให้ความรู้ ด้านการพัฒนาการผลิตสื่อให้แก่ครูแต่เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ได้แก่ ครูมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อประกอบการเรียนการสอน ครูมีส่วนร่วมในการประเมินผลการใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน และครูมีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินการใช้สื่อมาปรับปรุงพัฒนาการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการผลิตสื่อและจัดหาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาด้วยตนเองจะช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจและเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้มากยิ่งขึ้น การเรียนการสอนในปัจจุบันจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร องค์ประกอบที่สำคัญ คือ วัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น ครูจำเป็นต้องมีการติดตามและร่วมกันสรรหา และพัฒนาสื่อต่าง ๆ ที่มีประโยชน์และมีคุณภาพเพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน จัดหาสื่อที่ทันสมัย และปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้ใช้การได้ฝึกอบรมครูให้มีความรู้ ทักษะการใช้การรักษา และซ่อมแซมสื่อประเภทต่าง ๆ ฝึกกระตุ้นให้ครู และนักเรียนสนใจการใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอนให้มากยิ่งขึ้น

1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายด้าน ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษาและครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการวัดผลและประเมินผล การเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากระแสแห่งการปฏิรูปการศึกษาหรือว่าเปลี่ยนแปลงแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นใหม่ เป็นเรื่องผู้บริหารโรงเรียนมีอาจหลีกเลี่ยงได้ จะต้องคอยเอาใจส่งเสริมสนับสนุนครูด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนอย่างถูกต้องและจริงจัง สนับสนุนให้ครูสร้างเครื่องมือการวัดผลประเมินผลที่เป็นระบบชัดเจน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของโรงเรียน สอดคล้องกับ อรุโณทัย สงศรี (2555, หน้า 90) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของครู อำเภอบ้านฉางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ด้านการวัดผลประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญเพศชายกับเพศหญิงเท่าเทียมกัน เพศไม่ได้เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในทางวิชาการ เพราะงานวิชาการใช้สติปัญญา ความรู้ความเข้าใจความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นส่วนใหญ่ ปัจจุบันครูเพศชายและเพศหญิงได้รับการศึกษาอบรมสม่ำเสมอ จึงมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารได้มากขึ้นซึ่งมักจะเห็นเพศชายและเพศหญิงเข้ามามีส่วนร่วมในงานวิชาการอยู่เสมอ ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ สิริพร ยงเพชร (2553, หน้า 83 - 85) ได้ศึกษาการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมในการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามเพศ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกระดับการศึกษาโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูให้ความสำคัญกับหลักสูตรเพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางของการจัดการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรต้องให้เหมาะสมกับความต้องการของท้องถิ่น ต้องศึกษาความต้องการของชุมชน สภาพปัจจุบันและสิ่งที่สังคมต้องการให้เกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิรา เกษมราษฎร์ (2559) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของครู โรงเรียนบางละมุง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่ามีประสบการณ์ในการทำงานจึงได้ทราบปัญหาและเห็นการเปลี่ยนแปลงตลอดจนแนวทาง หรือวิธีการแก้ไขต่าง ๆ ซึ่งเมื่อใดที่เกิดปัญหาซ้ำ ๆ กัน หรือเหตุการณ์ที่มีการส่งเสริมให้เกิดขึ้นก็สามารถปฏิบัติได้ทันที และครูมีโอกาสหาความรู้ เพิ่มเติม จึงมีความเข้าใจและมีแนวทางปฏิบัติมาเป็นอย่างดี เมื่อมีเหตุการณ์หรือมีปัญหาให้แก้ไขหรือได้รับการส่งเสริมให้ ปฏิบัติงานก็สามารถปฏิบัติงานได้ทันทีเช่นกัน เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ครูที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ พรหมิล ศรีโมสาร. (2555, หน้า 76) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงาน วิชาการของครู อำเภอบ้านฉาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ใน การปฏิบัติงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา เรื่อง การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนในเครือข่ายโนนนารายณ์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการติดตามหลักสูตร เพื่อนำหลักสูตรมา พิจารณาปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพการดำเนินการของโรงเรียนวิเคราะห์และกำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนใน แต่ละหน่วยการเรียนรู้รายวิชาที่เป็นไปตามสภาพจริง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียน การสอนโดยการนิเทศภายใน เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของครูกับความสำเร็จของการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาสภาพการดำเนินงาน และสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษา. (2551). การบริหารวิชาการ. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

จร สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป: ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัทเนติกุล การพิมพ์ จำกัด.

ธนสาร บัลลังก์ปัทมา. (2551). บทบาทประชาชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา. *The city Journal*, 4(85), 30.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พรหมิล ศรีโมสาร. (2555). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครู ศูนย์ประสานงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เหลืองจันทร์. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัย บูรพา.

พิทักษ์ เหมือนศาสตร์. (2553). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนวัดวิมุตยาราม สำนักงานบางพลัด สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

ยุทธศิลป์ พานนนท์. (2546). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์การครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทบุรี.

- วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์. (2557). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏ
รำไพพรรณี.
- สิริพร ยงเพชร. (2553). การตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาจันทบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุทธิรา เกษมราษฎร์. (2559). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนกลุ่มบางละมุง 4 สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา).
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อริศชรา อุ่มสิน. (2560). การศึกษาการทำงานเป็นทีมของครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อรุณทัย ส่งศรี. (2555). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของครู อำเภอบ้านฉางสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัย
บูรพา.

ภาคผนวก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอ่านบทความวารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 กันยายน - ธันวาคม พ.ศ. 2564

- | | | |
|--------------------------------------|------------------|--|
| 1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ | งามกนก | มหาวิทยาลัยบูรพา |
| 2. รองศาสตราจารย์ ดร.เอกรินทร์ | สังข์ทอง | มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี |
| 3. รองศาสตราจารย์ ดร.ยุภาตี | ปณะราช | มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร |
| 4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัชภูมิ | สีชมพู่ | มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ |
| 5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาโรจน์ | เผ่าวงศ์สกุล | มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี |
| 6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต | ทรัพย์รุ่งทอง | มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ |
| 7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปพนสรณ์ | โพธิพิทักษ์ | มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ |
| 8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทินกร | ชอัมพงษ์ | มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ |
| 9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรพจน์ | แนบเนียน | มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ |
| 10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวรรณ์ | ประสูติแสงจันทร์ | วิทยาลัยแสงธรรม |
| 11. อาจารย์ ดร.ภูวดล | จุลสุคนธ์ | มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี |
| 12. อาจารย์ ดร.มีนมาส | พรานป่า | มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร |
| 13. อาจารย์ ดร.มาลัย | วงศ์ฤทัยวัฒนา | มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น |